

ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีนครราชสีมา

กิจเกษม สุบเทตอง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

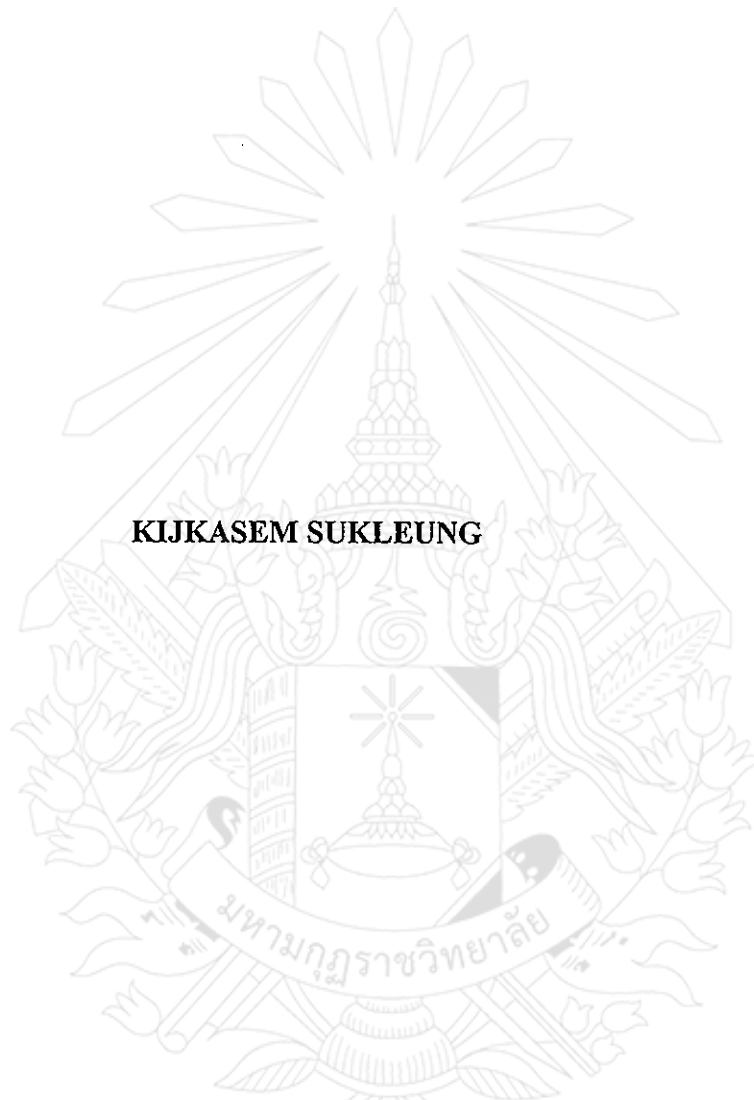
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๑

B 166644

**STUDENT'S COMPREHENSION OF DEMOCRACY SYSTEM :
A CASE STUDY OF MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY, SIRINDHORN CAMPUS**

KIJKASEM SUKLEUNG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

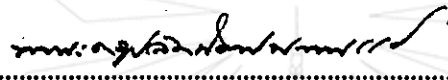
GRADUTE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

B.E. 2551 (2008)

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ชื่อนักศึกษา : นายกิจเกษม สุขเหลือง
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พระประภาส จารุปภาโส (ดร.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(พระครูปลัดดัมพ์พัฒนวิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

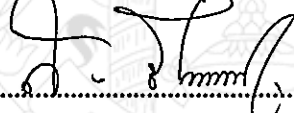
..... ประธานกรรมการ

(พระครูปลัดดัมพ์พัฒนวิริยาจารย์)

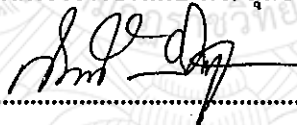
..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระประภาส จารุปภาโส (ดร.))

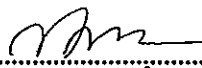
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ

(ดร. สาลินี รักกัตถุญญ)

..... กรรมการ

(ดร.สุเทพ สุวีรางกูร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Student's Comprehension of Democracy System : A Case Study of
Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus

Student's Name : Mr. Kijkasem Sukleung

Department : Government

Advisor : Phraprapas Jarupapaso (Dr.)

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
.....Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

P. Kongson
..... Advisor
(Phra Prapas Jarupapaso (Dr.))

S. Chaimusik
.....Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

S. Raggatanyoo
.....Member
(Dr. Salinee Raggatanyoo)

Sutep
.....Member
(Dr. Sutep Suvirangkun)

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ชื่อนักศึกษา : นายกฤษณม สุขเหลือง

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : พระประพาส จารุภาโส (ดร.)

ปีการศึกษา : ๒๕๕๐

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ๒) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชากร จำนวน ๑๒๗ รูป ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และได้กลุ่มตัวอย่าง ๕๕ รูป โดยการเปิดตารางของเกรจซี (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) ใช้สถิติการบรรยาย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

๑) นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ มีสถานภาพเป็นพระภิกษุ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๘ ชั้นปีที่ศึกษาปีที่ ๔ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๗ และระดับการศึกษาแผนกธรรม นักธรรมชั้นเอก คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๔

๒) นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

๓) นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยที่มีอายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม แตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

๔) นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยได้เสนอ ปัญหาความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย คือ (๑) นักการเมืองมีการคอร์รัปชัน และใช้อำนาจไปในทางผิด (๒) นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน (๓) เมื่อมีการขัดแย้งทางการเมืองของคนบางกลุ่ม ย่อมทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา และได้เสนอแนวทางแก้ไข คือ (๑) ให้นักการเมืองทุกคน สาบาน คัมมน้ำสัตย์ต่อกัน โดยจะถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก (๒) ควรให้นักการเมืองแต่ละคนนั้นแจ้งทรัพย์สินก่อนที่จะมาเป็น ส.ส. หรือ ส.ว.เพื่อความโปร่งใส (๓) ควรส่งเสริมให้ทุกคนทุกกลุ่มให้รู้จักสามัคคีและปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเป็น ห่วงประชาชนทุกคน

Thematic Title : Student's Comprehension of Democracy System : A Case Study of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus

Student's Name : Mr. Kijkasem Sukleung

Department : Government

Advisor : Phra Prapas Jarupapaso (Dr.)

Academic Year : B.E. 2550 (2007)

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper (independent study) were 1) to study comprehension of democracy system of students of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus 2) to compare comprehension of democracy system of students classified to the independent variables and 3) to study suggestions concerning with the problems and solutions of students of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus. The data used questionnaires from 127 people with simple random sampling. It got 95 samples by Krejcie and Mogan Table. Descriptive Statistics used Frequency, percentage, mean and standard deviation. Inferential Statistics were T - Test and One - Way ANOVA Test. In case, differentiation was found, it was tasted in a pair by mean of Scheffé and analyzed by computing.

The results of research were found as follows:

1) Most of the students who answered the questionnaires were the age of 21 – 25 years 47.4 %, 73 monk status 76.8 %, the fourth – year monk students 33.7 % and the first – class level of dhamma studies 68.4 %.

2) Students of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus had comprehension in democracy system at the maximum level. When considered each aspect found that the democratic ideal aspect, the democratic life style aspect and the political democracy system aspect were at the maximum.

3) Students of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus with different age, status, class and level of dhamma studies had no difference on comprehension of democracy system.

4) Students of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus had suggested the problems on comprehension of democracy; (1) The politicians had corruption and used the wrong

power. (2) The politicians had the advantage overlay to overlap. (3) Some of them had political conflicts and caused problems. The students had some solutions; (1) Providing the politicians swear, drinking ratification water. (2) Providing the politicians inform their assets. (3) Support everyone love unity and follow the royal comment of His Majesty the King.

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เป็นสถาบันการศึกษาที่ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ พระวิบูลธรรมภรณ์ รองอธิการบดี พระครูอาทรธรรมานุวัตร ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ และพระครูปริชาทรรมวิธาน ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ ที่เมตตาคอยให้กำลังใจ รวมทั้งคณาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้

กราบขอบพระคุณท่านพระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ดร.สุเทพ สุวีรางกูร และ ดร.สาลินี รักกัตัญญ กรรมการสอปรนิพนธ์ ที่ช่วยให้คำแนะนำสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณพระประพาส จารุภาโส (ดร.) อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พระมหาแมน คุปตรสี พระมหาเหรียญชัย อติวีโร และ นายพนัด ค้างคาลี ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยจนสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากทุกท่าน

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ นักการเขียน และพระสมชัช กิตติญา โณ เป็นอย่างยิ่ง ที่ช่วยแก้ไขตรวจสอบปรับปรุงสารนิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์

กราบขอบพระคุณพระภิกษุและสามเณรทุกรูป ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ลูกเคารพอย่างสูง และญาติพี่น้องทุก ๆ คน ในครอบครัวที่เป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ชาวรัฐศาสตร์การปกครองและพุทธศาสนศึกษา ทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเป็นอย่างดีและสม่ำเสมอด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยคาดหวังว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ แก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่เป็นสถาบันการศึกษาที่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาให้มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้นไป

คุณความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอนุทิศแด่บุพการีและผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน อนึ่งหากสารนิพนธ์ฉบับนี้ มีความผิดพลาด บกพร่องที่พึงจะมี ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความยินดี

กิงเกษม สุขเหลือือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๒
๑.๔ สมมติฐานการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๓
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	๖
๑) ความหมายของความรู้ความเข้าใจ	๖
๒) ขั้นตอนของพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	๕
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	๑๐
๑) ความหมายของประชาธิปไตย	๑๑
๒) หลักการและลักษณะของประชาธิปไตย	๑๔
๓) ประชาธิปไตยในแง่มุมต่าง ๆ	๒๓

	๗
๔) สถาบันที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย	๓๔
๕) ประชาธิปไตยในพระไตรปิฎก	๓๘
๒.๓ สภาพพื้นที่ทำวิจัย	๔๑
๑) ประวัติความเป็นมา	๔๑
๒) สภาพทางด้านกายภาพ	๔๒
๓) การจัดการและการบริหาร	๔๒
๔) หลักสูตรที่เปิดทำการเรียนการสอน	๔๔
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๔
๒.๕ สรุปกรอบแนวคิด	๕๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๓
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๓
๓.๒ การสุ่มตัวอย่าง	๕๔
๓.๓ กรอบแนวคิดและการกำหนดตัวแปร	๕๕
๓.๔ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	๕๕
๓.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๕
๓.๖ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๕๖
๓.๗ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๖
๓.๘ การวัดค่าตัวแปร	๕๖
๓.๙ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๘
๓.๑๐ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๕๘
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๑
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๒

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย	๖๕
ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	๗๑
ตอนที่ ๔ ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย	๗๗
บทที่ ๕ บทสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๘๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๘๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๓
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๐๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๐๔
บรรณานุกรม	๑๐๕
ภาคผนวก	๑๑๐
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	๑๑๒
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	๑๑๔
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๑๕
ภาคผนวก ง ตารางประมาณขนาดของเกรงซี่และมอร์แกน	๑๒๕
ภาคผนวก จ ประกาศ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เรื่อง ระเบียบปฏิบัติของนักศึกษา	๑๒๗
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๗

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ ๑	แสดงจำนวน ประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง แต่ละชั้นปีที่ใช้ในการวิจัย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช วิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์	๕๔
ตารางที่ ๒	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้าน อายุ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช วิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์	๖๓
ตารางที่ ๓	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้าน สถานภาพ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์	๖๓
ตารางที่ ๔	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้าน ชั้นปีที่ศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์	๖๔
ตารางที่ ๕	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้าน ระดับการศึกษาแผนกธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์	๖๔
ตารางที่ ๖	สรุปค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โดยรวม และจำแนก ในแต่ละด้าน ๓ ด้าน	๖๕
ตารางที่ ๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบ ประชาธิปไตย	๖๖

- ตารางที่ ๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบ
ประชาธิปไตย ๖๘
- ตารางที่ ๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย ๗๐
- ตารางที่ ๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบ
ประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ ๗๒
- ตารางที่ ๑๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ ๗๒
- ตารางที่ ๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบ
ประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ ๗๓
- ตารางที่ ๑๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ ๗๓
- ตารางที่ ๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ ๗๔

<p>ตารางที่ ๑๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนก ตามอายุ</p>	<p>๗๔</p>
<p>ตารางที่ ๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามอายุ</p>	<p>๗๕</p>
<p>ตารางที่ ๑๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามอายุ</p>	<p>๗๕</p>
<p>ตารางที่ ๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบ ประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ</p>	<p>๗๖</p>
<p>ตารางที่ ๑๙ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ</p>	<p>๗๖</p>
<p>ตารางที่ ๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบ ประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ</p>	<p>๗๗</p>
<p>ตารางที่ ๒๑ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ</p>	<p>๗๗</p>
<p>ตารางที่ ๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย จำแนกตาม สถานภาพ</p>	<p>๗๘</p>

ตารางที่ ๒๓ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระ ราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตาม สถานภาพ	๗๘
ตารางที่ ๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามสถานภาพ	๗๙
ตารางที่ ๒๕ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระ ราชูปถัมภ์ โดยรวม จำแนกตามสถานภาพ	๗๙
ตารางที่ ๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบ ประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	๘๐
ตารางที่ ๒๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ ศึกษา	๘๐
ตารางที่ ๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบ ประชาธิปไตยจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	๘๑
ตารางที่ ๒๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	๘๑
ตารางที่ ๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	๘๒

- ตารางที่ ๓๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนก
ตามชั้นปีที่ศึกษา ๘๒
- ตารางที่ ๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โดยรวม จำแนกตามชั้นปีที่
ศึกษา ๘๓
- ตารางที่ ๓๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ๘๓
- ตารางที่ ๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบ
ประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม ๘๔
- ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับ
การศึกษาแผนกธรรม ๘๔
- ตารางที่ ๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบ
ประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม ๘๕
- ตารางที่ ๓๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับ
การศึกษาแผนกธรรม ๘๕

- ตารางที่ ๓๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม ๘๖
- ตารางที่ ๓๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนก
ตามระดับการศึกษาแผนกธรรม ๘๖
- ตารางที่ ๔๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่าระดับ ความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามระดับการศึกษา
แผนกธรรม ๘๗
- ตารางที่ ๔๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม ๘๗
- ตารางที่ ๔๒ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจ
ระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยา
เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ๘๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๑ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของประชาธิปไตย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุข นับตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ตลอดเวลาที่ผ่านมาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่ในสภาวะการณ์ ล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด มีหลายสาเหตุหลายประการ และอีกประการหนึ่งคือ การที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบ และเนื้อหาของ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนกระบวนการทางการเมืองการปกครอง อันเป็นผลมาจากการขาดการศึกษาทางการเมืองและขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างเพียงพอ กล่าวได้ว่าความพยายามที่จะสร้างเสถียรภาพของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นปัญหาสำคัญของการเมืองไทย ความสำเร็จของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากขึ้นอยู่กับกระบวนการทางการเมืองและสถาบันทางการเมืองแล้วยังขึ้นอยู่กับประชาชนในสังคมนั้น ๆ ว่ามีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพียงใด มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องและเอื้ออำนวยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน หากประชาชนในสังคมมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว ย่อมเป็นผลให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จได้

นักศึกษา ก็เป็นกลุ่มพลังมวลชนที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในสังคมการเมืองการปกครอง ซึ่งมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยในประเทศไทยให้ดีขึ้นได้ เพราะเป็นกลุ่มพลังที่มีเวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และมีโอกาสหาความรู้ทั่วไปได้ เพราะอยู่ในวัยการศึกษา สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันหลักที่ให้การศึกษานี้ให้ความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษา และบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสถาบันการศึกษา คือ การปลูกฝังถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณี การให้การศึกษานี้ให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบ

---

* อภิวิฑูมิ พิมลแสงสุริยา, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม : ศึกษากรณีนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๕, หน้า ๑.

ประชาธิปไตยแก่นักศึกษา ด้วยวิธีการที่เป็นประชาธิปไตยจึงไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นยังให้ประสบการณ์ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีสถานภาพเป็นพระภิกษุและสามเณรที่กำลังศึกษาอยู่ ณ ปัจจุบันว่าท่านมีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ดีต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ๒) ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และ ๓) ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ ๑ - ๔ ของภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวนทั้งหมด จำนวน ๑๒๗ รูป ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแจกแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเวลา ๔ เดือน ภายในภาคเรียนที่ ๑ ของปีการศึกษา ๒๕๕๐ ของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๖ หมู่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๑.๔ สมมติฐานการวิจัย

๑.๓.๑ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๑.๓.๒ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๑.๓.๓ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๑.๓.๔ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ทำให้ทราบถึงความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๑.๖.๒ ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบความเข้าใจประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม

๑.๖.๓ ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๑.๖.๔ เป็นข้อมูลในการอ้างอิง นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดการศึกษาให้นักศึกษา มีความเข้าใจในหลักการ ความหมาย และแนวทางในการศึกษาเรื่องความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยยิ่งขึ้นไป

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์ประมุข ทรงใช้พระราชอำนาจผ่านทั้ง ๓ สถาบันคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และ ฝ่ายตุลาการ

ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีเสียงประชาชนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ โดยยึดหลักสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคในการแสดงออก ภายใต้กฎหมาย กฎกติกาของสังคมที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

อุดมการณ์แบบประชาธิปไตย หมายถึง ความเชื่อมั่นศรัทธาในสติปัญญา เหตุผลและความสามารถของมนุษย์ สิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น มีความเสมอภาคตามกฎหมายและทางการเมือง โดยจะไม่เลือกกว่าเป็นเพศใด มีชาติตระกูลอย่างไร หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมเช่นใด

วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หมายถึง การดำเนินชีวิตของคนในสังคม ทั้งในกระบวนการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามหลักสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย อันหมายถึงความถูกต้องของระบบสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม

รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย จำเป็นต้องมีกฎหมายรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) เป็นอำนาจอุดมสูงสุดในการปกครองประเทศ อำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็น ๓ ประการคือ อำนาจในการออกกฎหมายหรือนิติบัญญัติ อำนาจในการนำกฎหมายไปบังคับใช้หรือบริหาร และอำนาจในการตัดสินคดีตามตัวบทกฎหมายหรืออำนาจตุลาการ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรที่ลงทะเบียนเป็นนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้เข้าศึกษาอบรมใน มหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

อายุ หมายถึง ช่วงอายุที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ ๑ ของปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

สถานภาพ หมายถึง นักศึกษามีสถานภาพเป็นพระภิกษุและสามเณรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ ๑ ของปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

ชั้นปีที่ศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรกำลังศึกษาอยู่ในชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัย เช่น ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๑ ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๒ ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๓ และ

ชั้นศาสตรบัณฑิตปีที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์

ระดับการศึกษาแผนกธรรม หมายถึง นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรที่สอบได้ใบ
ประกาศนียบัตรชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอกมาแล้ว

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่ เลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
ที่นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณร ได้ลงทะเบียนเป็นนักศึกษาและกำลังศึกษาอยู่

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” ได้ศึกษาเนื้อหาสาระที่สำคัญทั้งแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

๒.๓ สภาพพื้นที่ของการวิจัย

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ สรุปกรอบแนวคิด

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

๒.๑.๑ ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ความเข้าใจเป็นความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความจากข้อมูล และสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความรู้ความเข้าใจไว้ ดังนี้

เบนจามิน เอส. บลูม (Benjamin S. Bloom) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรม และสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตาม ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่าง ๆ เหล่านั้นจนพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นต่อไป ความรู้อาจแยกออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่ง ความรู้ในเรื่องระเบียบแบบแผน และความรู้เรื่องสากล เป็นต้น ส่วนความเข้าใจนั้น หมายถึง ความสามารถทางปัญญาและทักษะ ได้แก่

๑) ความสามารถที่จะให้ความหมายของคำ (การแปล)

๒) ความสามารถในการเข้าใจความหมายของการคิด (การตีความ)

๑) ความสามารถในการคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้จากการกระทำ (การประเมินค่า)^๑

กูด (Good) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความรู้ เป็นการรวบรวม ข้อเท็จจริง ความจริง หลักการ และข่าวสาร ซึ่งผ่านเข้าสู่สมองและความนึกคิดของมนุษย์^๒

จิตยา สุวรรณชฎ กล่าวถึงความหมายอย่างกว้าง ๆ ของความรู้ว่า ได้แก่ ข่าวสาร แนวความคิด และวิธีการต่าง ๆ ในอันที่จะได้มาซึ่งข่าวสาร ซึ่งหมายความรวมถึง ความเชื่อทางศาสนา ศีลธรรม จรรยา นิทานพื้นบ้าน และความรู้ทางวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ อีกด้วย^๓

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ได้ให้ความหมายว่า ความรู้เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในสังคมที่มนุษย์ประสบทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม เราอาจกล่าวได้ว่ามนุษย์มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและสังคม หมายความว่า เมื่อมนุษย์เกิดมาจะต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จะต้องเข้าใจสิ่งแวดล้อมและสังคม และรู้จักการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งที่มาจากสิ่งแวดล้อมและสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มนุษย์จะต้องหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสาเหตุ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสังคม ซึ่งความรู้ของมนุษย์ได้มีการพัฒนามามากมาย และมีหลายระดับความรู้ตามความสามารถและพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งแบ่งตามทัศนคติต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑) ทัศนคติของบุคคลทั่วไป ย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานและความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลทั่วไปในที่นี้จะหมายถึงประชาชนทั่วไป ที่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับภาระการเรียนการสอน เช่น ชาวไร่ ชาวนา พ่อค้า นักธุรกิจ เป็นต้น บุคคลทั่วไปเหล่านี้มีทัศนคติต่อความหมายของความรู้ที่เกิดจากความรู้และความเข้าใจการถ่ายทอดสืบต่อมาจาก

^๑มรกต พรพิบูลย์, “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตามแนวทางการดำเนิน โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๓๔, หน้า ๕๘.

^๒เจน รัตน์พิเชษฐชัย, “ความรู้ของกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๓๘, หน้า ๑๖.

^๓จิตยา สุวรรณชฎ, วิทยาศาสตร์สังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๑ - ๒.

ประเพณี บุคคลเหล่านี้ อาจจะมีความรู้ในระดับปฏิบัติ ไม่ใช่นามธรรม บางทีเขามีความรู้แต่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้

๒) ทักษะของนักวิชาการ ความรู้ในความหมายของนักวิชาการ ต้องเป็นวิทยาศาสตร์ เนื่องจากนักวิชาการสนใจเรื่องของข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ ความรู้นั้นจะต้องมีเหตุและผล สามารถที่จะสังเกตได้ ทิ้งตรง และเชื่อถือได้ นักวิชาการจึงสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้ อย่างมีระบบตามแขนงวิชาการของตน เพื่อที่จะนำความรู้ที่สร้างเป็นทฤษฎีต่อไป จึงกล่าวได้ว่า ความรู้ในทักษะของนักวิชาการ ก็คือองค์ความรู้ที่มีลักษณะที่สามารถกล่าวเป็นความคิดรวบยอด มีลักษณะของนามธรรมเป็นส่วนมาก อาจจะเห็นว่า แต่ละสาขาวิชาการต่าง ๆ ก็จะมีความรู้ในแขนงวิชานั้น ๆ แตกต่างกันไป บุคคลต่างสาขาความรู้ อาจจะไม่เข้าใจลึกซึ้งเท่ากับบุคคลในสาขานั้น และถ้าเป็นบุคคลธรรมดา ก็จะไม่วุ่นวายในคำศัพท์หรือแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ๆ เหล่านั้น

๓) ทักษะของนักปฏิบัติ ความหมายของความรู้ของนักปฏิบัติเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม ที่อธิบายได้ในลักษณะที่สามารถนำไปใช้ได้ เราอาจกล่าวได้ว่า นักปฏิบัติเป็นบุคคลที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้ของนักวิชาการและบุคคลทั่วไป เพื่อนำความรู้ที่ลงไปทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ระดับของความนึกคิดความลึกซึ้งของความรู้ อาจจะอยู่ในรูปธรรมและนามธรรมของบุคคลทั่วไป

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า “ความรู้” เป็นพฤติกรรมขั้นแรกของการเรียนรู้ และการรับรู้ โดยอาศัยการอ่าน การได้ยิน ได้ฟัง การจดจำ และการย้อนรำลึก ขั้นตอนนี้ไม่ต้องใช้ความคิด หรือสมรรถภาพทางสมองมากนัก แต่สำคัญ เพราะสามารถพัฒนาไปสู่การเกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ส่วน “ความเข้าใจ” เป็นขั้นตอนที่ถัดมาจากการเกิดความรู้ การสื่อความหมาย ในระดับของการทำความเข้าใจ จึงเกี่ยวข้องกับการตีความ การแปลความหมาย และการคาดคะเนด้วย ขั้นตอนทั้งสองนี้ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก จึงทำให้พฤติกรรมของความรู้และความเข้าใจ เป็นสิ่งที่แยกออกจากกัน ได้ยาก เพราะมักเกิดขึ้นควบคู่กันไป

๔ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๓๘), หน้า ๒ - ๑๕.

๒.๑.๒ ชั้นพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ที่เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจว่า ข้อเท็จจริงต่าง ๆ จะเริ่มต้นจากระดับง่าย ๆ ก่อนแล้วเพิ่มความสามารถในการใช้ความคิดและพัฒนาสติปัญญาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยแบ่งออกเป็น ๖ ชั้น มีดังนี้^๔

๑) ความรู้ (Knowledge) เป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ อาจจะได้โดยการนี้ก็ได้ มองเห็น ได้ยิน หรือได้ฟัง ความรู้ในขั้นนี้ประกอบด้วย คำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา หรือระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่สลับซับซ้อน และไม่ต้องใช้สมองมากนัก การจำได้จึงเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่สำคัญและเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิด และความสามารถด้านสมองเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

๒) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมขั้นต่อจากความรู้ ขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความสามารถทางสมอง และทักษะในขั้นสูงขึ้นจนระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจทำได้ทั้งที่เป็นการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ มักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ แล้วโดยการฟัง เห็น อ่าน หรือเขียน ความเข้าใจนี้ อาจแสดงออกในรูปของการใช้ทักษะ หรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารต่าง ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็น หรือใช้ข้อสรุป หรือการคาดคะเนได้เช่นกัน

๓) การนำความรู้ไปใช้ (Application) ความสามารถด้านนี้ เป็นพฤติกรรมขั้นที่สาม ซึ่งต้องอาศัยความสามารถและทักษะทางด้านความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแก้ไขปัญหา นั่นเอง ซึ่งเมื่อทำการพิจารณาจะเห็นได้ว่า ความเข้าใจในหลักทฤษฎีวิธีการต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

๔) การวิเคราะห์ (Analysis) ความสามารถในการวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถแยกภาพรวมออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่เด่นชัดยิ่งขึ้น อาจแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ ได้ ๓ ขั้นด้วยกัน คือความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วน ๆ ความสามารถในการเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ และ ความสามารถในการมองเห็นหลักของความผสมผสานปัญหาที่มีองค์ประกอบย่อย ๆ มากมาย

^๔ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทักษะคิด, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐ - ๑๔.

๕) การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบย่อยหลาย ๆ ส่วนมารวมกัน เป็นกรอบโครงสร้างที่แน่ชัด โดยทั่วไปแล้ว ความสามารถนี้จะเกิดจากการนำเอาประสบการณ์ในอดีตมารวมกับประสบการณ์ในปัจจุบัน และนำมาสร้างเป็นกรอบที่มีระเบียบแบบแผน ความสามารถในการสังเคราะห์ที่เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือความคิดริเริ่ม จะต้องอาศัยความสามารถขั้นต่าง ๆ หลายขั้นดังกล่าวมาแล้ว กล่าวคือ จะต้องมีความเข้าใจในการนำเอาความรู้ไปใช้ และความสามารถในการวิเคราะห์มาประกอบกัน

๖) การประเมินผล (Evaluation) ความสามารถในการประเมินผล ที่เกี่ยวข้องกับการให้ค่าต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบในการประเมินผล มาตรฐานอาจจะออกมาทั้งในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ และมาตรฐานที่ใช้ นี้ อาจมาจากการที่บุคคลนั้นตั้งขึ้นเอง หรือมาจากมาตรฐานที่มีอยู่แล้ว ความสามารถในการประเมินผล นอกจากจะเป็นความสามารถขั้นสุดท้ายแล้ว ยังเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญของพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ด้วย ความสามารถในการประเมินผลนี้ ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในขั้นสุดท้ายเสมอไป แต่อาจจะอยู่ในขั้นตอนของความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ

๒.๒. แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

“ประชาธิปไตย” มีต้นกำเนิดมาจากภาษากรีก โดยความหมายดั้งเดิมของประชาธิปไตยที่รู้จักกันในหมู่ชาวกรีกโบราณ เมื่อประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าปี หมายถึง การปกครองโดยหมู่ชนหรือประชาชน การปกครองแบบนี้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งมีรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า “Demos” ซึ่งแปลว่า “ประชาชน” และ “Kratos” แปลว่า “อำนาจ” เมื่อรวมกันเข้าแล้ว ก็มีความหมายว่า “อำนาจของประชาชน” หรือ “ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ” เพราะฉะนั้นหลักการขั้นมูลฐานของระบอบประชาธิปไตย ก็คือการยอมรับนับถือความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาค และเสรีภาพในการดำเนินชีวิต^๖

^๖โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, รัฐศาสตร์กับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ตะเกียง, ๒๕๓๔), หน้า ๕๑.

๒.๒.๑ ความหมายของประชาธิปไตย

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ไว้ดังต่อไปนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่^๑

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช และชาญวิทย์ เกษตรศิริ ได้ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตย คือสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค สิทธิประกอบด้วยการรู้จักหน้าที่ เสรีภาพจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นทางใด ๆ ส่วนความเสมอภาคคือความเสมอภาคใน โอกาสที่จะทำงานทุกชนิดตลอดจนความเสมอภาคในการที่จะก้าวหน้าต่อไปในกิจการงานของตน^๒

ธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน^๓

จรรยา สุภาพ ได้กล่าวถึงความหมายของประชาธิปไตยว่า มี ๒ ประเภท คือความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง ส่วนในความหมายที่กว้างประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่ง มีแบบแผนแห่งพฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม^๔

วิทยากร เชียงกูล ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยว่า หมายถึง อำนาจหรือการปกครองโดยประชาชน เป็นระบบทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยผ่านผู้แทนของตน ทั้งโดยตรงและทางอ้อม^๕

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๖๕๖.

^๒หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช และชาญวิทย์ เกษตรศิริ, ประชาธิปไตยของชาวบ้าน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๑๘), หน้า ๕๔.

^๓ธานินทร์ กรัยวิเชียร, ระบอบประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : กรมยุทธการทหาร กระทรวงกลาโหม, ๒๕๑๘), หน้า ๑.

^๔จรรยา สุภาพ, ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๘), หน้า ๒๕.

^๕วิทยากร เชียงกูล, พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลึก, ๒๕๓๒), หน้า ๔.

ซูว่งศ์ ฉายะบุตร ได้กล่าวถึงประชาธิปไตยในความหมายที่กว้าง หมายถึง ปรัชญาของ สังคมมนุษย์ หรือวิถีชีวิตที่ยึดถือ อุดมคติ และหลักการบางประการที่กำหนดแบบแผนแห่ง พฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคม^{๑๒}

เอนไซโคลปีเดีย บริแตนิกา (Encyclopedia Britannica) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประชาธิปไตยคือรูปแบบการปกครองประเทศรูปหนึ่ง ตั้งอยู่บนฐานหลักการว่าประชาชนเป็นผู้ปกครองตนเองและในสมัยใหม่ตั้งอยู่บนฐานที่จะมีสถาบันต่างๆที่มีผู้แทนที่ได้รับเลือกมาอย่าง เสรีและมีฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบต่อประชาชนและยังหมายถึงวิถีชีวิตซึ่งตั้งอยู่บนฐานคติพื้นฐาน แห่งความเสมอภาคของปัจเจกชนทุกคน และแห่งสิทธิเสมอภาคของประชาชนในด้านชีวิตเสรีภาพ (รวมทั้งเสรีภาพแห่งความคิดและการแสดงออก)และวิถีที่จะแสวงหาความสุข^{๑๓}

เอลเลียต และซัมเมอร์สกีล (Allan and Summerskill) ให้คำนิยามว่า ประชาธิปไตยมาจาก ภาษากรีก ระหว่าง Demos แปลว่าประชาชน และ Kratos แปลว่า อำนาจ หมายถึง รัฐบาลโดย ประชาชน ประชาธิปไตยอาจเป็นแบบโดยตรง หรือแบบโดยอ้อม และยังหมายรวมถึงว่าต้อง ตั้งอยู่บนบททฤษฎีการแบ่งอำนาจ และการปกครองโดยกฎหมาย^{๑๔}

วิลเลียม ริเคอร์ (William Riker) ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตย คือรูปของรัฐบาลที่ พลเมืองที่มีสัดส่วนมากพอสมควรมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศโดยตรงหรือโดยอ้อม จึง แตกต่างชัดเจนจากรัฐบาลที่คนชนชั้นหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งควบคุมหรือโดยคนคนเดียว ใน ประชาธิปไตยโดยตรงพลเมืองออกเสียงลงมติออกกฎหมายในที่ประชุมใหญ่ดังที่เคยทำในนครรัฐ ของกรีกโบราณ และในเมืองแถบนิวอิงแลนด์ในปัจจุบันในประชาธิปไตยโดยอ้อม พลเมืองเลือก เจ้าหน้าที่มาเป็นตัวแทนตนในรัฐบาลการมีผู้แทนจึงเป็นแบบอย่างของประเทศประชาธิปไตยจึง ได้แก่ลักษณะที่ว่าพลเมืองต้องมีอิสระในการพูด และการประชุม เป็นต้น เพื่อจะก่อตั้งพรรค การเมืองต่างๆ มารณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถจะเลือกผู้สมัครจากพรรคเหล่านี้ในการเลือกตั้ง ที่ทำกันอยู่เป็นปกติ^{๑๕}

^{๑๒}ซูว่งศ์ ฉายะบุตร, ขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, ๒๕๓๕), หน้า ๓.

^{๑๓}อมร รักษาสัตย์ และคณะ, ประชาธิปไตย : อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๒๗ – ๒๘.

^{๑๔}เรื่องเดียวกัน.

^{๑๕}เรื่องเดียวกัน.

โยเซฟ ชุมปีเตอร์ (Josep Chumpitor) ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตย คือการจัดแจงทางสถาบันเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองซึ่งในสถาบันนั้นปัจเจกชนอาจแสวงหาอำนาจที่จะตัดสินใจด้วยวิถีทางแห่งการต่อสู้ แข่งขันเพื่อคะแนนเสียงของประชาชน^{๑๖}

สมีท และชูร์เชอร์ (Smit and Shucher) ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตยคือการปกครองโดยประชาชนในทางปฏิบัติหมายถึงว่า อำนาจที่จะตัดสินใจประเด็นปัญหาสำคัญของนโยบายสาธารณะต้องอยู่กับคนจำนวนมากหรือข้างมากของชุมชนนั้น และในการตัดสินใจเช่นนั้นแต่ละคนจะออกเสียงได้เสียงเดียวไม่มีใครจะมีเสียงได้มากกว่าหนึ่งเสียงดังนั้นประชาธิปไตยจึงจะอธิบายว่าได้แก่รัฐบาลโดยความยินยอมและความเสมอภาคทางการเมืองประชาชนให้อำนาจโดยทางตรง (เช่นในการลงมติยืนยัน หรือในการประชุมชาวเมือง) หรือโดยอ้อมผ่านสถาบันตัวแทนซึ่งบทบาทของประชาชนจะมาจำกัดอยู่ที่บัตรเลือกตั้งที่จะบังคับความรับผิดชอบให้บังเกิดแก่ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจไป^{๑๗}

พลาโน (Plano) ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตย คือระบบการปกครองแบบหนึ่งที่อำนาจทางการเมืองในที่สุดนั้นอยู่ที่ประชาชนในรัฐประชาธิปไตยพหุนิยมสมัยใหม่ตามปกติอำนาจจะถูกกลุ่มหรือสถาบันต่าง ๆ นำไปใช้ในระบบปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อน ซึ่งจะเกี่ยวโยงถึงการประนีประนอมหรือต่อรองใน กระบวนการตัดสินใจอุดมการณ์ของประชาธิปไตย รวมถึงแนวความคิด ปัจเจกชนนิยม เสรีภาพ ความเสมอภาคภราดรภาพ ประชาธิปไตยเริ่มต้นด้วยฐานคติแห่งอธิปไตยของปวงชน การมอบอำนาจสูงสุดทางการเมืองให้แก่ประชาชน ทั้งสมมติว่าคนสามารถควบคุมชะตากรรมของตนเองได้ และสามารถตัดสินใจหาศีลธรรม และการตัดสินใจหาภาคปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ทั้งหมดนี้อ้อมถึงการแสวงหาสัจธรรมอย่างต่อเนื่องในความหมายที่ว่าคนจะพยายามปรับปรุงวิถีทางที่จะสร้างสถาบันทางสังคม และการจัดระเบียบความสัมพันธ์ของมนุษย์ให้ดีขึ้น^{๑๘}

ซิดนีย์ ฮุก (Sidny Huck) ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตยคือรูปแบบการปกครองแบบหนึ่งซึ่งการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของรัฐบาล หรือแนวนโยบายที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจเหล่านั้นขึ้นอยู่กับโดยตรงหรือโดยอ้อมกับความยินยอมที่ให้โดยอิสระของพลเมืองผู้ใหญ่ในปกครองข้างมาก^{๑๙}

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน.

^{๑๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

^{๑๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

^{๑๙} เรื่องเดียวกัน.

ซมิเตอร์ และคาร์ล (Smitter and Carl) ให้ความหมายว่าประชาธิปไตยคือระบบการปกครอง ซึ่งพลเมืองถือว่าผู้ปกครองจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนในกิจการที่เกี่ยวกับสาธารณะ โดยพลเมืองสามารถกระทำทางอ้อมผ่านการแข่งขันและความร่วมมือของผู้แทนที่พลเมืองเลือกขึ้นมา^{๒๐}

อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) อดีตประธานาธิบดีอเมริกัน ได้ให้คำจำกัดความของประชาธิปไตยว่า หมายถึง การปกครองของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน^{๒๑}

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการเมืองการปกครองที่ประชาชนใช้อำนาจปกครองตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิตที่ดีของมนุษย์ เป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองและสามารถควบคุมการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการ เป็นการปกครองที่ยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ มีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาที่ประชาชนต้องเคารพนับถือ และอาจกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด

๒.๒.๒ หลักการและลักษณะของประชาธิปไตย

นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ได้บัญญัติถึงหลักการและลักษณะของประชาธิปไตยไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ ได้กล่าวถึงหลักการของประชาธิปไตยโดยแบ่งเป็น ๔ ประการคือ^{๒๒}

- ๑) ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย คือประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ
- ๒) ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพในขอบเขตขอบกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
- ๓) การดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐนั้น ถือเอามติของเสียงข้างมากเป็นเครื่องตัดสิน แต่ในเวลาเดียวกัน เสียงส่วนน้อยหรือคนส่วนน้อยในรัฐจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายที่ป้องกันมิให้ประชาชนส่วนใหญ่กดขี่ข่มเหงหรือผิดทำนองคลองธรรม

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.

^{๒๑} สนธิ เตชานนท์, พื้นฐานรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ฟันนี่ พับบลิชซิ่ง, ๒๕๔๐), หน้า ๑๗๔.

^{๒๒} โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, รัฐศาสตร์กับการเมือง, อ่างแก้ว, หน้า ๕๑ - ๕๔.

๔) กระบวนการของประชาธิปไตย คือวิธีการปกครองซึ่งได้รับการยินยอมพร้อมใจของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงออกในรูปการออกเสียงเลือกตั้ง การอภิปราย การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายของประชาชน เป็นต้น

ระบอบประชาธิปไตยนั้น มิได้จำกัดรูปแบบของการปกครองว่าจะต้องเป็นไปในรูปแบบของการปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentary Government) หรือการปกครองแบบประธานาธิบดี (Presidential Government) ตราบเท่าที่ลักษณะสำคัญ ๔ ประการของการปกครองแบบประชาธิปไตยก็นับได้ว่าเป็นรัฐประชาธิปไตย

บิชเชม และบอยล์ (Beetham & Boyle) ได้ให้หลักการของประชาธิปไตยที่เห็นว่ามี ความสำคัญดังนี้^{๒๓}

๑) การเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรม (Free and fairelection) การเลือกตั้งที่มีลักษณะเช่นนี้ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ประชาชนสามารถควบคุมการปฏิบัติงานของกลไกทางการเมืองและอำนาจรัฐได้ การที่จะมีการเลือกตั้งแบบนี้ได้ทั้งระบบการเลือกตั้ง (Electoral System) และกระบวนการเลือกตั้ง (Electoral Process) จะต้องมีความสมบูรณ์ชัดเจนทุกขั้นตอน เช่น จะเลือกตั้งตำแหน่งใดบ้างจะลงทะเลเบียนการเลือกตั้งอย่างไร จะหาเสียงอย่างไร จะนับคะแนนอย่างไร และรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่จะป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบในการเลือกตั้งทั้งหมด

๒) รัฐบาลที่โปร่งใส และตรวจสอบได้ (open and accountable government) การตรวจสอบได้ของรัฐบาลมีอยู่ ๒ ด้านคือ

(๑) ด้านกฎหมาย (legal Accountability) คือการทำหน้าที่โดยอิสระของศาล

(๒) ด้านการเมือง (Political Accountability) คือการทำหน้าที่ผ่านร่างกฎหมาย และควบคุมรัฐบาลของรัฐสภาจากการตรวจสอบที่เป็นทางการดังกล่าวนี้แล้ว รัฐบาลประชาธิปไตยยังควรตอบสนองต่อมติมหาชนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

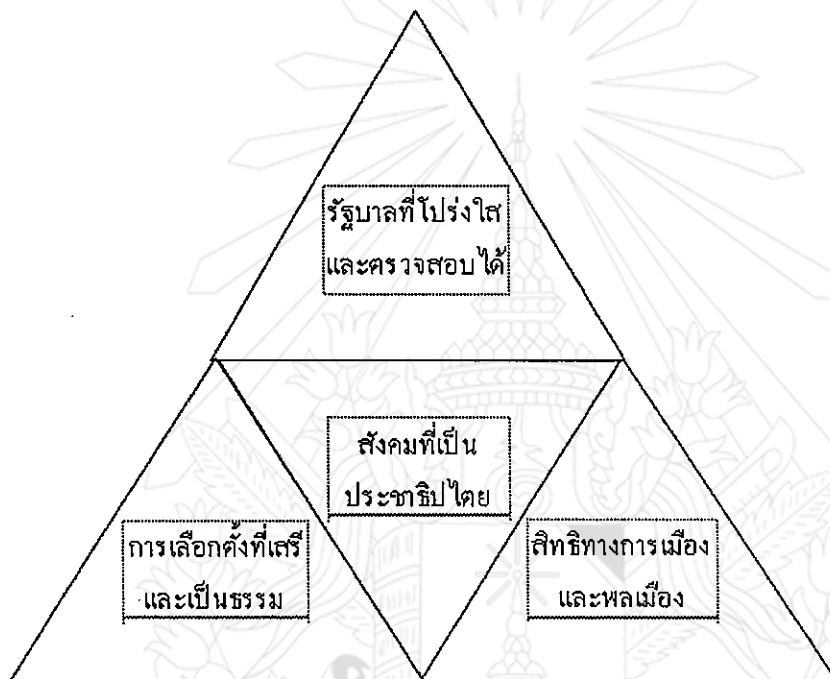
๓) สิทธิทางการเมืองและพลเมือง (Civil and Political rights) สิทธิดังกล่าวนี้ครอบคลุมเสรีภาพขั้นพื้นฐานของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ในการรวมกันเป็นสมาคม ในการเดินทาง เลือกลงที่อยู่ และอื่น เป็นต้น

๔) สังคมที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Society) หรือประชาสังคม (Civil Society) คือรูปแบบของการสมาคมทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้น โดยเป็นอิสระจากการชี้นำหรือบงการของ

^{๒๓} ร้อยตำรวจเอกจักรกริช ใจดี, “ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), หน้า ๑๓ - ๑๔.

รัฐประชาสังคมจะเป็นองค์กรอิสระที่ช่วยจำกัดอำนาจของรัฐให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมทำให้มิติ
 สาธารณะเกิดขึ้นจากประชาชนอย่างแท้จริง และทำให้สังคมมีความมั่นใจในตัวเองที่จะต่อต้านการ
 ใช้อำนาจปกครองโดยพลการ (Arbitrary rule) จากรัฐและรัฐบาล ซึ่งหลักองค์ประกอบดังกล่าวของ
 ประชาธิปไตย จะทำให้ประชาธิปไตยดำเนินไปได้อย่างมั่นคงจะต้องมีความสัมพันธ์กันดังแสดงไว้
 ในรูปปิระมิดต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๑ : ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของประชาธิปไตย

วิสุทธิ โปธิ์แทน ให้หลักการของประชาธิปไตยที่เห็นว่ามีค่าสำคัญ คือเชื่อในอำนาจ
 อธิปไตยของปวงชน (Popular Sovereignty) ซึ่งถือว่าความต้องการของปวงชนเพื่อผลประโยชน์
 ร่วมกันของสังคมเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงตามอำนาจอธิปไตยของปวงชน ซึ่งแสดงให้เห็นได้จาก^{๒๔}

๑) การเลือกตั้ง (Election) ประชาชนจะเลือกคนที่จะไปทำหน้าที่ “ปกครอง” แทนตน
 องค์กรในการปกครองสูงสุดของประเทศนั้น คือ รัฐบาล (Government) เนื่องจากการเลือกตั้งเป็น
 วิถีทางเดียวที่จะเลือกผู้ปกครองตามเจตจำนงของประชาชน ระบอบประชาธิปไตยจึงจะขาดการ
 เลือกตั้งไม่ได้ และการปกครองจะต้องปกครองไปตามกฎหมายหรือเป็นไปตามหลักนิติธรรม (The

^{๒๔}วิสุทธิ โปธิ์แทน, อดิระนะ. ประชาธิปไตย?, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๒๓ - ๒๖.

rule of law) กฎหมายในระบบประชาธิปไตยนั้น เป็นข้อกำหนดของสังคมที่ถือว่าเป็นสิ่ง สะท้อนให้เห็นถึงเจตจำนงของปวงชน สำหรับการเลือกตั้งที่จะเรียกว่าเป็นประชาธิปไตยนั้นจะ ต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) เป็นการเลือกที่เป็นไปโดยอิสระ (Free Election)

(๒) มีการลงคะแนนเสียงเป็นการลับ (Secret Voting)

(๓) การเลือกตั้งต้องเป็นไปอย่างแท้จริง (Genuine Election) คือ มีทางเลือกจากผู้สมัครหลายคนและไม่ทำการคดโกงด้วยวิธีการต่าง ๆ

(๔) เป็นการเลือกที่มีกำหนดระยะเวลา (Periodical Election) คือกำหนดไว้ว่าผู้ที่ได้รับเลือกจะอยู่ในตำแหน่งได้นานเท่าไร ถึงจะเลือกกันใหม่ (เท่าที่เป็นอยู่ทั่วไปมีระยะเวลาตั้งแต่ ๒ - ๕ ปี)

(๕) ผู้ที่ไปเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิเสมอภาคและใช้สิทธิได้ทั่วถึง (Equal and Universal Suffrage)

๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอื่น ในระบบประชาธิปไตยนั้นประชาชนจะต้องสนใจในเรื่องราวที่อยู่ล้อมรอบตัวเอง เฉพาะอย่างยิ่งสนใจเรื่องการเมือง เช่น คอยติดตามดูว่าบทบาทของรัฐบาลและฝ่ายต่าง ๆ ในวงการปกครองและบริหารเป็นไปอย่างไร และอาจมีการแสดงความคิดเห็นเป็นครั้งคราวโดยผ่านองค์กรต่าง ๆ เช่น ทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อมวลชนต่าง ๆ พรรคการเมือง (Political Parties) กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) หรือกลุ่มอิทธิพล (Pressure Groups) ต่าง ๆ ตามวิถีทางของกฎหมายและความควรไม่ควร ข่อมเป็นการสนับสนุนการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างดีนั้น ประชาชนในระบบประชาธิปไตยจึงควรต้องสนใจในพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ โดยเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ พอสมควร และโดยรู้ข้อเท็จจริง

๓) การถือหลักตัดสินใจโดยเสียงข้างมาก ที่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยเนื่องจากมนุษย์เราต่างจิตต่างใจ จะหาความเป็นเอกฉันท์ในทุกเรื่องนั้นลำบาก

๔) เชื่อในหลักเสรีภาพ เสรีภาพ ในระบบประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่าทำอะไรก็ได้ แต่หมายถึง การที่บุคคลสามารถกระทำหรืองดเว้นการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ได้ที่ไม่ละเมิดผู้อื่น ซึ่งถูกกำหนดโดยกฎหมายที่ได้รับความยินยอมเห็นชอบจากประชาชนโดยตรง หรือโดยอ้อม

๕) เชื่อในหลักเสมอภาค เสมอภาค ในที่นี้หมายถึง ความเสมอภาคพื้นฐานที่พอจะทำได้ให้ประชาชนในสังคมเดียวกันเท่าเทียมกันได้ในระดับสำคัญ มิได้หมายความว่าเท่าเทียมกันทุกเรื่อง ซึ่งเป็นไปไม่ได้ ความเสมอภาคที่สำคัญ เช่น เสมอภาคตามกฎหมายที่กฎหมายจะต้องใช้กับทุกคน โดยเสมอกัน และโดยเสมอกัน และโดยยุติธรรม เสมอภาคในโอกาสที่จะใช้

ความสามารถที่ตนมีในทางสุจริตได้เต็มที่ เสมอภาคในการได้รับหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอัตราหนึ่ง

๖) เชื่อในหลักเหตุผล และหลักภราดรภาพของมนุษย์ คือ จะต้องยึดเหตุผลเป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังต้องรักใคร่ให้ความเคารพซึ่งกันและกันในสังคม จึงจะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้

๗) มีรัฐบาลและกลไกของรัฐบาล ที่สอดคล้องและดำเนินการตามหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ดังที่กล่าวในข้อ ๑ - ๖

อมร รักษาสัตย์ และคณะ ให้หลักการของประชาธิปไตยไว้ดังนี้^{๒๕}

๑) ประชาธิปไตยประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นผู้ทรงอำนาจสูงสุด
 ๒) รัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชน
 ๓) ในประเทศขนาดใหญ่ในสมัยที่ต้องใช้ประชาธิปไตยทางอ้อมนั้นจะต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนและพนักงานของรัฐอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ

๔) สถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการเมืองหรือวางนโยบายสาธารณะ ต้องตั้งขึ้นด้วยวิถีทางแห่งการแข่งขันเพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบจากประชาชน

๕) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตลอดเวลาผ่านกลไกต่าง ๆ หรือใช้สิทธิที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้โดยตรง

๖) รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ประชาชนมีสิทธิติชม ควบคุมการทำงานของรัฐบาลตลอดเวลา และมีสิทธิเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กำหนดไว้

๗) อำนาจในการปกครองประเทศต้องไม่อยู่ในกำมือของคนคนเดียวหรือกลุ่มเดียว ต้องมีการแบ่งอำนาจปกครองประเทศอย่างน้อยในระดับหนึ่ง

๘) รัฐบาลต้องมีอำนาจจำกัดมีการแบ่งและกระจายอำนาจ มีการตรวจสอบ และถ่วงดุล หรือคานอำนาจซึ่งกันและกัน

๙) หน้าที่หลักของรัฐบาล คือการส่งเสริมปัจเจกชน เสรีภาพ ความเสมอภาค ภราดรภาพ ของพลเมือง

๑๐) การตัดสินใจสำคัญต้องเป็นไปตามเสียงฝ่ายข้างมาก โดยคำนึงถึงสิทธิของฝ่ายข้างน้อย

^{๒๕}อมร รักษาสัตย์ และคณะ, ประชาธิปไตย : อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๒ - ๑๔.

๑๑) ประชาชนต้องมีความเสมอภาคกันในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความเสมอภาคในสายตาของกฎหมายและความมีโอกาستهاเทียบกันในด้านต่าง ๆ ทุกคนมีศักดิ์ศรีและไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น

๑๒) ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ อย่างกว้างขวางโดยรัฐบาลให้หลักประกันและคุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพเหล่านั้นอย่างน้อยในสิทธิเสรีภาพพื้นฐานที่สำคัญ

๑๓) ประชาชนต้องมีอิสระในการพูด การพิมพ์ การแสดงความคิดเห็น การร่วมชุมนุม การตั้งพรรคการเมืองเพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จริงและอย่างมีข้อมูลข่าวสาร

๑๔) รัฐบาลต้องใช้หลักการปกครองโดยกฎหมาย หรือหลักนิติธรรม ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ เช่น บุคคลจะถูกจับกุมคุมขัง หรือถูกลงโทษได้ก็เฉพาะเมื่อมีกฎหมายกำหนดว่ามีความผิด และจะต้องได้รับการพิจารณาโดยรวดเร็วเปิดเผยโดยคณะตุลาการที่ไม่ลำเอียง

จรรยา สุภาพ ได้ให้ลักษณะสำคัญและหลักการระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ดังต่อไปนี้^{๒๖}

๑) หลักที่ถือว่าประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดเป็นเจ้าภาพของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

๒) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเรียกได้ว่า เป็นการปกครองโดยประชาชน ซึ่งในทางข้อเท็จจริงอาจเป็นไปได้ คือประชาชนจะใช้อำนาจโดยวิธีการต่าง ๆ

๓) หลักการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน ซึ่งหมายถึง การกระทำทุกอย่างในทางการเมือง การปกครอง เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป นั่นคือผลงานขององค์การในการปกครองทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือฝ่ายตุลาการ จะต้องดำเนินไปให้บังเกิดผลดีแก่ราษฎรทั้งหลาย

๔) หลักการรับฟังและถือเอาเจตนาของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ

๕) หลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก โดยไม่ละเมิดสิทธิของฝ่ายข้างน้อย

๖) หลักความเห็นพ้องต้องกันหรือความยินยอม ระบอบประชาธิปไตยถือว่าความเห็นพ้องหรือความยินยอมจำเป็นต่อการดำเนินงานของรัฐบาล

๗) หลักการใช้เหตุผล เชื่อกันว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีเหตุผล การใช้เหตุผลนั้นนับเป็นความสามารถอันสูงยิ่งของมนุษย์

^{๒๖}จรรยา สุภาพ, ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย, เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม, (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, ๒๕๓๑), หน้า ๒๒๐ - ๒๔๑.

๘) หลักการเสมอภาค ซึ่งหมายถึง ความเท่าเทียมกันในทางการเมือง กฎหมาย และโอกาส

๙) หลักเสรีภาพ เสรีภาพ หมายถึง โอกาสที่บุคคลเลือกปฏิบัติได้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนมากที่สุด

๑๐) หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม ซึ่งหมายถึง การยึดถือกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์หรือกติกาในการดำเนินการต่าง ๆ การเลือกกฎหมายเป็นหลักนี้ ถือกันว่าเป็นนโยบายและความต้องการของประชาชน เพราะกฎหมายได้กำหนดขึ้น โดยผู้แทนของประชาชน จึงถือว่ามาจากประชาชนนั่นเอง

๑๑) หลักศีลธรรม ศีลธรรมเป็นหลักการที่ควบคุมมิให้บุคคลกระทำการที่เป็นการเบียดเบียนกันโดยมิชอบ แต่มุ่งสนับสนุนให้มนุษย์ได้เอื้อเพื่อช่วยเหลือกัน และมีจิตใจในการปฏิบัติประกอบด้วยคุณธรรม เพื่อให้บังเกิดประโยชน์แก่ตนเองและบุคคลอื่น

๑๒) หลักความชอบธรรม ในระบบการเมืองประชาธิปไตย ผู้ปกครองประเทศจะต้องมีความชอบธรรมในการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของระบบการปกครองและเพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน

๑๓) หลักการพัฒนาและการปกครองตนเอง ระบบประชาธิปไตยนั้นเชื่อว่า มนุษย์มีความสามารถในการปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทั้งในด้านความคิด สติปัญญา และการกระทำต่าง ๆ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะให้บุคคลได้กำหนดการปกครองที่ประชาชนสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้เพื่อความเจริญก้าวหน้า และเพื่อการปกครองตนเอง โดยเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น มีเสรีภาพในการเลือกองค์การ เพื่อทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชน และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ความต้องการของคนส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นหลักในการปกครองได้

๑๔) หลักการปกครองที่รัฐบาลมีอำนาจจำกัด ประชาธิปไตยไม่ต้องการให้รัฐบาลมีอำนาจเหลือเกินจนอาจจะละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชน จึงได้มีวิธีจำกัดอำนาจของรัฐบาลไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ สามารถที่จะถ่วงรั้งกันได้ตามควร

๑๕) หลักการพหุนิยมทางสังคมในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ยอมรับถึงความแตกต่างในทางสังคม เช่น ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตของแต่ละคน

๑๖) หลักที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ ประชาธิปไตยถือว่าบุคคลมีความสำคัญยิ่ง การปกครองจึงต้องเป็นไปเพื่อรักษาประโยชน์ของบุคคล “รัฐและรัฐบาลเกิดมาเพื่อประชาชน” ดังนั้นกฎหมาย นโยบาย หน่วยงาน และการปฏิบัติต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้บริการแก่บุคคล การ

รักษาสีภาพเสรีภาพของเอกชนนับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ถือเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองของประชาธิปไตยทุกแบบ

๑๘) หลักการประนีประนอม ประชาธิปไตยต้องการให้มีการประนีประนอมในด้านความคิดเห็นและการกระทำ ด้วยการให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยเสรี ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้ข้อยุติได้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยึดหลักที่ว่าไม่มีผู้ใดผูกขาดความจริงหรือสติปัญญาไว้แต่ผู้เดียว แต่ทุกฝ่ายย่อมมีเหตุผลที่ดีที่สุดเป็นข้อประนีประนอม บางครั้งฝ่ายหนึ่งถูกแต่ในปัญหาอื่นฝ่ายที่เคยผิดอาจถูกได้เช่นกัน

๑๙) หลักการการรับข้อสงสัย เนื่องจากประชาธิปไตยยึดหลักเหตุผล ดังนั้นจึงถือว่าการคิดทางการเมืองและนโยบายต่าง ๆ มีอาจจะกล่าวอ้างว่าเป็น “สัจธรรม” จะต้องมีการพิสูจน์ทดลองให้รู้แจ้งเห็นจริงเสียก่อนว่า สิ่งนั้น ๆ เป็นสัจธรรมจริงหรือไม่ หลักการนี้จึงช่วยให้เกิดความคิดที่กว้างขวาง มีใจกว้างและยับยั้งการผูกขาดความคิดเห็นหรือการกระทำที่เป็นเผด็จการ

๑๕) หลักความยินยอมและหลักความขัดแย้ง

(๑) หลักความยินยอม ได้แก่ การยอมรับร่วมกันในหลักการที่ว่าให้ประชาชนใช้อำนาจเพื่อวัตถุประสงค์ คือ ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนเห็นพ้องร่วมกันว่ากลุ่มทางสังคม

(๒) หลักความขัดแย้ง ได้แก่ การที่ยอมให้มีการโต้แย้ง คัดค้านจากบุคคลหรือกลุ่มของประชาชนกล่าวคือ ประชาชนมีเสรีภาพในการรวมกลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีอำนาจโดยชอบในการมีส่วนจำกัดขอบเขตและอำนาจของรัฐบาล มีอำนาจแสดงความคิดเห็นคัดค้านประชาชนในฐานะที่เป็นเอกชนที่ดี หรือส่วนรวมที่ดี สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินการทางการเมือง รวมถึงโต้แย้งนโยบาย และการดำเนินการของผู้นำทางการเมืองด้วยการใช้เหตุผล ภายในกรอบกฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม

๒๐) หลักการแบ่งปันประโยชน์และคุณค่าต่าง ๆ ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องได้รับประโยชน์ เช่น รายได้ที่เป็นธรรม สวัสดิการที่จำเป็น ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ต้องหาวิธีทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้รับการแบ่งปันประโยชน์ให้ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ระบบเศรษฐกิจที่ประเทศประชาธิปไตยยอมรับในปัจจุบันก็คือระบบเศรษฐกิจแบบผสม คือส่วนหนึ่งเป็นสิ่งที่รัฐเข้าประกอบการเอง อีกส่วนหนึ่งดำเนินการโดยประชาชน ในระบบนี้ยอมให้มีการแข่งขันในทางเศรษฐกิจระหว่างประชาชนและบางครั้งก็เป็นการแข่งขันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ประกอบเศรษฐกิจด้วยตนเอง

๒๑) หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ ตามหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นต้องการให้เกิดสิ่งสำคัญ คือการปกครองตนเองของประชาชน ต้องการให้อำนาจได้กระจายไปสู่ประชาชน เพื่อให้สามารถปกครองตนเองได้ แต่ในขณะเดียวกันประชาธิปไตยต้องการให้ประชาชนได้มีสิทธิ

เสรีภาพและโอกาสที่จะได้รับความสุขความสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจด้วยระบบประชาธิปไตย ต้องการให้มีการกระจายความมั่งคั่งให้กว้างขวาง เพราะเชื่อกันว่าอำนาจทางการเมืองที่จะกระจายไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันนั้น จะต้องมีการกระจายความมั่งคั่งไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและยอมไปในทางที่เท่าเทียมกันด้วย

๒๒) หลักรัฐธรรมนูญนิยม หลักรัฐธรรมนูญนิยมนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานหลักการของประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญนิยม หมายความว่า มีการใช้หลักการของกฎหมายสูงสุดที่ให้หลักประกันเสรีภาพที่เหมาะสมถูกต้องเพื่อควบคุมการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาลให้เป็นแบบประชาธิปไตย

๒๓) หลักการยึดมั่นในคุณค่าแห่งความเป็นพลเมือง คุณค่าแห่งความเป็นพลเมืองนั้น หมายถึง การที่ประชาชนมีความคิดและการยึดมั่นร่วมกันว่าเป็นสมาชิกของประเทศหรือระบบการเมืองเดียวกัน ประชาชนมีความสำนึกในคุณค่าที่ว่า คนเป็นพลเมืองที่ต้องการบทบาทในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศและเจ้าของอำนาจสูงสุดภายในชาติ มีความผูกพันกับสถาบันการเมือง เช่น สภานิติบัญญัติ หรือรัฐบาล ว่าเป็นตัวแทนของประชาชน โดยยึดมั่นว่า สถาบันการเมืองอื่น ๆ มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของตนและประเทศ

สรุปได้ว่า หลักการและลักษณะของประชาธิปไตยที่กล่าวมาแล้ว คือหลักการที่เป็นเสมือนหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถ้าถูกนำไปใช้อย่างแท้จริง นอกจากจะยอมรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว จะต้องพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และการประเมินคุณค่าที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยทั้ง ๕ ประการคือ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก โดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งจากระบบการศึกษา กระบวนการผลิตและกิจกรรมการเมืองของประชาชน กระบวนการเรียนรู้และอบรมกล่อมเกลาระบบประชาธิปไตยที่ต่อเนื่องยาวนานอย่างมั่นคง จะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองของประชาชนแบบดั้งเดิม ไปเป็นแบบประชาธิปไตยได้ การมีจิตใจยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน การมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่นและความเสมอภาคของมนุษย์ เคารพในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยยึดถือปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมาก และเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย สนใจมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความไว้วางใจผู้อื่น และการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์

๒.๒.๓ ประชาธิปไตยในแง่มุมต่าง ๆ

นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ ได้แบ่งลักษณะของประชาธิปไตยในแง่มุมต่าง ๆ ไว้ ๓ ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

- ๑) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ (An Ideology)
- ๒) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต (A Way of Life)
- ๓) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง (A Form of Government)

๑) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ (An Ideology)

วิสุทธิ โปธิ์แทน กล่าวถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตยเป็นเช่นเดียวกับอุดมการณ์ทางการเมืองอื่น ๆ ที่มุ่งจะสร้างระบอบการปกครองเพื่อนำไปสู่สังคมที่เจริญรุ่งเรืองเป็นระเบียบเรียบร้อย และสงบสุขอันเป็นเป้าหมายอันปลาย แต่อุดมการณ์ประชาธิปไตยมีแนวทางอันเป็นกฎเกณฑ์ที่แตกต่างจากอุดมการณ์ทางการเมืองอื่น ๆ อันเป็นลักษณะจำเพาะของประชาธิปไตย ดังนี้^{๒๐๖}

(๑) คนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดของประเทศ จะต้องมีความต้องการประชาธิปไตย เนื่องจากไม่มีหลักประกันอันใดที่จะรักษาระบอบการปกครองประชาธิปไตยไว้ได้ดีเท่ากับการที่คนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดต้องการ ทั้งนี้ธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการสิ่งใดก็พยายามที่จะหาให้ได้มา เมื่อได้มาแล้วก็ต้องรักษาไว้ พร้อมกับทำนุบำรุงให้อยู่ในสภาพที่อยู่เสมอเช่นเดียวกันกับระบบการเมืองประชาธิปไตย

(๒) คนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดในสังคม มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมในกิจการของสังคมอย่างกว้างขวางทั้งในการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตย หลักสำคัญคือ ประชาชนจำต้องมีส่วนร่วมไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ในกระบวนการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อคนในสังคม หากประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้สูงและทั่วถึงตามหลักเกณฑ์ของประชาธิปไตยแล้ว การมีส่วนร่วมในด้านอื่นก็จะตามมา เพราะเรื่องของการเมืองนั้นสามารถครอบคลุมไปทุกด้าน เปรียบเสมือนผู้นำทางหรือผู้ถือหางเสือเรือ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จำเป็นต้องดูความเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของตนตามสถานภาพ และสถานการณ์จึงจะทำให้มีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้นมีประสิทธิภาพสามารถรักษาส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้เจริญก้าวหน้าไปได้

(๓) การถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก ที่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย หลักเกณฑ์เสียงข้างมาก จึงมีอยู่ว่าการตัดสินใจใด ๆ ของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มขนาดเล็กหรือใหญ่

^{๒๐๖}วิสุทธิ โปธิ์แทน, ประชาธิปไตย : แนวความคิดและตัวแปรแบบประชาธิปไตยในอุดมคติ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๔- ๔๐.

หากไม่อาจหาเสียงเห็นพ้องเป็นเอกฉันท์ได้ ก็ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นเสียงตัดสิน ในขณะเดียวกัน การตัดสินใจโดยเสียงข้างมากนั้น ย่อมต้องเคารพสิทธิพื้นฐานของเสียงข้างน้อยนั้นด้วย เพราะถ้าหากเป็นการตัดสินใจโดยล่วงละเมิดสิทธิพื้นฐานของเสียงข้างน้อยแล้วย่อมมีลักษณะเผด็จการ ซึ่งเท่ากับเป็นการละเมิดหลักการประชาธิปไตยนั่นเอง สิทธิเสรีภาพของเสียงข้างน้อย มีดังนี้ เสรีภาพในการคิดและแสดงออก สิทธิในการเป็นพลเมืองของรัฐ สิทธิพื้นฐานในการนับถือศาสนา สิทธิในการออกเสียง สิทธิในการเคลื่อนไหว และสิทธิในการชุมนุมกัน เป็นต้น

(๔) คนในสังคมมีเสรีภาพในอัตราหนึ่ง เสรีภาพในระบบประชาธิปไตยอาจนิยามได้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะกระทำหรือควั่นกระทำกรสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ได้ตามกฎหมายกำหนด และกฎหมายนั้นออกโดยได้รับความยินยอมจากประชาชน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

(๕) คนในสังคมมีความเสมอภาคในอัตราหนึ่ง ความเสมอภาคในระบบประชาธิปไตย ไม่ได้หมายความว่า มนุษย์ทุกคนจะต้องเท่าเทียมกันหรือเหมือนกันหมดในทุกด้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก นอกจากมนุษย์มีความแตกต่างทางด้านกายวิภาคแล้ว ยังเน้นที่ความเสมอภาคในสิ่งที่มนุษย์ทุกคนจะสามารถจะเสมอภาคกันได้ และเป็นความเสมอภาคที่สร้างความเป็นธรรมให้แก่ทุกฝ่ายให้ได้มากที่สุด

อานนท์ อาภาภิรม ได้กล่าวถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตยในเชิงปรัชญา ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๓ ประการ ดังนี้^{๒๔}

๑) ปัจเจกชนนิยม (Individualism) ได้แก่ การยกย่องนับถือสิทธิเสรีภาพของบุคคล กล่าวคือ ปัจเจกชนมีสิทธิเสรีภาพในการพัฒนาบุคลิกภาพและความถนัด โดยรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงในกิจการของปัจเจกชน รัฐควรมีหน้าที่ในการรักษาความสงบภายในรัฐและหน้าที่ในการตัดสินใจพิพาทระหว่างบุคคล

(๒) เสรีภาพ (Liberty) เป็นอุดมการณ์ที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมักจะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชน ได้แก่

- เสรีภาพในการพูด และการแสดงความคิดเห็น
- เสรีภาพในการพิมพ์
- เสรีภาพในการนับถือศาสนา
- เสรีภาพในการศึกษา
- เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

^{๒๔}อานนท์ อาภาภิรม, รัฐศาสตร์เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๑๕.

- เสรีภาพในการจัดตั้งสมาคม
- เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย

(๓) ความเสมอภาค (Equality) กล่าวได้ว่าความเสมอภาคเป็นอุดมการณ์พื้นฐานขององค์ประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย

- ความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ อัน ได้แก่ ศักดิ์ศรี เกียรติยศ และความสำคัญในคุณค่าของความเป็นมนุษย์
- ความเสมอภาคทางกฎหมาย ได้แก่ การที่บุคคลพึงมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายโดยเสมอภาคกัน
- ความเสมอภาคในโอกาส หมายถึง บุคคลควรมีโอกาสอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิตส่วนตัวของแต่ละบุคคล
- ความเสมอภาคทางการเมือง หมายถึง การที่จะมีสิทธิทางการเมืองโดยเสมอภาคทั่วหน้ากันทั้งในด้านการออกเสียงเลือกตั้ง และการสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในรัฐธรรมนูญของประเทศ

จรรยา สุภาพ กล่าวว่า ลินด์ เซย์ (A.D Linsay) ได้ให้แนวคิดประชาธิปไตย ไว้ดังนี้^{๒๕}

ระบบการปกครองที่มีรูปแบบและวิธีการที่เปิด โอกาสประชาชนดำเนินการร่วมกันและบุคคลแต่ละคนมีเสรีภาพที่จะดำรงชีวิตตามแนวทางที่ตนปรารถนาหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยการพิจารณาเรื่องประชาธิปไตยนั้นต้องพิจารณาถึง ๓ สถานด้วยกันที่เรียกว่า องค์ประกอบ ๓ ประการของประชาธิปไตย

- ๑) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ
- ๒) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองการปกครอง
- ๓) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต

ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ คำว่าอุดมคติในที่นี้ หมายถึง ความคิดหรือความคาดหวังอันสูงสุดในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่

- ๑) มีศรัทธาและเชื่อมั่นในความสามารถและความมีเหตุผลของมนุษย์
- ๒) ยอมรับและเทิดทูนสิทธิ เสรีภาพและอิสรภาพของมนุษย์
- ๓) ยึดมั่นในหลักการว่า มนุษย์มีความเท่าเทียมกัน กล่าวคือ เสมอภาคกัน ในทางการเมืองและกฎหมาย

^{๒๕}ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา เกษแก้ว, การเมืองการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐), หน้า ๗๕ – ๗๖.

ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง การเมืองในระบบประชาธิปไตยเป็นการเมืองที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งมีพื้นฐานที่สอดคล้องกับอุดมคติของประชาธิปไตยที่สำคัญมีดังนี้

- ๑) เป็นการปกครองของประชาชน
- ๒) เป็นการปกครองโดยประชาชน
- ๓) เป็นการปกครองเพื่อประชาชน
- ๔) เป็นการปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย

ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต (Democracy as a Way of life)

วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ได้แก่วิถีชีวิตของการอยู่ร่วมกันในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) เคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
- ๒) การแก้ปัญหาคความขัดแย้งด้วยการ ใช้เหตุผล และตกลงกัน โดยสันติวิธีไม่ใช่กำลังหรือความรุนแรง
  - ๓) ใจกว้างที่จะเปลี่ยนทัศนคติของตนไปสู่ทัศนคติใหม่ที่มีเหตุผลดีกว่าถูกต้องกว่ายอมรับความเสมอภาคในโอกาสของบุคคล
  - ๔) สนใจในกิจการบ้านเมือง และสนใจในการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
  - ๕) มีวินัยแห่งตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองของตน
  - ๖) ชอบแสดงความคิดเห็นอยากแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยมีเจตนาสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งที่ดีกว่า
  - ๗) ไม่มีบุคลิกภาพที่เป็นเผด็จการทั้งการกระทำและความคิด คือ ไม่เป็นผู้นิยมการใช้อำนาจในการแก้ปัญหาใด ๆ

๒) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต (A Way of Life)

กรมหลวงนครราชสีมา กล่าวถึงประชาธิปไตยในฐานะวิถีชีวิต หมายถึง วิถีชีวิตของประชาชน ได้ดำเนินไปโดยยึดหลักการใหญ่ ได้แก่ ความเท่าเทียมกัน การรักษาเสถียรภาพและการสนใจกิจการบ้านเมือง^{๓๓}

กรมหลวงนครราชสีมา ได้วางหลักใหญ่ ๆ เพื่อใช้ในการวินิจฉัยว่าวิถีชีวิตอย่างไรเป็นประชาธิปไตย โดยมองว่าสังคมใดจะเป็นสังคมประชาธิปไตยนั้น บุคคลในสังคมจะต้องมีความเคารพในสิทธิของกันและกัน สิทธิที่ว่านี้เป็นสิทธิที่เห็นได้ในการดำรงชีวิต แต่ละวันของแต่ละบุคคล การเคารพกันและกันนี้มีความหมายรวมไปถึงสมบัติสาธารณะและกฎหมายด้วยบุคคลใน

^{๓๓}กรมหลวงนครราชสีมา, การเมืองการปกครองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๑๕), หน้า ๒๕๗.

สังคมจะต้องมีการตกลงกัน โดยสันติวิธี ใช้เหตุผลเข้าข้าง นอกจากนี้ยังเน้นถึงความยุติธรรมในสังคมซึ่งถือเป็นหัวใจอันสำคัญอย่างยิ่งของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย อันหมายถึงความถูกต้องของระบบสังคมและสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม^{๑๑}

ณรงค์ สินสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงลักษณะบุคคลที่มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยว่า จะต้องเป็นผู้มีความเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะตัดสินใจว่าจะไร้อะไรไม่ควร เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นและกล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักขอบเขตของหน้าที่สิทธิ และเสรีภาพของตนเอง จะต้องคิดว่าตนมีประสิทธิภาพทางการเมือง และต้องให้คุณค่าแก่เสรีภาพ รู้จักทำงานร่วมกันอย่างมีวินัย และการรู้จักแพ้รู้จักชนะ^{๑๒}

วิสุทธิ โปธิ์แทน ได้สรุปถึงลักษณะของบุคคลที่มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย คือความมีเหตุผลหรือการกระทำที่มีเหตุผล การเคารพซึ่งกันและกัน การตกลงกันด้วยการถกเถียงประนีประนอม และอดกลั้นในความคิดเห็นที่แตกต่าง การดำเนินชีวิตอย่างเสรีภาพ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และไม่ถูกแทรกแซงอย่างไม่จำเป็นของรัฐ^{๑๓}

ชัยอนันต์ สมุทวณิช เห็นว่าวิถีชีวิตประชาธิปไตยควรมีลักษณะ ดังนี้ การมีใจกว้างที่จะพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิจรรณญาณ อาศัยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันก่อนที่จะมีการตัดสินใจ รู้จักประนีประนอม ไม่ใช่การตัดสินใจหาด้วยความรุนแรง มีขันติธรรม อดทน รับ

^{๑๑}กมล สมวิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๑๔ - ๑๖.

^{๑๒}ณรงค์ สินสวัสดิ์, สังคมกับการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐), หน้า ๑๑๕ - ๑๒๒.

^{๑๓}วิสุทธิ โปธิ์แทน, ประชาธิปไตย : แนวความคิดและตัวแปรแบบประชาธิปไตยในอุดมคติ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๗๖.

ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคของบุคคล^{๓๔}

สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ ได้จำแนกวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ดังนี้^{๓๕}

(๑) เคารพเหตุผลมากกว่าบุคคล ก็จะต้องไม่ศรัทธาในตัวบุคคลหนึ่งบุคคลใดจนลืมนึกถึงความสามารถที่แท้จริง โดยต้องยอมรับคนทุกคนที่มีความสามารถ และมีสติปัญญาอยู่ในวงจำกัด อาจจะมีทักษะที่ถูกต้องในบางเรื่องและผิดในบางเรื่อง จะต้องไม่เคร่งครัดในระบอบอาวูโตมากเกินไป ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ เพื่อค้นหาเหตุผลที่ถูกต้องแท้จริง เพราะเหตุผลจะช่วยจรรโลงให้ประชาธิปไตยดำเนินไปได้

(๒) รู้จักการประนีประนอม ผู้ที่ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยจะต้องรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเอง ยอมผ่อนปรนหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามเหตุผลที่ถูกต้องและเหมาะสม ยอมรับการแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ โดยสันติวิธีมากกว่าการแก้ไขด้วยวิธีที่รุนแรง

(๓) มีระเบียบวินัย ผู้ที่อยู่ในสังคมแบบประชาธิปไตย ต้องเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ถึงแม้ว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยจะให้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนอาจไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ย่อมทำให้เกิดความสับสนอลเวง ความไร้ระเบียบในสังคม ฉะนั้นสังคมประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ ถ้าคนในสังคมเป็นผู้มีระเบียบวินัย

(๔) มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมมักเกิดขึ้นเนื่องจากตนเป็นเจ้าของประเทศ จะต้องประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี โดยการทำให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง เป็นต้น

อีเบนสไตน์ (Ebenstein) ได้แสดงถึงประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตว่ามีลักษณะสำคัญ ๘ ประการ ดังนี้^{๓๖}

(๑) ยึดหลักประสบการณ์ที่สมเหตุสมผล คือประชาชนมีความเคารพเชื่อมั่นในเหตุผล และนำหลักเหตุผลนั้นไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งของวัตถุและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เชื่อว่า

^{๓๔} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ภัทริการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๒๒.

^{๓๕} สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, การเมืองและการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๑ - ๒.

^{๓๖} วิสุทธิ์ โปธิ์แท่น, ประชาธิปไตย : แนวความคิดและตัวแปรแบบประชาธิปไตยในอุดมคติ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๖๖ - ๑๗๖.

บรรดาความรู้ทั้งหลายได้มาจากประสบการณ์ ดังนั้น สัจจะจึงเป็นเพียงความจริงในชั่วขณะหนึ่ง ซึ่งอาจจะเปลี่ยนไปได้เมื่อความรู้และประสบการณ์มากขึ้น หรือถูกพิสูจน์ให้เห็นเป็นอย่างอื่น คนที่นับถือเหตุผลที่มีพื้นฐานตามความเป็นจริง จึงยอมรับได้ง่ายว่าความคิดเห็นของคนตนไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องสมบูรณ์เสมอไป ถ้ามีใครวิจารณ์ความคิดเห็นของเขาก็ไม่หมายความว่าผู้วิจารณ์เป็นคนเลวทราม แต่เขาจะยินดีให้มีคนวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อเขาจะได้ปรับปรุงความคิดเห็นของเขาให้ดียิ่งขึ้น เหมือนกับนักวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติที่ยินดีให้คนพิสูจน์ทฤษฎีหรือสมมติฐานของเขา เมื่อใครมีข้อพิสูจน์ที่ดีที่สุด ฝ่ายนั้นก็เป็นผู้ถูก ฝ่ายถูกก็ไม่ถือว่าฝ่ายอื่น ๆ เป็นศัตรูที่ต้องทำลายล้างไป ดังนั้น วิญญาณของนักประชาธิปไตยจึงต้องเป็นวิญญาณของผู้เคารพเหตุผลและความจริง ผิดกับพวกคลั่งลัทธิ ซึ่งขึ้นต้นว่าลัทธิของตนถูก แนวความคิดอื่น ๆ ทั้งหมดผิด ต้องทำลายกันไปข้างหนึ่ง เช่น พวกฟาสซิสต์เชื่อในเรื่องชาติและเชื้อชาติ พวกคอมมิวนิสต์เชื่อในหลักการแบ่งชนชั้น เมื่อมีปัญหาอะไรเกิด ก็พิจารณาจากแง่เชื้อชาติหรือจากแง่ว่าเป็นความผิดของชนชั้นใด ถ้าผิดชาติผิดชั้นกัน ความคิดเห็นก็ต้องผิดไปด้วย โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลที่จะพิสูจน์ได้ ความเคารพในเหตุผลความจริง และการยอมอดทนต่อความคิดเห็นที่ต่างกันของตนจึงเป็นหลักการและวิถีทางที่สำคัญของประชาธิปไตย

(๒) เน้นความสำคัญของปัจเจกชน ระบอบเสรีประชาธิปไตยยึดเอาเอกชนแต่ละคนเป็นศูนย์กลางของหลักการและนโยบายต่าง ๆ สถาบันทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ทั้งหมดต่างมีไว้เพื่อให้บุคคลมีความสุขสำราญยิ่งขึ้นไป ไม่ได้มีไว้เพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของสถาบันหรือผู้บริหารสถาบันนั้น ๆ เอง ซึ่งต่างกับปรัชญาของเฮเกล บิดาของฟาสซิสต์ และคอมมิวนิสต์ที่เห็นว่ารัฐเป็นนาย ประชาชนเป็นบ่าว คนจะมีเสรีภาพได้ ถ้าเชื่อฟังบงการของรัฐ การตายเพื่อรัฐเป็นการเข้าถึงเสรีภาพสูงสุด เพราะจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไป ส่วนลัทธิปัจเจกชนนิยมได้พัฒนามาจากคคิของศาสนาฮิวและคริสเตียนตลอดมาจนถึงปรัชญาของล๊อคและเจฟเฟอร์สัน ที่เห็นว่าบุคคลเป็นใหญ่ที่สุด ชีวิต ทรัพย์สินและความสุขของเขาสำคัญกว่าการมีรัฐและรัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลจะกดขี่ข่มเหงบุคคลไม่ได้

(๓) ยึดถือทฤษฎีที่ว่ารัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงกลไกที่จะบริการให้ประชาชนสามารถประกอบกิจกรรมอันเป็นประโยชน์เบื้องต้นสูงขึ้นไป โดยเฉพาะสนับสนุนความสัมพันธ์ของมนุษย์และพระเจ้า ดังนั้น หน้าที่หลักของรัฐคือการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม นอกจากนั้นแล้ว ประชาชนเขาจะจัดการไปตามความประสงค์และความสามารถของเขาเอง รัฐไม่ควรก้าวท้าว เว้นแต่กรณีจำเป็นที่ประชาชนทำไม่สำเร็จ มีความรอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ดังนั้น รัฐจึงเป็นผู้จัดการปกครองและควบคุมประชาชนทุกด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา การศาสนา

แม้แต่การเล่นกีฬา ก็มีการเมืองมาเกี่ยวข้องด้วย ประชาชนจึงไม่มีเสรีภาพที่จะใช้ดุลยพินิจของตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

(๔) หลักแห่งความสมัครใจ สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ไม่บังคับจิตใจประชาชน ดังนั้น ถ้าประชาชนไม่ต้องการอะไร เขาก็ไม่ถูกบังคับให้ทำ แต่ถ้าต้องการจะทำอะไรก็จะต้องรวมตัวกันกระทำกิจกรรมนั้น เช่น รวมกันเป็นพรรคการเมือง ตั้งโรงเรียนเอกชน สภากาชาด สมาคมกรรมกร สหพันธ์กรรมกร รวมทั้งการสังคมนิยมสังเคราะห์ เป็นต้น

(๕) แนวความคิดว่ามีกฎหมายอยู่เบื้องหลังกฎหมาย หลักการนี้ถือว่าสังคมไทย (ประเทศชาติ) เกิดขึ้นจากการรวมตัวของสมาคมเล็ก ๆ ที่สมัครใจมารวมกลุ่มกัน รัฐเองก็มีอำนาจหน้าที่ขึ้นมาได้เพราะประชาชนยินยอมข้อตกลงหรือกฎหมายนี้จึงอยู่สูงกว่ารัฐ กฎหมายที่มาก่อนตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา และรัฐบาลสหรัฐจะมายกเลิกเสียก็ไม่ได้ ถ้าขึ้นทำเช่นนั้นก็เท่ากับทำลายกฎหมายขึ้นสูง ประชาชนอาจไม่ยอมและพร้อมใจกันล้มรัฐบาลเสียได้

(๖) เน้นความสำคัญของวิธีการ ในสังคมประชาธิปไตย วิธีการกระทำกับเป้าหมายเป็นสิ่งสัมพันธกันโดยใกล้ชิด ไม่ยอมให้ถือว่าจะทำอย่างไรก็ได้ ครอบงำที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเชื่อว่าโดยทั่วไปแล้ว วิธีการอันหนึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายอันหนึ่ง และเป้าหมายอันนั้นเอง ก็จะเป็นวิธีการไปสู่เป้าหมายอันต่อไป เช่น เรียนหนังสือเพื่อเอาปริญญา แต่ปริญญาอันนั้นก็เป็นการอุปสรรคที่จะไปสู่ความสำเร็จของชีวิต ดังนั้น จึงถือว่าทุกคนต้องปฏิบัติการต่าง ๆ โดยวิถีทางที่เป็นธรรม จึงจะบรรลุถึงเป้าหมายที่เป็นธรรม เช่นการข่มขู่ต้องทำให้รับสารภาพ เพื่อผลของความยุติธรรมนั้น ทำไม่ได้ในสังคมประชาธิปไตย ในทำนองเดียวกัน รัฐประชาธิปไตยไม่อาจปิดปากหรือบีบบังคับประชาชนด้วยกำลังในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ เพราะถ้าทำเสียเองแล้ว ก็จะเป็นการทำลายเสรีภาพที่ตนประสงค์จะป้องกันนั่นเอง

(๗) การอภิปรายและการหาข้อตกลง เป็นวิธีการที่สังคมประชาธิปไตยใช้ตัดสินข้อพิพาท ข้อขัดแย้งทางความคิดเห็น และผลประโยชน์ต่าง ๆ ไม่นิยมใช้กำลังบังคับกัน แม้แต่รัฐบาลเองก็ตั้งขึ้นมาด้วยความยินยอมของผู้ถูกปกครอง

(๘) มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคกันเป็นพื้นฐาน หลักการนี้ยังมีผู้เข้าใจผิดอยู่มากว่า ประชาธิปไตยหมายถึงว่า ทุกคนจะเหมือนกันทุกประการ ที่จริงหมายถึงแต่เพียงว่าในขั้นพื้นฐานคนเราเท่าเทียมกัน เพราะในทางหลักศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก คนทุกคนเท่าเทียมกันในสายตาของพระเจ้า นักปราชญ์ผู้บูชาเหตุผลเชื่อว่าคนเราแม้จะต่างกันด้วยเหตุอื่น เช่น ชาติ ชั้น วรรณะ เพศ แต่ก็มี ความเหมือนกันอยู่ที่ความสามารถที่จะคิดหาเหตุผล คำประกาศอิสรภาพของสหรัฐก็แสดงไว้โดยชัดเจนแต่เพียงว่า คนเราเท่าเทียมกันในแง่ที่มีสิทธิพื้นฐานบางอย่างที่เหมือนกัน ใครจะช่วงชิงไปไม่ได้ เช่น สิทธิในชีวิต ทรัพย์สิน และการแสวงหาความสุข ซึ่งไม่หมายความว่าทุกคนมีความสุข

เท่ากัน แต่หมายความว่ามิสิทธิที่เลือกหาความสุขจากชีวิต จากการทำงานตามวิถีทางที่เขาต้องการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความเสมอภาคในสังคมประชาธิปไตย หมายถึง ความเสมอภาคแห่งโอกาส หมายความว่าทุกคนควรมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะมีชีวิตที่ดีที่มีความสุขตามที่ตนปรารถนา แม้ว่าความสามารถของบุคคลจะไม่เท่ากัน แต่รัฐบาลประชาธิปไตยที่ดีก็จะพยายามสร้างสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันมากขึ้น เช่น ขยายการศึกษาฟรี ทำให้คนจนมีโอกาสเรียนมากขึ้น เป็นทางขยับฐานะของตน หรือการเก็บภาษีรายได้อัตราที่เพิ่มขึ้น ก็เป็นการเฉลี่ยรายได้ เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาลประชาธิปไตยสมัยใหม่จึงพยายามเปิดขยายบริการด้านนี้ให้มากขึ้น เพื่อให้คนมีโอกาสดูได้เท่าเทียมกันยิ่งขึ้น

จากที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า ประชาธิปไตยคือระบบการปกครองที่ดีที่ว่าประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของสังคม ทั้งในกระบวนการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามหลักสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในระบบสามารถบรรลุถึงความเจริญสูงสุด ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย อันหมายถึงความถูกต้องของระบบสังคมและความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม

๓) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง (A Form of Government)

ชโยนันต์ สมุทวณิช ได้กล่าวถึง ประชาธิปไตยในฐานะเป็นระบอบการปกครอง หมายถึง การจัดรูปแบบทางการเมือง โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง บทบาท อำนาจ และหน้าที่ของสถาบันการเมือง ตลอดจนวิธีการที่จะใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวทางประชาธิปไตย มีอยู่ ๗ ประการคือ^{๓๖}

(๑) หลักแห่งเหตุผลที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล และสามารถให้เหตุผลที่ตนมีอยู่ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเผชิญอยู่

(๒) หลักแห่งความยินยอม ที่ประสงค์จะให้บุคคลมีเสรีภาพและเป็นตัวของตนเอง สามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของตน โดยปราศจากการบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น

(๓) หลักแห่งความเสมอภาคกัน โดยไม่คำนึงถึงชนชั้น วรณะ ได้ก่อให้เกิดการพิทักษ์คุ้มครองต่อบุคคลทางด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

(๔) หลักศีลธรรมที่เชื่อว่ามนุษย์มีศีลธรรมประจำใจ และจะทำอะไรแม้คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเสมอ

^{๓๖}ชโยนันต์ สมุทวณิช, อุดมการณ์ทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : เติ๊ดไทยการพิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๑๕.

(๕) หลักแห่งการพัฒนาตนเอง ที่เชื่อว่ามนุษย์นั้นจะมีความสามารถในอันที่จะปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้า ซึ่งบางครั้งอาจต้องใช้ระยะเวลาบ้าง

(๖) หลักแห่งการปกครองตนเอง ได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนที่มีความสามารถ และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด

(๗) หลักแห่งเสรีภาพ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึง

ชานินท์ กรัยวิเชียร กล่าวว่า “ประชาธิปไตย” หมายถึง ระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน คำว่า “ประชาชน” ในที่นี้มีได้หมายความเฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น คนร่ำรวย คนยากจน เจ้าของที่ดิน คนงาน หรือชาวนา เท่านั้น แต่หมายถึงปวงชนทั้งชาติ ไม่ว่าจะเป็นคนยากคมีเงินอย่างไร หรือประกอบอาชีพใดก็ตาม ปวงชนเหล่านี้ย่อมมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการปกครองแผ่นดินอย่างเสมอภาคกัน^{๓๔}

เหตุผลสำคัญในเชิงการเมืองของการจัดให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มี ๒ ประการ คือ

(๑) ระบอบการปกครองนี้รับเร้าให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียงในการปกครองแผ่นดินโดยทั่วหน้ากัน บุคคลเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลประเภทใด เมื่อร่วมกันทั้งชาติย่อมตัดสินใจได้ดีกว่าบุคคลเพียงคนเดียว หรือกลุ่มเดียวเท่านั้น

(๒) ปวงชนทั้งชาตินั้นเอง ควรจะมีสิทธิที่จะเลือกผู้ที่มาปกครองตนและมาบริหารราชการแผ่นดิน ไม่มีผู้อื่นใดที่จะเลือกผู้บริหาร ได้กว่าปวงชนนั้น ๆ เอง เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

เมื่อพิจารณาในแง่ของศีลธรรมแล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ระบอบประชาธิปไตยนี้มีหลักการที่มีรากฐานสืบเนื่องมาจากศีลธรรมอย่างแท้จริง กล่าวคือประชาธิปไตยเคารพในความเป็นธรรม (justice) เหตุผล (reason) เมตตาธรรม (compassion) ความศรัทธาในมนุษยชาติ (faith in mankind) และความเคารพในเกียรติภูมิแห่งมนุษยชน (human dignity)

เพลโตและอาริสโตเติล (Plato & Aristotle) ได้กล่าวถึงหลักการในการปกครอง ไว้ดังนี้

(๑) การปกครองโดยคน ๆ เดียว หมายความว่าอำนาจอธิปไตยอยู่กับตัวบุคคลเพียงคนเดียว ซึ่งบุคคลนี้จะอยู่ในฐานะเป็นอธิปัตย์สามารถวางกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ตามลำพัง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของคนเดียว แม้ว่าบุคคลนั้นอาจจะมอบหมายให้องค์กรอื่นทำ

^{๓๔}ชานินท์ กรัยวิเชียร, ระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนสงครามจิตวิทยา กรมยุทธการทหาร, กระทรวงกลาโหม, ๒๕๑๘), หน้า ๑ - ๖.

หน้าที่แทนก็ตาม แต่สิทธิขาดและอำนาจสูงสุดก็ยังคงเป็นของบุคคลผู้นั้นอยู่ รูปแบบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยอยู่ที่คน ๆ เดียวนี้ได้แก่ ราชาธิปไตย และทูลนาธิปไตย (ทรราชย์) โดยที่หากจุดมุ่งหมายเป็นไปเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของราษฎร เรียกว่าราชาธิปไตย ถ้าหากจุดมุ่งหมายไป ในทางบำรุงสุขเฉพาะผู้ปกครอง หรือพรรคพวกก็เป็นทรราชย์หรือทูลนาธิปไตย อย่างไรก็ตาม สำหรับคำว่าราชาธิปไตยมักจะถูกคุ้นเคย และนึกถึงการเป็นกษัตริย์ตามระบบสมมุติเทพลัทธิ ซึ่งเรียกเต็มแบบสมบูรณ์ว่าราชาธิปไตย ดังนั้นมีการใช้คำว่า เผด็จการ ซึ่งนำมาใช้เรียกแทนคำว่า ราชาธิปไตย โดยหมายถึงระบบการปกครองของคน ๆ เดียวที่มีอำนาจเหนือบุคคลทั้งหลายโดย เต็มขาด เช่นเดียวกับการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ซึ่งผู้ปกครองแบบนี้จะไม่ได้รับการ เคารพนับถือจากประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองของเขา โดยผู้ปกครองมักอ้างตนเสมอว่าตนเองมี เชื้อสายผิดแผกไปจากสามัญชนคนธรรมดา โดยปกติระบบเผด็จการมักจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ประชาชนในระยะแรก เนื่องจากการที่ผู้เผด็จการจะฉกฉวยอำนาจจากผู้ปกครองเดิมได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชน แต่ต่อมาภายหลังมักจะแปรเปลี่ยนเป็นทูลนาธิปไตย หรือทรราชย์ เมื่อผู้ปกครองเคยชินกับอำนาจ และพบว่าอำนาจสามารถบันดาลความสุขและ ผลประโยชน์ให้กับตนเอง ได้อย่างมหาศาล สมกับคำที่ลอร์ดแอกตัน เมธีชาวอังกฤษเคยกล่าวไว้คือ ที่ใดมีอำนาจที่นั่นมีความฉ้อฉล ที่ใดมีอำนาจเหลือล้น กลฉ้อฉลชั่วเสียย่อมมีมากที่สุดประมาณ ดังนั้น ผู้ปกครองแบบเผด็จการที่ประชาชนไม่สามารถควบคุมหรือถอดถอนได้จึงมักจะเป็น ทรราชย์เกือบทั้งสิ้น แม้ในตอนแรกจะมีท่าทีว่าเป็นผู้ที่ปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชนก็ตาม

(๒) การปกครองโดยคณะบุคคล ถ้าอำนาจอธิปไตยตกอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อยซึ่ง หมายถึงคณะบุคคลกลุ่มหนึ่งเป็นผู้ที่สามารถวางกำหนดกฎเกณฑ์ หรือบริหารประเทศตามกลุ่มของตนต้องการ ในบางครั้งบุคคลคณะนั้นอาจจะไม่เป็นผู้บริหารเอง อาจมอบหมายให้บุคคลอื่นทำ หน้าที่บริหารแทน แต่บุคคลคณะนั้นยังมีอำนาจและอิทธิพลสามารถควบคุมบงการทิศทางการ บริหารประเทศได้ ก็ต้องถือว่าอำนาจอธิปไตยอยู่ในกลุ่มบุคคลคณะนั้น รูปแบบการปกครองก็จะเป็น แบบใดแบบหนึ่งระหว่างอภิชนาธิปไตยกับคณาธิปไตย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายอีกเช่นกัน หาก คณะบุคคลนั้นมุ่งที่จะให้อำนาจปกครองไป ในทางบำรุงสุขให้กับราษฎร ก็เรียกว่าระบบ การปกครองหรือรูปแบบรัฐบาลนั้น ๆ ว่า อภิชนาธิปไตย ในทางตรงกันข้ามถ้ามุ่งแต่ประโยชน์สุข ของพรรคพวกของผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยก็จะกลายเป็น คณาธิปไตย รูปแบบการปกครองที่ อำนาจอธิปไตยตกอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง บางครั้งอาจจะเรียกเป็นระบบเผด็จการด้วยก็ได้ใน ความหมายว่าเผด็จการโดยคณะบุคคลอย่างไรก็ตามสำหรับระบอบอภิชนาธิปไตย และคณาธิปไตย ในตำราบางเล่มได้ยึดถือหลักการเรียก ดังนี้ การปกครองแบบอภิชนาธิปไตยหมายถึงการปกครอง โดยคณะบุคคลที่มีคุณสมบัติพิเศษหรือคุณภาพเหนือกว่าชนส่วนใหญ่ เช่น เป็นกลุ่มขุนนาง กลุ่ม

คนมีความรู้หรือปัญญาชน กลุ่มคนที่มีสายเลือดสูงส่งพวกราชวงศ์ หรือกลุ่มที่ได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชน ส่วนระบบคณาธิปไตยนั้นหมายถึง การปกครองโดยกลุ่มคนมั่งมีหรือร่ำรวย

(๓) การปกครองโดยคนทั้งหมดยหรือเสียงส่วนใหญ่ รูปแบบการปกครองโดยคนทั้งหมดหรือประชาชนเป็นรากฐานของอำนาจ โดยปกติทั่วไปรู้จักกันนามของการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งหมายความว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดจะเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน นโยบายในการปกครองประเทศจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ แต่การที่จะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นจะต้องเป็นการปกครองโดยอาณัติของคนส่วนมาก และเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนมาก ในประเทศที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนแต่ประชาชนหาความสุขไม่ กลับมีแต่ความระส่ำระสายด้วยเหตุที่มีนักการเมืองหรือโหวหารบุรุษ คอยฉวยโอกาสหรือปลุกเร้าให้ฝูงชนกระทำการต่าง ๆ โดยขาดสติยับยั้งหรือไม่ได้ใช้วิจารณญาณให้รอบคอบ และการกระทำนั้น ๆ เกิดประโยชน์แต่โหวหารบุรุษและกลุ่มของเขาหรือชนบางกลุ่มเท่านั้น เมื่อตัวแทนที่จะเป็นประชาธิปไตยเพราะอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน รูปการปกครองจะเปลี่ยนการปกครองโดยฝูงชนทันที ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับอนาธิปไตย คือสภาพแก่งแย่งกัน ไม่มีรัฐบาลหรือกฎหมาย ทุกคนสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามความต้องการ สังคมมีความระส่ำระสายไม่มีความสุข

๒.๒.๔ สถาบันที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะประกอบด้วย ๓ สถาบันหลักที่ทำหน้าที่หลักในการบริหารปกครองประเทศ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ^{๑๕}

๑) สถาบันนิติบัญญัติ หรือเรียกว่า รัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย ที่เป็นข้อกำหนดในการจัดระเบียบของสังคม ซึ่งประกาศใช้บังคับ ด้วยความเห็นชอบของคนในสังคม รัฐสภาเป็นสถาบันทางการปกครองที่ถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนในสังคม การจัดทำกฎหมายมีกระบวนการและขั้นตอนที่อำนวยความสะดวกให้กฎหมายที่ประกาศใช้เป็นกฎหมายที่มีความเป็นธรรมและให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งรัฐสภานี้ยังมีอำนาจหน้าที่ ที่สำคัญ ดังนี้ คืออำนาจหน้าที่ในการควบคุมฝ่ายบริหาร รัฐสภาในฐานะที่เป็นสถาบันตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่ในการสอดส่องดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศ โดยทำการควบคุมการบริหารกิจการบ้านเมืองของฝ่ายรัฐบาล รวมถึงรัฐสภามีหน้าที่การให้ความเห็นชอบ เรื่องใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบหมายถึง เรื่องนั้นเป็นความยินยอมให้การสนับสนุนของประชาชน รัฐสภาจะประชุมให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ เช่น การสืบราชสมบัติ การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

^{๑๕} สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, การเมืองการปกครองไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘๕.

การประกาศสงคราม การให้ความเห็นชอบแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการปิดสมัยประชุมรัฐสภา เป็นต้น

รูปแบบของรัฐสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วย ๒ รัฐสภา คือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เพื่อให้การพิจารณาการออกกฎหมายใช้บังคับแก่ประชาชนเป็นไปอย่างรอบคอบ เป็นธรรม โดยมีการตรวจสอบ ชับยั้ง กลั่นกรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน และเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มี ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จำนวน ๔๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งจาก ๔๐๐ เขตทั่วประเทศ

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๑๐๐ คน โดยให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละไม่เกิน ๑๐๐ คน แต่ละพรรคการเมืองจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทบัญชีรายชื่อตามสัดส่วนมากน้อยลดหลั่นกันไปตามที่ประชาชนลงคะแนนเสียงให้ แต่ถ้าพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละ ๕ ของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ ก็จะไม่มีส่วนใดในบัญชีรายชื่อ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทนี้

สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๒๐๐ คนมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ซึ่งแต่ละจังหวัดมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาจำนวนเท่าใดให้เฉลี่ยตามจำนวนของราษฎรของจังหวัดนั้น ๆ สมาชิกวุฒิสภามีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี จะไม่มีการยุบสภาเหมือนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกัน ๒ สมัยไม่ได้ หน้าที่สำคัญของสมาชิกวุฒิสภา มีดังนี้

๑) การกลั่นกรองกฎหมาย สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมาย โดยสามารถแก้ไขร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้ เพื่อให้การออกกฎหมายเป็นไปด้วยความรอบคอบ รัดกุม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(๒) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน หน้าที่ควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล โดยการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีหรือตั้งคณะกรรมการไปศึกษางานด้านต่าง ๆ ให้มีการตรวจสอบฝ่ายบริหาร เพื่อให้มีข้อสังเกต คำแนะนำ และกระตุ้นเตือนรัฐบาล รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจของรัฐบาล

(๓) การเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้วุฒิสภานำหน้าที่คัดเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคล

ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

(๔) การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง วุฒิสภามีอำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ ของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงทั้งด้านบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ เป็นไปด้วยความระมัดระวังและเป็นธรรมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

๒) สถาบันบริหาร หรือเรียกว่ารัฐบาล คือผู้ที่ใช้อำนาจบริหาร ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ อาจแบ่งแยกผู้ใช้อำนาจบริหารได้ดังนี้

(๑) ประมุขของรัฐ ในปัจจุบันประมุขของรัฐอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ สถานะใหญ่ ๆ คือ ประมุขของรัฐที่เป็นพระมหากษัตริย์ และประมุขของรัฐที่เป็นประธานาธิบดี

(๒) หัวหน้าฝ่ายบริหาร บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าทางฝ่ายบริหารอาจมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศเช่นหัวหน้าฝ่ายบริหารของประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกว่า ประธานาธิบดี หัวหน้าฝ่ายบริหารของประเทศอังกฤษ และประเทศไทย เรียกว่า นายกรัฐมนตรี

(๓) คณะรัฐมนตรี คือคณะบุคคลเป็นผู้ร่วมในการตัดสินใจในการบริหารประเทศ บุคคลในคณะรัฐมนตรี จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีประจำกระทรวงและทบวงต่าง ๆ รัฐมนตรีที่ประกอบกันเป็นคณะรัฐมนตรี มีความรับผิดชอบในการบริหารราชการอยู่ ๒ ประเภท ได้แก่ ความรับผิดชอบร่วมกัน และความรับผิดชอบส่วนตัว

(๔) รัฐมนตรี คือผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หัวหน้าฝ่ายบริหารการที่ประเทศใดจะยินยอมให้บุคคลในองค์กรบริหารหรือรัฐมนตรีเป็นบุคคลเดียวกับผู้ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรอื่นที่ เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยส่วนอื่น ๆ หรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละประเทศ หากประเทศใดยึดมั่นในทฤษฎีกระจายอำนาจก็จะไม่ยอมให้รัฐมนตรีเป็นบุคคลในองค์กร แต่ถ้าประเทศใดต้องการความมั่นคงในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ก็จะยินยอมให้รัฐมนตรีเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยอื่น ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากองค์กรนิติบัญญัติ สำหรับองค์กรบริหารของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี ซึ่งประกอบกันเป็นคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน

อำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหาร

องค์กรบริหารมีอำนาจและหน้าที่ในทุกด้านและทุกสาขา การที่กฎหมายรัฐธรรมนูญในนานาประเทศได้แบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็น ๓ สาขา และให้มีองค์กรต่าง ๆ เป็นผู้ใช้อำนาจนั้น ๆ ไม่ได้เป็นการแบ่งแยกอย่างเด็ดขาด ในบางกรณีรัฐธรรมนูญได้มอบให้องค์กรบริหารมีหน้าที่อำนาจที่จะออกกฎหมายมาใช้บังคับได้ ทั้ง ๆ ที่ตามหลักการออกกฎหมายเป็นหน้าที่ขององค์กรนิติบัญญัติโดยตรง และเนื่องจากองค์กรบริหารเป็นองค์กรซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิด

กับประชาชนมากที่สุด ในบางครั้งจะมีเหตุขัดแย้งระหว่างองค์กรบริหารและประชาชนในหลาย ๆ ประเทศ จึงมอบอำนาจตัดสินใจข้อพิพาทในเบื้องต้นให้แก่องค์กรบริหาร เพราะจะได้เป็นการถ่วงดุลข้อพิพาทต่าง ๆ อาจจะมีการตัดสินใจหรือดำเนินการที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงมอบอำนาจพิเศษให้แก่องค์กรบริหาร เพื่อให้องค์กรบริหารสามารถที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาลดได้อย่างทันที่

๓) สถาบันตุลาการ องค์กรตุลาการ เป็นองค์กรซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ในทางตุลาการ หรืออำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ ซึ่งถ้าจะมองในด้านของการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยแล้ว องค์กรตุลาการก็มีความสำคัญเท่าองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ และองค์กรที่ใช้อำนาจบริหารองค์กรตุลาการ ได้วิวัฒนาการมาโดยสอดคล้องกับระบบการปกครองของประเทศ นับตั้งแต่ระบบพระมหากษัตริย์จนถึงระบอบประชาธิปไตย ในการปกครองระบบกษัตริย์นั้น พระมหากษัตริย์เป็นองค์อธิปัตย์ อำนาจทุกอย่างขึ้นอยู่กับพระมหากษัตริย์ทั้งสิ้น แต่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอำนาจอธิปไตยจะแบ่งออกไปเป็น ๓ ส่วนคือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการในปัจจุบันองค์กรตุลาการได้แบ่งโครงสร้างดังนี้

(๑) ศาลยุติธรรม หมายถึง ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายเอกชนหรือคดีแพ่ง หรือคดีเรื่องกระทำผิดทางอาญา หรือกระทำผิดร่วมกับบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร ศาลยุติธรรมแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

(๒) ศาลพิเศษ หมายถึง ศาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาการกระทำผิดทางอาญาของบุคคลบางประเภท เช่น เด็กและเยาวชน ทหาร หรือศาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะเรื่อง เช่น คดีแรงงาน คดีปกครอง เป็นต้น

สรุปได้ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม กล่าวคือประชาชนเป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ที่จะมาปกครองตนเองและบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นการปกครองที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนทุกคน โดยมีองค์กรของรัฐที่สำคัญ ๓ ฝ่าย คือฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล ทำหน้าที่บริหารประเทศชาติ ฝ่ายนิติบัญญัติ ทำหน้าที่ออกกฎหมายและควบคุมฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งองค์กรทั้ง ๓ ต่างถ่วงดุลและถ่วงอำนาจซึ่งกันและกัน และหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็คือ หลักนิติธรรม หมายถึง การปกครองโดยกฎหมายบุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันทั้งทางกฎหมาย รัฐไม่มีสิทธิใช้อำนาจตามอำเภอใจในการปกครอง

๒.๒.๕ ประชาธิปไตยในพระไตรปิฎก^{๔๐}

๒.๒.๕.๑ ประชาธิปไตยตามแนวพระวินัยปิฎก

พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติพระวินัยเพื่อเป็นแนวในการประพฤติปฏิบัติของพระสงฆ์ แต่การบัญญัติวินัยนั้นก็ทรงบัญญัติตอนเป็นพระสงฆ์มิได้บัญญัติตามลำพัง ต้องให้เกิดเรื่องก่อน แล้วประชุมสอบสวนแล้วบัญญัติพระวินัยท่ามกลางพระสงฆ์ ด้วยความเห็นชอบของพระสงฆ์ต่างพร้อมใจกันนำไปปฏิบัติการทำกรรมต่างๆ ของสงฆ์ ยกเว้นอุปโลกนกรรมล้วนให้ทำการสงฆ์ทั้งสิ้นกล่าวคือ

- ญัตติกรรม คือทำด้วยสงฆ์ตุวรค คือ ๔ รูปขึ้นไปเช่นการสวดปาติโมกข์
- ญัตติกรรม คือทำด้วยสงฆ์ปญจวรรค คือ ๕ รูปขึ้นไป เช่น เรื่องกฐิน
- ญัตติจตุตถกรรม คือทำด้วยสงฆ์ ทสวรค คือตั้งแต่ ๑๐ รูปขึ้นไป ยกเว้นในที่กัณดาร

เช่น การอุปสมบท

- การให้มณัตต์ การสวดอัชฌายะ ก็ต้องใช้สงฆ์ตั้งแต่ ๒๑ รูปขึ้นไป จึงกล่าวได้ว่า พระวินัย คือรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ พระสงฆ์ คือสมาชิกสภาผู้แทน อำนาจพระสงฆ์ คืออำนาจอธิปไตย

อธิกรณ์สงฆ์ ๔ คือ

๑) วิวาทธิกรณ์ คือการขัดแย้งกันเกี่ยวกับธรรมวินัย

๒) อนูวาทธิกรณ์ คือการ โง่ท้อกันด้วยอาบัติต่าง ๆ

๓) อาปัตตาทธิกรณ์ คือการละเมิดอาบัติต่าง ๆ

๔) กิจจาธิกรณ์ คือกิจของสงฆ์ที่เกิดขึ้น ที่จะพึงทำด้วยสงฆ์จำนวนต่าง ๆ

อธิกรณ์ต่าง ๆ ก็จะต้องระงับด้วยวิธีการที่เรียกว่า อธิกรณสมณะ ๗ อย่าง คือ

๑) สัมมุขาวินัย ระงับต่อหน้าสงฆ์ต่อหน้าบุคคลต่อหน้าวัตถุ

๒) สติวินัย การระงับด้วยการให้เกียรติแก่พระอรหันต์ ผู้มีสติสมบูรณ์

๓) อมูพหกวินัย การระงับเหตุด้วยการยกเว้นให้แก่ผู้ทำผิด ในขณะที่เป็นบ้า คือได้หลง

ไปแล้ว

๔) เภยลสิกา ระงับด้วยเสียงข้างมากด้วยการลงมติ

๕) ปฎิญาตกรณะ ระงับด้วยการทำตามปฎิญาต

^{๔๐} พระสุธีวรญาณ, พุทธศาสนปริทรรศน์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๘๒ - ๘๗.

๖) ตัสสปาปิยสิกการม ระวังด้วยการลงโทษศัตรู ผู้ถูกสอบสวนแล้ว พุดไม่อยู่กับร่องกับรอย ให้การรับแล้วปฏิเสธ ปฏิเสธแล้วรับ เป็นต้น

๗) ตินวัตถารกวินัย ระวังด้วยการประนีประนอมทั้งสองฝ่าย จงเอาหญ้าทับสิ่งสกปรกไว้ไม่ให้มีกลิ่น

ทั้งอธิกรณ์และการระงับต้องทำการสงฆ์เป็นส่วนใหญ่ จงการตั้งกรรมการต่าง ๆ ฉะนั้นจึงเป็นการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม และในการประชุมทำกรรมต่าง ๆ เป็นการสงฆ์นั้น ต้องมีมติเป็นเอกฉันท์จริง ๆ ถ้ามีข้อข้องใจมีสิทธิยับยั้งได้ แม้เพียงเสียงเดียวสงฆ์ทั้งหมดก็ต้องฟัง ลงท้ายกรรมวาจาว่า ...

“ยสุตยสมโต ขมติ.....

..... โส ตุนหุตส ยสุต น ขมติ โส ภาเสยย”

“ถ้ากรรมนี้ ชอบใจต่อท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเงิบ ถ้าไม่ชอบใจต่อท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุดขึ้น”

อนึ่ง การทำกรรมอันใดก็ตาม พระวินัยจะต้องพร้อมเพรียงกัน ดังคำขึ้นต้นของกรรมวาจาว่า “ยทิ สงฆสส ปตตกกุลิ”

“ซึ่งแปลว่า ถ้าความพร้อมพร้อมของสงฆ์ พร้อมแล้ว สงฆ์พึงทำ” ดังนี้

๒.๒.๖. ประชาธิปไตยตามแนวพระสูตรตันตปิฎก ซึ่งอาจนำมาเป็นประเด็นในการวิจารณ์ ได้ดังต่อไปนี้

๑) หลักเสรีภาพทางความคิด พระพุทธเจ้าได้ให้โอกาสแก่ชาวกาลามะในการที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ คำสอนของนักบวช ที่มาเผยแพร่คำสอนด้วยข้อความต่อไปนี้

ดูกร กาลามะทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าเชื่อ เพียงเพราะ

- (๑) การฟังตามกันมา (มา อนุสสุเวณ)
- (๒) การถือกันสืบ ๆ มา (มา ปรมปราย)
- (๓) ข่าวด่าลือ (มา อิติกราย)
- (๔) การอ้างตำรา (มา ปิฎกสมปทานน)
- (๕) การใช้ตรรกะ (มา ตกุกเหตุ)
- (๖) การอนุমান (มา นยเหตุ)
- (๗) การตรึกตรองตามอาการ (มา อากการปริวิตกเคน)
- (๘) เข้าได้กับทฤษฎีที่ตนคิดไว้ (มา ทิฎฐินิหฆมานกขนุตติยา)
- (๙) มองเห็นลักษณะว่าน่าเชื่อถือได้ (มา ภพพรูปตาย)
- (๑๐) สมณะ นี้เป็นครูของเรา (มา สมโณ โน ครูติ)

ต่อเมื่อได้รู้ได้เข้าใจด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านั้น เป็นอกุศล เป็นกุศล มีโทษ ไม่มีโทษ เป็นต้นแล้ว จึงควรละ หรือถือปฏิบัติตามนั้น

๒) ความเสมอภาค ในพระธรรมวินัย จะเห็นได้จากหลักความอัศจรรย์ของพระธรรมวินัยมีอยู่ ๘ อย่างคือ

เปรียบเทียบกับความอัศจรรย์ของมหาสมุทร ๘ อย่าง ดังนี้

(๑) ธรรมวินัย หรือพระพุทธศาสนามีการศึกษาตามลำดับทำตามลำดับปฏิบัติ ตามลำดับ แห่งตลอดรอดครัดตมรรคด้วยการทำต่อเนื่องจนมหาสมุทรลุ่มลึกตามลำดับ

(๒) สาวกของพระพุทธเจ้าที่แท้ไม่ล่วงลึกขามบทที่ทรงบัญญัติแล้ว แม้จะต้องสละชีวิตก็ยอม จมมหาสมุทรไม่ถ่นฝุ้ง

(๓) สงฆ์ย่อมกันคนชั่วให้ห่างไกล อุททะเลซัดซกาศพให้เข้าสู่ฝั่งฉะนั้น

(๔) วรรณะ ๔ ออกบวชแล้ว ย่อมละซึ่งชื่อ โศทรในกาลก่อน ถึงการนับว่าเป็นสมณสากบุตร คุณน้ำจากแม่น้ำทั้งหลาย เมื่อถึงมหาสมุทรแล้ว ก็เป็นน้ำมหาสมุทรอันเดียวกัน

(๕) แม้ฝนตก มหาสมุทรก็ไม่ปรากฏความพร่องและความเต็ม ฉันทิ ภิภษุในธรรมวินัย ที่ดับกิเลสด้วยนิพพานธาตุ ย่อมไม่ทำนิพพานให้เต็ม

(๖) พระธรรมวินัย มีรสเดียว คือวิมุติรส รสแห่งความหลุดพ้น จมมหาสมุทรมีรสเดียวคือ รสเค็ม (เอกรโส - โฉนรโส, เอกรโส - วิมุติรส)

(๗) มหาสมุทรเต็มไปด้วยรัตนนานาประการ ฉันทิ พระธรรมวินัยก็มากด้วยธรรมรัตนะ คือสติปัญญา ๔, สัมมัปปธาน ๔, อธิธิบาท ๔, อินทรีย์ ๕, พละ ๕, โพชฌงค์ ๗, มรรคมีองค์ ๘, ฉันทิ

(๘) มหาสมุทรเป็นที่อยู่ของสัตว์มีชีวิตใหญ่ ๆ เช่น ปลาตมิติมังคลา ติปริมังคลา อสุร นาค คนธรรพ์ ฉันทิ พระธรรมวินัยก็มีอริยบุคคล ๔ และผู้ปฏิบัติเพื่อเป็นอริยบุคคล ๔ ฉันทิ เหตุนี้ จึงทำให้ภิกษุยินดีอยู่ในพระธรรมวินัย

๓) หลักความเป็นพี่เป็นน้องกัน หรือภราดรภาพ คือสหธรรมิก ผู้ปฏิบัติธรรมร่วมกัน ควรมีธรรมต่อไปนี้

(๑) สังคหัตถุ ๔ คือการแบ่งปัน พุดไพเราะ บำเพ็ญประโยชน์ และวางตัวเคียงบ่าเคียงไหล่ รวมสุขร่วมทุกข์

(๒) สาราณียธรรม ๖ คือจะพุด จะทำ จะคิด ก็ประกอบด้วย เมตตาจิต แบ่งปันลากันอย่างทั่วถึง มีศีลเสมอกัน และมีทัศนะเสมอกัน

(๓) หลักอภิปรายธรรม ๗ คือ หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ เมื่อประชุมก็พร้อมกัน เข้าประชุม และพร้อมเพียงกันเลิกประชุม ไม่ทำลายหลักการเดิม เคารพผู้หลักผู้ใหญ่ คู่ครองกุล

สตรี มิให้ถูกข่มเหง เคารพเจดีย์ อนุสาวรีย์คนสำคัญของชาติ และให้การคุ้มครองอารักขาสภณะสี
พราหมณ์ ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในรัฐ

๔) หลักการใช้อธิปไตย พระพุทธเจ้าทรงนิยม ธรรมาธิปไตย คือเอาหลักการเป็นใหญ่
มิใช่อัตตาธิปไตย เอาตนเป็นใหญ่ หรือโลกาธิปไตย เอาโลกหรือพวกพ้องเป็นใหญ่ ดังพระองค์
แสดงไว้อย่างชัดเจนว่า “ที่ใดไม่มีสัตบุรุษ ที่นั่นมิใช่สภา”

สัตบุรุษ คือผู้รู้จักเหตุผล รู้จักคน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จัก
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จึงอาจกล่าวได้ว่า “พระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าเป็นหลักการ
ปกครองของพระสงฆ์โดยพระสงฆ์ และเพื่อพระสงฆ์อันมีประโยชน์ ๑๐ อย่าง เป็นเป้าหมาย คือ

- (๑) เพื่อหมู่คณะยอมรับว่าดี
- (๒) เพื่อให้หมู่คณะมีความผาสุก
- (๓) เพื่อข่มคนชั่ว
- (๔) เพื่อปกป้องคนดี
- (๕) เพื่อขจัดทุกข์ในปัจจุบัน
- (๖) เพื่อตัดทุกข์ในอนาคต
- (๗) เพื่อผู้ที่ยังไม่ศรัทธาได้มีความศรัทธา
- (๘) เพื่อรักษาจิตของคนที่ศรัทธาอยู่แล้ว ให้เสื่อมใต้อะไร ๆ ขึ้นไป
- (๙) เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม คือพระพุทธศาสนา
- (๑๐) เพื่ออนุเคราะห์พระวินัย คือหลักการอันดีงามของการอยู่ร่วมกัน โดยสันติ

อย่างที่เรียกว่า “มีสันติสุขในส่วนตน และสันติภาพในส่วนรวม”

๒.๓ สภาพพื้นที่ทำวิจัย

๒.๓.๑ ประวัติความเป็นมา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีวิทยาเขตอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศรวม ๗ แห่ง คือ^{๑๑}

๑. วิทยาเขตมหาสารคามราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒. วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
๓. วิทยาเขตอีสาน วัดศรีจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
๔. วิทยาเขตล้านนา วัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

^{๑๑}มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์,
คู่มือการศึกษา, (จังหวัดนครปฐม : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๔๔), หน้า ๑ - ๓.

๕. วิทยาเขตศรีธรรมมาโศกราช วัดพระมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๖. วิทยาเขตร้อยเอ็ด วัดเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

๗. วิทยาเขตศรีล้านช้าง วัดศรีสุทราวาส อำเภอเมือง จังหวัดเลย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ เป็นวิทยาเขตแห่งที่ ๒ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ^{๔๒}

๒.๓.๒ สภาพทางด้านกายภาพ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๖ หมู่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม^{๔๓}

๒.๓.๓ การจัดการและการบริหาร

มีรองอธิการบดี เป็นผู้บริหารและเป็นแกนนำในการจัดการบริหาร การเรียนการสอน ของวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีการแบ่งสายงานย่อยเป็น ๓ ส่วนงาน คือ^{๔๔}

งานสำนักงานวิทยาเขต

มีผู้อำนวยการ เป็นผู้กำกับดูแล ดำเนินกิจการตามนโยบายของมหาวิทยาลัย บริหารงบประมาณเพื่อกิจการของวิทยาเขต บริหารงานบุคคล งานการเงินและบัญชี การติดตามประสานงานแผนและงบประมาณฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “บริหารงาน บริหารงบประมาณ เพื่อพัฒนาวิทยา”

งานศูนย์บริการวิชาการ

มีผู้อำนวยการ คอยกำกับดูแลและรับผิดชอบ มีภารกิจในการให้บริการวิชาการ ประชาสัมพันธ์ การวิจัย การเผยแพร่ผลงานการอบรมสัมมนา และข้อมูลสารสนเทศ ดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “บริการวิทยา พัฒนาความรู้ เชิดชูคุณธรรม”

งานวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มีผู้อำนวยการ คอยกำกับดูแลและรับผิดชอบ มีภารกิจในการจัดการศึกษาตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยให้ตระหนักถึงหน้าที่ ในฐานะความเป็นครู ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน และผลิตบัณฑิตออกสู่สังคม การติดตามประเมินผลการศึกษา และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “คุณธรรมนำหน้า วิชาเลิศล้ำ ชี้นำสังคม”

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน หน้า ๘ - ๑๐.

^{๔๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘ - ๙.

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐ - ๑๓.

งานกิจการนักศึกษาเป็นงานของวิทยาลัยสาสนศาสตร์ มีหัวหน้าฝ่ายบริหารเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติ มีหน้าที่ดังนี้

- ๑) ดำเนินการรับสมัครสัมภาระนักเรียนและจัดทำบันทึกถ้อยคำ
- ๒) ให้คำปรึกษา ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมของชมรม กลุ่มนักศึกษาพร้อมทั้งส่งเสริมงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- ๓) ดำเนินการจัดปฐมนิเทศ บังคมนิเทศ นักศึกษา จัดห้องสอบและประสานงานการประสานปริญญา ตลอดจนประสานกับกองกิจกรรมนักศึกษาภายนอกสถาบัน
- ๔) ให้การแนะนำ ให้การปรึกษาแก่นักศึกษาในการตัดสินใจเลือกศึกษา การโอน การย้ายคณะ วิชา และการยื่นคำร้องต่าง ๆ
- ๕) ดำเนินการสอบสวนความประพฤติของนักศึกษาผู้กระทำผิดระเบียบและลงโทษ
- ๖) รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ เผยแพร่แก่นักศึกษา และวินิจฉัยระเบียบวินัยเพื่อคุ้มครองสิทธินักศึกษา
- ๗) จัดเก็บประวัติ ภูมิหลังนักศึกษา
- ๘) ดำเนินการจัดกิจกรรมระหว่างปิดภาคเรียนภาคฤดูร้อนเวลาว่างและในโอกาสต่าง ๆ
- ๙) จัดทำแผนระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อรองรับนักศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และนำเสนอคณะกรรมการประจำวิทยาเขต
- ๑๐) จัดทำทำเนียบนักศึกษาทุกรุ่นไว้เป็นหลักฐาน
- ๑๑) ดูแลและประสานงานเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจของนักศึกษา
- ๑๒) หน้าที่อย่างอื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ดังนั้น กิจกรมรับน้องใหม่เป็นงานหนึ่งของกิจกรรมนักศึกษา ควบคุมดูแลการปฏิบัติ โดยหัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยมีผู้ประสานงาน โครงการเป็นผู้คอยช่วยเหลือ

ในทุก ๆ ส่วนงานจะมีผู้ดูแลรับผิดชอบและประสานงานกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการศึกษาในแต่ละสาขาวิชามีการขยายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่กำลังมีการปฏิรูปการศึกษากันในขณะนี้ นอกจากการจัดการ การจัดการ การบริหาร อันเป็นกิจกรรมภายในแล้ว ยังได้ส่งคณาจารย์ และนักศึกษาออกไปอบรมศิลปวัฒนธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ ประชาชน ตามสถานศึกษา ตามหน่วยงานราชการและชุมชนต่าง ๆ เช่น จัดให้มีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนให้กับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีโครงการเข้าค่ายคุณธรรมตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในบริเวณพื้นที่วิทยาเขต ฯ และในเขตหลาย ๆ จังหวัด ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

๒.๓.๔ หลักสูตรที่เปิดทำการเรียนการสอน

ปัจจุบัน วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ เปิดทำการเรียนการสอน หลักสูตรศาสตรบัณฑิต (ระดับปริญญาตรี) ภาคปกติ ๕ สาขาวิชา ดังนี้^{๔๕}

คณะศาสนาและปรัชญา

- สาขาวิชาพุทธศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์

- สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

คณะศึกษาศาสตร์

- สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
- สาขาวิชาบริหารการศึกษา

หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ระดับปริญญาโท) ๒ สาขาวิชา ดังนี้

- สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
- สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคสนามที่ศึกษาถึงผลของความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ ๑ / ๒๕๕๐ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

อรินทร์ นิตเศรษฐ์ ได้ศึกษา เรื่อง “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ ระหว่าง ๔๕ – ๕๕ ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตาม

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๗ – ๒๐๗.

เพศ อายุ การศึกษา พบว่าไม่ว่าเพศ อายุ การศึกษาจะแตกต่างกันไม่มีผลต่อการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด^{๔๖}

เนตรนภา นาคผล ได้ศึกษา “เรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ความแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ ภูมิฐานะเดิม และรายได้ทางครอบครัว ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แต่ความแตกต่างในเรื่องชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ความสนใจข่าวสารการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมก่อให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติ^{๔๗}

บุหงา ทาระพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธรปีการศึกษา ๒๕๔๕” ผลการวิจัย พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในระดับมาก เปรียบเทียบนักเรียนชายและนักเรียนหญิงด้านความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านการนำเรื่องระบอบประชาธิปไตยไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เปรียบเทียบนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้านการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยพบว่า นักเรียนชายมีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนปัญหาและแนวทางส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนพบว่า นักเรียนเสนอปัญหาประชาธิปไตยในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๖ และเสนอแนวทางส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๑๑^{๔๘}

^{๔๖}อรินทร์ นิตเศษฐ, “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, ๑๐๓ หน้า.

^{๔๗}เนตรนภา นาคผล, “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๓๘, ๑๑๑ หน้า.

^{๔๘}บุหงา ทาระพันธ์, “ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธรปีการศึกษา ๒๕๔๕”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๑๐๔ หน้า.

มงคล มั่นเจริญโชติ ได้ศึกษา “เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิต : ศึกษากรณีนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา และภูมิฐานะเดิม ส่วนปัจจัยด้าน เพศ ประเภทของโรงเรียนที่ศึกษา รายได้ของครอบครัว สาขาวิชาที่ศึกษา ทักษะคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ไม่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง พบว่า นิสิตไปใช้สิทธิเลือกร้อยละ ๖๒.๓ และไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ ๓๗.๗^{๔๘}

เอนก ทองสมบูรณ์ ได้ศึกษา “เรื่องทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยมากกว่านักเรียนชาย ในขณะที่นักเรียนที่เรียนอยู่ในประเภทของโรงเรียนต่างกัน คือโรงเรียนหญิง โรงเรียนชายและโรงเรียนสหศึกษานั้น ปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนชายมีทัศนคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่าโรงเรียนหญิง ในส่วนของผู้เรียนที่มีอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยไม่แตกต่างกัน และพบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ส่วนในด้านของนักเรียนในกลุ่มที่เกือบไม่สนใจข่าวสารบ้านเมือง มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยต่ำกว่ากลุ่มสนใจปานกลางน้อยกว่ากลุ่มที่สนใจมาก นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีความรู้พื้นฐาน เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากมีทัศนคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยมากกว่านักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยน้อย^{๔๙}

^{๔๘} มงคล มั่นเจริญโชติ, “ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตนักศึกษา : ศึกษากรณีนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๓๕, ๑๑๖ หน้า.

^{๔๙} เอนก ทองสมบูรณ์, “ทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๓๕, ๑๑๒ หน้า.

กฤษฎางค์ จิตตรีพล ได้ศึกษา “เรื่องอุดมการณ์ประชาธิปไตยของนักเรียนนายร้อยตำรวจ” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยในระดับมาก ส่วนปัจจัยส่วนตัวของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา ภูมิภาค ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว และผลกระทบของการศึกษาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่ออุดมการณ์ทางประชาธิปไตยนั้น ไม่มีผลต่ออุดมการณ์ประชาธิปไตยของนักเรียนนายร้อยตำรวจ^{๕๑}

อุทุมพร วัฒทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเรื่องการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยแตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยแตกต่างกัน นักเรียนที่เรียน โรงเรียนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยแตกต่างกัน นักเรียนที่มีเขตที่พักอยู่อาศัยต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยแตกต่างกัน นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยแตกต่างกัน^{๕๒}

สายสุณี สักรางกูร ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเนื้อหาเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเนื้อหาของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศชาย นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจที่ต่างกัน นักเรียนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเนื้อหาของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มี

^{๕๑}กฤษฎางค์ จิตตรีพล, “อุดมการณ์ประชาธิปไตยของนักเรียนนายร้อยตำรวจ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๓๙, ๑๑๗ หน้า.

^{๕๒}อุทุมพร วัฒทอง, “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเรื่องการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๑, ๑๕๖ หน้า.

เขตที่พักอาศัยต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเนื้อหาของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน^{๔๓}

สมชัย ไตรพิทยากุล ได้ศึกษา “เรื่องทัศนคติของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย” ผลการวิจัยพบว่า นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ มีทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ตัวแปรด้านภูมิลำเนาเดิม และระยะเวลาในการรับราชการทหาร มีผลต่อทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่วนตัวแปรด้านอายุ เงินเดือน ภูมิลำเนาเดิม การศึกษา สายการปฏิบัติงาน ความสนใจข่าวสารบ้านเมืองการปกครองและการผ่านการอบรมความรู้เรื่องประชาธิปไตยไม่มีผลต่อทัศนคติ^{๔๔}

ร้อยตำรวจเอกจักรกริช ใจดี ได้ศึกษาเรื่อง “ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการวิจัย พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความเข้าใจประชาธิปไตยในระดับสูง ทั้งในด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยในแง่ของวิถีปฏิบัติ ในภาพรวม โดยที่นิสิตที่มีตัวแปรด้านที่พักอาศัย ความสนใจในข่าวสารบ้านเมือง และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจประชาธิปไตยแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรด้านเพศ ภูมิลำเนาเดิม ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา วิชาที่ศึกษา รายได้ของครอบครัว ลักษณะการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจประชาธิปไตยของนิสิตไม่แตกต่างกัน^{๔๕}

ชูชาติ หอมจันทิก ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่าง

^{๔๓}สายสุณี ศักราญกูร, “ความรู้ความเข้าใจรูปแบบและเนื้อหาของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และมัธยมศึกษาปีที่ ๓ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๒, ๑๑๖ หน้า.

^{๔๔}สมชัย ไตรพิทยากุล, “ทัศนคติของนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๒, ๘๖ หน้า.

^{๔๕}ร้อยตำรวจเอกจักรกริช ใจดี, “ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแก้ว, ๑๑๐ หน้า.

กัน ครูมัธยมศึกษาที่มีอายุต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน ครูมัธยมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน ครูมัธยมศึกษาที่มีระดับเงินเดือนต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน ครูมัธยมศึกษาที่มีระดับตำแหน่งต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน และครูมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน^{๕๖}

สาริต ติมี ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทพลילה กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อยู่ในระดับปานกลาง สภาพภูมิหลังของนักเรียน ซึ่งได้แก่ อาชีพของบิดามารดาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และสาขาที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งด้วย^{๕๗}

สุรศักดิ์ กุลเรือง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีเพศต่างกัน ไม่มีผลทำให้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต่างกัน นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีอายุต่างกัน ไม่มีผลทำให้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต่างกัน นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต่างกัน นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกัน มีผลทำให้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต่างกัน และการรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการ

^{๕๖} ชูชาติ หอมจันทิก , “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษากรณีครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๓, ๑๖๔ หน้า.

^{๕๗} สาริต ติมี, “ความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทพลילה”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๔, ๑๕๕ หน้า.

ปกครองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จากสื่อประเภทที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน^{๕๔}

ธีระวัฒน์ มอนโรสง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๕๔๐ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิเสรีภาพในทางการเมืองในระดับดี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ อยู่ในระดับปานกลาง^{๕๕}

พระมหาสมชัย ธีรปัญญา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนโรงเรียนธรรมราชศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับต่ำ เมื่อจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลปรากฏว่านักเรียนซึ่งเป็นพระวาสนมีความรู้ความเข้าใจต่ำ ส่วนนักเรียนซึ่งเป็นบรรพชิตมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระดับปานกลาง

นอกจากนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประเทศไทย ดังนี้ สถานการณ์การเมืองไทยในช่วงนี้เชื่อว่ามีสาเหตุจากบุคคลไม่ใช่มีสาเหตุจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ไม่ดี การทำงานของรัฐสภาควรอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมและสามัคคี การทำงานของรัฐบาลก็เต็มไปด้วยปัญหาการขายความซื่อสัตย์และมีการทุจริตคอร์ปชั่น ในขณะที่การยึดอำนาจของคณะมนตรีความมั่นคง

^{๕๔} สุรศักดิ์ กุลเรือง, “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๔, ๕๑ หน้า.

^{๕๕} ธีระวัฒน์ มอนโรสง , “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๕๔๐ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๖, ๗๕ หน้า.

แห่งชาติ (Council of National Security) ช่วยทำให้สถานการณ์ความขัดแย้ง ความแตกแยกทางการเมืองกลับมามีความสงบสุขในประเทศอีกครั้งหนึ่ง^{๖๐}

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารตำราวิชาการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามีความสำคัญและเป็นเสมือนหัวใจอันสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยมากและนำหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไปใช้อย่างแท้จริงแล้วย่อมจะส่งผลให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยเจริญยิ่งขึ้นไปได้

ดังนั้นจึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยทั้งในเรื่องของความหมายความสำคัญและองค์ประกอบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งในเรื่องของ

อุดมการณ์แบบประชาธิปไตยวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยและรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้นไป

ที่ประกอบด้วยหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) หลักที่ถือว่าประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

(๒) หลักการในการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๓) การใช้หลักเหตุผล

(๔) หลักการปกครอง โดยเสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิของฝ่ายข้างน้อย

(๕) กฎหมายหรือหลักนิติธรรม

(๖) หลักความเสมอภาค

^{๖๐}พระมหาสมชัย ธีรบุญโญ, “ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนธรรมศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๘๘ หน้า.

๒.๕ สรุปกรอบแนวคิด

จากการศึกษาเอกสารตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษา แผนกธรรม เป็นตัวแปรอิสระ โดยใช้แนวคิดของ ร้อยตำรวจเอกจักรกริช ใจดี พระมหาสมชัย ธีรปลุโณ และ ประกาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เรื่อง ระเบียบปฏิบัติของนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาด้านตัวแปรอิสระ และใช้แนวคิดของ วิสุทธิ โปธิ์ แทนจรรยา สุภาพ และ เอ.ดี. ลินด์ เซย์ (A.D Linsay) มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดด้านตัวแปรตาม จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” นี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒ การสุ่มตัวอย่าง

๓.๓ กรอบแนวคิดและการกำหนดตัวแปร

๓.๔ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

๓.๕ เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

๓.๖ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๓.๗ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๘ การวัดค่าตัวแปร

๓.๙ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑๐ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณร ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ๒๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีภาคปกติ ของภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมทั้งหมด จำนวน ๑๒๗ รูป

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณร ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ๒๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีภาคปกติ ของภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวน ๕๕ รูป

๓.๒ การสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan)^๑ จากนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกชั้นปี จำนวน ๑๒๗ รูป ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน ๕๕ รูป แล้วนำมาหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Sive) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละชั้นปีตามสูตรนี้^๒

$$n_i = \frac{N_i}{N} \cdot n$$

n_i	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี
N_i	=	จำนวนประชากรแต่ละชั้นปี
n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกชั้นปี
N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละชั้นปี ดังรายละเอียดในตารางที่ ๑ ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับแต่ละชั้นปี

ระดับชั้นปี	ประชากรที่ศึกษา (N_i)	กลุ่มตัวอย่าง (n_i)
นักศึกษาปีที่ ๑	๓๔	๒๕
นักศึกษาปีที่ ๒	๓๐	๒๓
นักศึกษาปีที่ ๓	๒๐	๑๕
นักศึกษาปีที่ ๔	๔๓	๓๒
รวม	๑๒๗ (N)	๕๕ (n)

จากตารางที่ ๑ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี ดังนี้ (๑) นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๕๕ รูป แบ่งออกเป็น ชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๒๕ รูป ชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๒๓ รูป ชั้นปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ รูป ชั้นปีที่ ๔ จำนวน ๓๒ รูป รวมกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทั้งหมด จำนวน ๕๕ รูป

^๑บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๔๓.

^๒กัลยา วานิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕.

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๕ รูป ดังกล่าวแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓ กรอบแนวคิดและการกำหนดตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาไว้ ดังนี้

๓.๓.๑ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นพระภิกษุและสามเณร ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ในด้าน อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษา แผนกธรรม

๓.๓.๒ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่เป็นพระภิกษุและสามเณรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ว่ามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง โดยศึกษาใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ๒) ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และ ๓) ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๓.๔ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งข้อมูลที่ใช้ออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๓.๔.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน ๕๕ ชุด

๓.๔.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ๑ ชุด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔ ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำนวน ๒๔ ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามแบบ ลิเคิร์ต (Likerts Scale) เป็นมาตรวัดลักษณะของข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวกและเชิงลบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

ระดับความเข้าใจ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ใช่	๒	๑
ไม่ใช่	๑	๒

ตอนที่ ๓ ปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีลักษณะปลายเปิด จำนวน ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ๒) ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และ ๓) ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๓.๖ การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๖.๑ ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๖.๒ สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด

๓.๖.๓ นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

๓.๖.๔ นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ ท่าน คือ ๑) พระมหาเมี้ยน คุปตรัตน์ ๒) พระมหาเหรียญชัย อติวีโร และ ๓) นายพนัด ดั่งวงดี เพื่อตรวจสอบการวิจัยและปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

๓.๖.๕ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึงนำไปใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง จำนวน ๓๐ รูป แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๖ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .๘๑

^๖กัลยา วานิชบัญญัติ, การใช้ SPSS FOR WINDOWS ในการวิเคราะห์ข้อมูล, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๔๔๕.

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{k}{K-1} \left(\frac{1-s^2_1}{s^2_x} \right)$$

เมื่อ k = จำนวนข้อสอบทั้งหมด

s^2_1 = ผลรวมของค่า ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s^2_x = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .๘๑

๓.๖.๖ นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาในการวิจัยต่อไป

๓.๗ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๗.๑ ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยถึงรองอธิการบดี วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

๓.๗.๒ ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรที่ศึกษา

๓.๗.๓ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

๓.๗.๔ เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน ๕๕ ชุด คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์จึง ตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

๓.๗.๕ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

๓.๘ การวัดค่าตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลผลค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามใน ด้านต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้^๔

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยจาก แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยใช้เกณฑ์ตามสูตรดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{๒ - ๑}{๒} = ๑ = ๐.๕๐$$

^๔ชูศรี วงศ์รัตนะ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพ เนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.

ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

ระดับค่า	ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
๒	๑.๕๑ – ๒.๐๐	ระดับความเข้าใจ ..... มาก
๑	๑.๐๐ – ๑.๕๐	ระดับความเข้าใจ.....น้อย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๕.๑ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๕.๒ ศึกษาความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๕.๓ ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้าน สถานภาพ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ ระดับชั้นปีการศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

๓.๕.๔ วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย โดยใช้การแจกแจง ค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

๓.๑๐ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ๒ ประเภท ได้แก่

๓.๑๐.๑ สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

๓.๑๐.๒ สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑) การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๕

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

๒) การหาค่าเฉลี่ย (Mean)^๖

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

๓) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๗

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

^๕นิภา เมทาวีชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒๘.

^๖สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๓), หน้า ๕๕.

^๗ถ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๑.

๔) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)^๔

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที-เทสต์ (t- test)

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๕) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) หรือ (F-test)^๕

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

^๔นิภา เมธาวีชัย, วิทยาการวิจัย, อ่างแก้ว, หน้า ๒๓๘.

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๐.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ ๓ ประการ คือ

๑) เพื่อศึกษาความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๒) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามตัวแปรอิสระได้แก่ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

ผู้วิจัย ได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๘๕ ชุด แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

ตอนที่ ๔ ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$		แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t – distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F – distribution)
d.f.	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
S.S.	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
M.S.	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งมีคุณลักษณะ ข้อมูลทั่วไป คือ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้านอายุของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
๒๐ ปีลงมา	๑๗	๑๗.๕
๒๑ – ๒๕ ปี	๔๕	๔๗.๔
๒๖ – ๓๐ ปี	๒๒	๒๓.๒
๓๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๑๑.๖
รวม	๙๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๒๑– ๒๕ ปี จำนวน ๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ รองลงมาคืออายุ ๒๖ – ๓๐ ปี จำนวน ๒๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒ และส่วนน้อยมีอายุ ๓๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖

ตารางที่ ๓ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้านสถานภาพ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
พระภิกษุ	๗๓	๗๖.๘
สามเณร	๒๒	๒๓.๒
รวม	๙๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมาก มีสถานภาพเป็นพระภิกษุ จำนวน ๗๓ รูป โดยคิดเป็นร้อยละ ๗๖.๘

ตารางที่ ๔ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้านชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

ชั้นปีที่ศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๒๖.๓
ชั้นปีที่ ๒	๒๓	๒๔.๒
ชั้นปีที่ ๓	๑๕	๑๕.๘
ชั้นปีที่ ๔	๓๒	๓๓.๓
รวม	๙๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๓๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ รองลงมาศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓ และส่วนน้อยศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘

ตารางที่ ๕ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปด้านระดับการศึกษาแผนกธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

ระดับการศึกษาแผนกธรรม	ความถี่	ร้อยละ
นักธรรมชั้นตรี	๑๕	๑๕.๘
นักธรรมชั้นโท	๑๕	๑๕.๘
นักธรรมชั้นเอก	๖๕	๖๘.๔
รวม	๙๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาที่สอบได้ระดับการศึกษาแผนกธรรมนักธรรมชั้นเอก จำนวน ๖๕ รูป โดยคิดเป็นร้อยละ ๖๘.๔ รองลงมานักธรรมชั้นโท จำนวน ๑๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โดยรวมและจำแนกในแต่ละด้าน

การศึกษาวิเคราะห์ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปากกุดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๖ สรุปค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ สรุปโดยรวม และจำแนก ในแต่ละด้าน

ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย	๑.๗๐	.๑๕	มาก
๒. ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	๑.๖๕	.๒๐	มาก
๓. ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๑.๕๘	.๑๙	มาก
รวม	๑.๖๕	.๑๓	มาก

จากตารางที่ ๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๑.๖๕ เมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้ คือ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๗๐ รองลงมา คือ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ๑.๖๕ และด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๕๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ แสดง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย			
๑. ระบอบประชาธิปไตยต้องเชื่อมั่นในหลักเหตุผลและหลักความเสมอภาคของมนุษย์เป็นสำคัญ จึงจะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้	๑.๕๕	.๒๒	มาก
๒. ประชาธิปไตยมีความเชื่อศรัทธาในสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การนับถือศาสนา การแสดงออกอย่างเสรีภาพภายใต้กฎหมาย	๑.๕๔	.๒๔	มาก
๓. การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองหรือข้าราชการระดับสูง ประชาชนธรรมดาไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว	๑.๓๓	.๔๗	น้อย
๔. การเลือกตั้งอย่างเสรีและมีความยุติธรรม เป็นเครื่องมือที่สำคัญของประชาธิปไตยที่ทำให้ประชาชนสามารถควบคุมการปฏิบัติของกลไกทางการเมืองและอำนาจรัฐ	๑.๘๘	.๓๒	มาก
๕. รัฐบาลต้องทำงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เป็นสิ่งที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย	๑.๕๒	.๒๗	มาก
๖. รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องมีอำนาจที่จำกัด มีการแบ่งและกระจายอำนาจ มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน	๑.๘๕	.๓๐	มาก
๗. ระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ เฉพาะใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเท่านั้น	๑.๔๔	.๔๕	น้อย
๘. หลักเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยนั้นหมายถึง บุคคลจะทำอะไรก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องสนใจว่าจะไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น	๑.๓๒	.๔๖	น้อย
รวม	๑.๗๐	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๗๐ เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ระบอบประชาธิปไตยต้องเชื่อมั่นในหลักเหตุผลและหลักความเสมอภาคของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ จึงจะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๕๕ รองลงมา คือ ประชาธิปไตยมีความเชื่อศรัทธาในสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การนับถือศาสนา การแสดงออกอย่างเสรีภาพภายใต้กฎหมาย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๕๔ รัฐบาลต้องทำงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เป็นสิ่งสำคัญของระบอบประชาธิปไตย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๕๒ รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องมีอำนาจที่จำกัด มีการแบ่งและกระจายอำนาจ มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๕ การเลือกตั้งอย่างเสรีและมีความยุติธรรม เป็นเครื่องมือที่สำคัญของประชาธิปไตยที่ทำให้ประชาชนสามารถควบคุมการปฏิบัติของกลไกทางการเมืองและอำนาจรัฐ โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๘ ระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ เฉพาะใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๔๔ การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองหรือข้าราชการระดับสูง ประชาชนธรรมดาไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๓๓ และ หลักเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยนั้นหมายถึง บุคคลจะทำอะไรก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องสนใจว่าจะไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๓๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒) ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย			
๘. กฎหมายรัฐธรรมนูญใช้รับประกันและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในเบื้องต้นของประชาชน	๑.๘๐	.๔๐	มาก
๑๐. ประชาชนไม่จำเป็นต้องมีโอกาที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในด้านใด ๆ โดยผ่านกระบวนการตามที่ตรงกันไว้	๑.๓๘	.๔๘	น้อย
๑๑. การควบคุมการตัดสินใจของรัฐบาล ทางด้านนโยบายนั้น รัฐธรรมนูญต้องกำหนดให้อยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการแต่งตั้งมา	๑.๕๖	.๔๕	มาก
๑๒. ประชาชนจะใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในทาง การเมือง โดยไม่มีเหตุผลไม่ได้ ต้องถูกลงโทษ	๑.๕๔	.๔๕	มาก
๑๓. ในการตัดสินใจพิพาทหรือข้อขัดแย้งทางความคิดเห็น ตลอดจนผลประโยชน์ต่าง ๆ นิยมใช้การบังคับด้วยกำลัง	๑.๔๔	.๔๕	น้อย
๑๔. ในทางปฏิบัติประชาชนผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายรับรอง มีสิทธิที่จะออกเสียงหรือรับสมัครเลือกตั้งในทางการเมืองได้	๑.๘๑	.๓๕	มาก
๑๕. ประชาชนในสังคมประชาธิปไตย มีวิถีชีวิตที่จะแสวงหาความสุขได้อย่างเสรี โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	๑.๘๕	.๓๐	มาก
๑๖. วิถีชีวิตของบุคคลในระบอบประชาธิปไตยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคของคนทุกคน เช่น เสมอภาคในชีวิต และทรัพย์สิน เป็นต้น	๑.๘๕	.๓๕	มาก
รวม	๑.๖๕	.๒๐	มาก

จากตารางที่ ๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๖๕ เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนในสังคมประชาธิปไตย มีวิถีชีวิตที่จะแสวงหาความสุขได้อย่างเสรี โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๘ รองลงมา คือ วิถีชีวิตของบุคคลในระบอบประชาธิปไตยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคของทุกคน เช่น เสมอภาคในชีวิต และทรัพย์สิน โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๕ ในทางปฏิบัติประชาชนผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายรับรอง มีสิทธิที่จะออกเสียงหรือรับสมัครเลือกตั้งในการเมืองได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ กฎหมายรัฐธรรมนูญใช้รับประกันและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในเบื้องต้นของประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๐ การควบคุมการตัดสินใจของรัฐบาลทางด้านนโยบายนั้น รัฐธรรมนูญต้องกำหนดให้อยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการแต่งตั้งมา โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๕๖ ประชาชนจะใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในทางการเมือง โดยไม่มีเหตุผลไม่ได้ ต้องถูกกลโกง โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๕๔ ในการตัดสินใจพิพาทหรือข้อขัดแย้งทางความคิดเห็นตลอดจนผลประโยชน์ต่าง ๆ นิยมใช้การบังคับด้วยกำลัง โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๔๔ และประชาชนไม่จำเป็นต้องมีโอกาที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงรัฐบาลในด้านใด ๆ โดยผ่านกระบวนการตามที่ตรงกันไว้ โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๓๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๓) ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย			
๑๗. ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ	๑.๘๕	.๓๐	มาก
๑๘. การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือเสียงข้างมากในการปกครอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องสนใจเสียงข้างน้อย	๑.๔๐	.๔๕	น้อย
๑๙. การชุมนุมประท้วงรัฐบาลเป็นการแสดงออกทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถูกต้องตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	๑.๗๗	.๔๒	มาก
๒๐. การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยเน้นการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของนายกรัฐมนตรี และพวกพ้องเป็นส่วนใหญ่	๑.๔๕	.๕๐	น้อย
๒๑. อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และ ฝ่ายตุลาการ	๑.๘๑	.๓๕	มาก
๒๒. ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยการใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการเลือกตั้ง	๑.๘๔	.๓๖	มาก
๒๓. การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ เป็นรูปแบบหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑.๒๕	.๔๕	น้อย
๒๔. การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามอำนาจของคนหมู่มาก โดยไม่เห็นแก่กฎหมายใด ๆ ทั้งสิ้น	๑.๒๔	.๔๓	น้อย
รวม	๑.๕๘	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๕๘ เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศโดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๕ รองลงมา คือ ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่อำนาจ อธิปไตยเป็นของประชาชนโดยการใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการเลือกตั้ง โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๔ อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศซึ่งประกอบ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ การชุมนุมประท้วงรัฐบาลเป็นการแสดงออกทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถูกต้องตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๗๗ การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยเน้นการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของนายกรัฐมนตรี และพวกพ้องเป็นส่วนใหญ่ ๑.๔๕ การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือเสียงข้างมากในการปกครองซึ่งไม่จำเป็นต้องสนใจเสียงข้างน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๔๐ การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ เป็นรูปแบบหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๒๕ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามอำนาจของคนหมู่มาก โดยไม่เห็นแก่กฎหมายใด ๆ ทั้งสิ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ๑.๒๔ ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มี อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนก ธรรม แตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒๐ ปีลงมา	๑๗	๑.๖๗	.๑๕	มาก
๒๑ - ๒๕ ปี	๔๕	๑.๗๑	.๑๖	มาก
๒๖ - ๓๐ ปี	๒๒	๑.๖๘	.๑๔	มาก
๓๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๑.๗๘	.๑๕	มาก
รวม	๙๕	๑.๗๐	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตาม อายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๗๐$, S.D. = .๑๕) เมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๕๐	๓	.๐๓๐	๑.๒๓๕	.๓๐๐
ภายในกลุ่ม	๒.๒๑๐	๙๑	.๐๒๔		
รวม	๒.๓๐๐	๙๔			

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒๐ ปีลงมา	๑๗	๑.๖๓	.๑๕	มาก
๒๑ – ๒๕ ปี	๔๕	๑.๖๕	.๑๕	มาก
๒๖ – ๓๐ ปี	๒๒	๑.๖๗	.๑๕	มาก
๓๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๑.๖๘	.๒๑	มาก
รวม	๙๕	๑.๖๕	.๒๐	มาก

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕, S.D. = .๒๐$) เมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๑๕	๓	.๐๐๕	.๑๑๗	.๙๕๐
ภายในกลุ่ม	๓.๙๕๘	๙๑	.๐๔๔		
รวม	๔.๐๑๔	๙๔			

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒๐ ปีลงมา	๑๓	๑.๖๐	.๑๘	มาก
๒๑ - ๒๕ ปี	๔๕	๑.๕๕	.๒๐	มาก
๒๖ - ๓๐ ปี	๒๒	๑.๕๔	.๑๕	มาก
๓๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๑.๖๒	.๑๕	มาก
รวม	๙๑	๑.๕๘	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตาม อายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๕๘$, S.D. = .๑๕) เมื่อแยกตามช่วงอายุมีรายละเอียดดังในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๖๑	๓	.๐๒๐	.๕๕๐	.๖๕๐
ภายในกลุ่ม	๓.๓๔๒	๘๗	.๐๓๗		
รวม	๓.๔๐๓	๙๐			

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามอายุ

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒๐ ปีลงมา	๑๗	๑.๖๓	.๑๓	มาก
๒๑ - ๒๕ ปี	๔๕	๑.๖๕	.๑๔	มาก
๒๖ - ๓๐ ปี	๒๒	๑.๖๓	.๑๒	มาก
๓๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๑.๖๕	.๑๔	มาก
รวม	๙๕	๑.๖๕	.๑๓	มาก

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามอายุ มีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕$, S.D. = .๑๓) เมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๓๒	๓	.๐๐๑	.๕๔๕	.๖๕๓
ภายในกลุ่ม	๑.๗๖๓	๙๑	.๐๑๙		
รวม	๑.๗๙๕	๙๔			

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีอายุ แตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
พระภิกษุ	๗๓	๑.๗๑	.๑๖	มาก
สามเณร	๒๒	๑.๖๗	.๑๑	มาก

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ทั้งพระภิกษุและสามเณรมีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๗๑$, S.D. = .๑๖, $\bar{X} = ๑.๖๗$, S.D. = .๑๑ ตามลำดับ)

ตารางที่ ๑๙ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
พระภิกษุ	๗๓	๑.๗๑	.๑๖	๑.๕๒	.๑๓๔
สามเณร	๒๒	๑.๖๗	.๑๑		

จากตารางที่ ๑๙ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
พระภิกษุ	๗๓	๑.๖๗	.๒๐	มาก
สามเณร	๒๒	๑.๖๑	.๒๑	มาก

จากตารางที่ ๒๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ทั้งพระภิกษุสามเณรมีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๗$, S.D. = .๒๐, $\bar{X} = ๑.๖๑$, S.D. = .๒๑ ตามลำดับ)

ตารางที่ ๒๑ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
พระภิกษุ	๗๓	๑.๖๗	.๒๐	๑.๑๓	.๒๖
สามเณร	๒๒	๑.๖๑	.๒๑		

จากตารางที่ ๒๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
พระภิกษุ	๓๓	๑.๖๐	.๑๘	มาก
สามเณร	๒๒	๑.๕๔	.๒๑	มาก

จากตารางที่ ๒๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ทั้งพระภิกษุและสามเณร มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๐$, S.D. = .๑๘, $\bar{X} = ๑.๕๔$, S.D. = .๒๑ ตามลำดับ)

ตารางที่ ๒๓ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
พระภิกษุ	๓๓	๑.๖๐	.๑๘	๑.๐๕	.๒๘
สามเณร	๒๒	๑.๕๔	.๒๑		

จากตารางที่ ๒๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
พระภิกษุ	๓๓	๑.๖๖	.๑๔	มาก
สามเณร	๒๒	๑.๖๐	.๑๒	มาก

จากตารางที่ ๒๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ทั้งพระภิกษุสามเณร มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๖$, S.D. = .๑๔, $\bar{X} = ๑.๖๐$, S.D. = .๑๒ ตามลำดับ)

ตารางที่ ๒๕ แสดงการเปรียบเทียบ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
พระภิกษุ	๓๓	๑.๖๖	.๑๔	๑.๓๖	.๐๘๖
สามเณร	๒๒	๑.๖๐	.๑๒		

จากตารางที่ ๒๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๑.๗๑	.๑๔	มาก
ชั้นปีที่ ๒	๒๓	๑.๗๐	.๑๕	มาก
ชั้นปีที่ ๓	๑๕	๑.๗๐	.๑๕	มาก
ชั้นปีที่ ๔	๓๒	๑.๗๑	.๑๗	มาก
รวม	๙๕	๑.๗๐	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๒๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๗๐$, S.D. = .๑๕) เมื่อแยกตามช่วงชั้นปีที่ศึกษามีรายละเอียดดังในตารางที่ ๒๖

ตารางที่ ๒๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๑	๓	.๐๐๓	.๐๑๘	.๙๕๗
ภายในกลุ่ม	๒.๒๕๕	๙๑	.๐๒๕		
รวม	๒.๓๐๐	๙๔			

จากตารางที่ ๒๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๑.๖๓	.๒๐	มาก
ชั้นปีที่ ๒	๒๓	๑.๖๕	.๑๘	มาก
ชั้นปีที่ ๓	๑๕	๑.๖๕	.๒๑	มาก
ชั้นปีที่ ๔	๓๒	๑.๖๖	.๒๒	มาก
รวม	๙๕	๑.๖๕	.๒๐	มาก

จากตารางที่ ๒๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕$, S.D. = .๒๐) เมื่อแยกตามช่วงชั้นปีที่ศึกษามีรายละเอียดดังในตารางที่ ๒๘

ตารางที่ ๒๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๔๐	๓	.๐๑๓	.๓๐๓	.๘๒๓
ภายในกลุ่ม	๓.๕๗๔	๙๑	.๐๔๔		
รวม	๔.๐๑๔	๙๔			

จากตารางที่ ๒๙ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๑.๕๕	.๑๗	มาก
ชั้นปีที่ ๒	๒๓	๑.๕๕	.๑๘	มาก
ชั้นปีที่ ๓	๑๕	๑.๖๐	.๒๓	มาก
ชั้นปีที่ ๔	๓๒	๑.๕๕	.๑๘	มาก
รวม	๙๕	๑.๕๘	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๓๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๕๘$, S.D. = .๑๕) เมื่อแยกตามช่วงชั้นปีที่ศึกษา มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๓๐

ตารางที่ ๓๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๒๗	๓	.๐๐๙	.๒๔๑	.๘๖๘
ภายในกลุ่ม	๓.๓๗๖	๙๑	.๐๓๗		
รวม	๓.๔๐๓	๙๔			

จากตารางที่ ๓๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๑.๖๔	.๑๑	มาก
ชั้นปีที่ ๒	๒๓	๑.๖๔	.๑๒	มาก
ชั้นปีที่ ๓	๑๕	๑.๖๖	.๑๔	มาก
ชั้นปีที่ ๔	๓๒	๑.๖๕	.๑๖	มาก
รวม	๙๕	๑.๖๕	.๑๓	มาก

จากตารางที่ ๓๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕$, S.D. = .๑๓) เมื่อแยกตามช่วงชั้นปีที่ศึกษา มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๓๒

ตารางที่ ๓๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๘	๓	.๐๐๓	.๑๓๗	.๙๓๘
ภายในกลุ่ม	๑.๗๘๗	๙๑	.๐๒๐		
รวม	๑.๗๙๕	๙๔			

จากตารางที่ ๓๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม

ระดับการศึกษาแผนกธรรม	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
นักธรรมชั้นตรี	๑๕	๑.๗๑	.๑๗	มาก
นักธรรมชั้นโท	๑๕	๑.๗๐	.๑๔	มาก
นักธรรมชั้นเอก	๖๕	๑.๗๐	.๑๕	มาก
รวม	๙๕	๑.๗๐	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๓๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๗๐$, S.D.=.๑๕)เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษาแผนกธรรม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๓๔

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๒	๒	.๐๐๑	.๐๔๒	.๙๕๙
ภายในกลุ่ม	๒.๒๙๘	๙๒	.๐๒๕		
รวม	๒.๓๐๐	๙๔			

จากตารางที่ ๓๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา แผนกธรรม

ระดับการศึกษาแผนกธรรม	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
นักธรรมชั้นตรี	๑๕	๑.๖๗	.๑๖	มาก
นักธรรมชั้นโท	๑๕	๑.๗๔	.๑๔	มาก
นักธรรมชั้นเอก	๖๕	๑.๖๓	.๒๒	มาก
รวม	๙๕	๑.๖๕	.๒๐	มาก

จากตารางที่ ๓๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา แผนกธรรม ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕$, S.D. = .๒๐) เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษาแผนกธรรม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๓๖

ตารางที่ ๓๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๑๓๕	๒	.๐๗๐	๑.๖๕๒	.๑๕๗
ภายในกลุ่ม	๓.๘๗๕	๙๒	.๐๔๒		
รวม	๔.๐๑๔	๙๔			

จากตารางที่ ๓๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๓๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม

ระดับการศึกษาแผนกธรรม	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
นักธรรมชั้นตรี	๑๕	๑.๕๔	.๒๓	มาก
นักธรรมชั้นโท	๑๕	๑.๕๖	.๑๕	มาก
นักธรรมชั้นเอก	๖๕	๑.๖๐	.๑๗	มาก
รวม	๙๕	๑.๕๘	.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๓๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๕๘$, S.D. = .๑๕) เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษาแผนกธรรม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๓๘

ตารางที่ ๓๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๕๕	๒	.๐๒๘	.๗๖๑	.๔๗๐
ภายในกลุ่ม	๓.๓๔๗	๙๒	.๐๓๖		
รวม	๓.๔๐๒	๙๔			

จากตารางที่ ๓๙ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม

ระดับการศึกษาแผนกธรรม	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
นักธรรมชั้นตรี	๑๕	๑.๖๔	.๑๓	มาก
นักธรรมชั้นโท	๑๕	๑.๖๖	.๑๒	มาก
นักธรรมชั้นเอก	๖๕	๑.๖๔	.๑๔	มาก
รวม	๙๕	๑.๖๕	.๑๓	มาก

จากตารางที่ ๔๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕$, S.D. = .๑๓) เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษาแผนกธรรมมีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔๐

ตารางที่ ๔๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามระดับการศึกษาแผนกธรรม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๖	๒	.๐๐๓	.๑๕๑	.๘๖๐
ภายในกลุ่ม	๑.๗๘๕	๙๒	.๐๑๙		
รวม	๑.๗๙๑	๙๔			

จากตารางที่ ๔๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระ ราชูปถัมภ์

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้นำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ และใช้การ วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปราบกฏดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔๒ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบ ประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช วิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
๑. นักการเมืองมีการคอร์รัปชัน และใช้อำนาจไปในทางผิด	๑๒	๑. ให้นักการเมืองทุกคนสาบาน ตีมน้ำสัตย์ต่อกัน โดยจะถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	๑๒
๒. นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๐	๒ ควรให้นักการเมืองแต่ละคนนั้น แจ้งทรัพย์สินก่อน ที่จะมาเป็น ส.ส. หรือ ส.ว.เพื่อความโปร่งใส	๑๐
๓. เมื่อมีการขัดแย้งทางการเมือง ของคนบางกลุ่ม ย่อมทำให้เกิด ปัญหาต่าง ๆ ตามมา	๘	๓ ควรส่งเสริมให้ทุกคนทุกกลุ่มให้ รู้รักสามัคคีและปฏิบัติตามพระ ราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ที่ทรงเป็นห่วง ประชาชนทุกคน	๘

ตารางที่ ๔๒ ต่อ	ความถี่		ความถี่
๕ ระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเสมอกัน ไม่ควรบังคับหรือซื้อด้วยเงิน	๖	๕ ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิหน้าที่ของตน ว่ามีประโยชน์มากน้อยแค่ไหน ไม่ควรขายสิทธิขายเสียง ในแต่ละครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง	๖
๖ ประชาชนส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจในระบบการเมืองว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวัน	๖	๖ ควรให้ประชาชนเรียนรู้ระบบการเมืองว่ามีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น น้ำมันแพง ค่าครองชีพสูง	๖
๗ นักการเมืองมีอำนาจมากเกินไป จนมองไม่เห็นประชาชนคนจน ๆ	๕	๗ ควรชี้ให้เห็นประชาชนเห็นว่า นักการเมืองที่ดี ต้องมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ และไม่ลืมประชาชนที่เลือกเขาเข้าไปเป็นส.ส.	๕
๘ ประชาชนยังขาดความรู้ในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเห็นแก่อำมาตย์สินจ้างรางวัล	๕	๘ ควรให้ประชาชนเรียนรู้และหวงแหนสิทธิของตน โดยใช้สิทธิของตนได้โดยไม่ถูกซื้อด้วยเงิน ร้อยหรือเงินพันเท่านั้น สิทธิของตนมีคุณค่ามากกว่านั้น	๕
๙ นักการเมืองไร้จรรยาบรรณทั้งระดับท้องถิ่น และระดับสูง	๕	๙ ควรมีการลงโทษนักการเมืองประเภทนี้หรือมีบทลงโทษทางกฎหมายให้หนัก กว่าบุคคลธรรมดา	๕
๑๐ นักการเมืองเมื่อมีอำนาจแล้ว มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางการเมือง และพวกพ้อง มากกว่าประโยชน์ของประชาชน	๕	๑๐ ควรจะส่งเสริมให้นักการเมืองมีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม	๕

ตารางที่ ๔๒ ต่อ	ความถี่		ความถี่
๑๑ ประชาชนถือว่าเรื่องการเมือง เป็น เรื่องที่ไกลตัว และเป็นเรื่อง ผลประโยชน์ของนักการเมือง	๔	๑๑ ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้ ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ โดยมีการจัด สัมมนา หรืออบรมประชาชนให้รู้ หน้าที่ และสิทธิของตน	๔
๑๒ ประชาชนบางคนไม่เข้าใจใน สิทธิเสรีภาพของตน	๔	๑๒ ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิ เสรีภาพของตน และเคารพสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่นด้วย	๔
๑๓ ประชาชนยังไม่เข้าใจในการมี ส่วนร่วมของประชาชนว่ามีส่วน ร่วมประเภทไหน	๔	๑๓ ภาครัฐควรสนับสนุนหน่วยงานของ รัฐหรือรัฐวิสาหกิจให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการ เมืองการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย โดยประชาชนมี ส่วนร่วมในการแสดงออกใน เรื่องต่าง ๆ โดยยึดผลประโยชน์ ของประชาชนเป็นหลัก	๔
รวม	๘๑		๘๑

จากตารางที่ ๔๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน ๘๑ รูป ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความ เข้าใจระบอบประชาธิปไตย เรียงลำดับ ดังนี้ (๑) นักการเมืองมีการคอร์รัปชัน และใช้อำนาจไป ในทางผิด ให้นักการเมืองทุกคนสาบาน ดื่มน้ำสัตยาบันต่อกัน โดยจะถือประโยชน์ของประชาชน เป็นหลัก (๒) นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน ควรให้ นักการเมืองแต่ละคนนั้น แจ้งทรัพย์สิน ก่อน ที่จะมาเป็น ส.ส. หรือ ส.ว.เพื่อความโปร่งใส (๓) เมื่อมีการขัดแย้งทางการเมืองของคนบาง กลุ่ม ย่อมทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ควรส่งเสริมให้ทุกคนทุกกลุ่มให้รู้จักสามัคคีและปฏิบัติ ตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเป็นห่วงประชาชนทุกคน (๔) การ ปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่ได้ เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อ ประชาชนอย่างแท้จริง ควรปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง เพราะประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงออกโดยไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น (๕) ระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิ

เสรีภาพเสมอกัน ไม่ควรบังคับหรือซื้อด้วยเงิน ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิหน้าที่ของตน ว่ามีประโยชน์มากน้อยแค่ไหน ไม่ควรขายสิทธิขายเสียงในแต่ละครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง (๖) ประชาชนส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจในระบบการเมืองว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวัน ควรให้ประชาชนเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมืองว่ามีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร (๗) นักการเมืองมีอำนาจมากเกินไป จนมองไม่เห็นประชาชนคนจน ๆ ควรชี้ให้เห็น ประชาชนเห็นว่า นักการเมืองที่ดี ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และไม่ลืมประชาชนที่เลือกเขาเข้าไปเป็นส.ส. (๘) ประชาชนยังขาดความรู้ในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเห็นแก่อำิสติน้างรางวัล ควรให้ประชาชนเรียนรู้และวางแผนสิทธิของตน โดยใช้สิทธิของตนได้โดยไม่ถูกซื้อด้วยเงินร้อยหรือเงินพันเท่านั้น สิทธิของตนมีคุณค่ามากกว่านั้น (๙) นักการเมืองไร้จรรยาบรรณทั้งระดับท้องถิ่น และระดับสูง ควรมีการลงโทษนักการเมืองประเภทนี้หรือมีบทลงโทษทางกฎหมายให้หนัก กว่าบุคคลธรรมดา (๑๐) นักการเมืองเมื่อมีอำนาจแล้ว มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางการเมืองและพวกพ้อง มากกว่าประโยชน์ของประชาชน ควรจะส่งเสริมให้นักการเมืองมีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม (๑๑) ประชาชนถือว่าเรื่องการเมืองเป็น เรื่องที่ไกลตัว และเป็นเรื่องผลประโยชน์ของนักการเมือง ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ โดยมีการจัดสัมมนา หรืออบรมประชาชนให้รู้หน้าที่ และสิทธิของตน (๑๒) ประชาชนบางคนไม่เข้าใจในสิทธิเสรีภาพของตน ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิเสรีภาพของตน และเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วย (๑๓) ประชาชนยังไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่ามีส่วนร่วมประเภทไหน รัฐควรสนับสนุนหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

บทที่ ๕

บทสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามีความสำคัญและเป็นเสมือนหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยมากและนำหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยไปใช้อย่างแท้จริงแล้ว นอกจากจะเป็นผลดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้วยังส่งผลถึงอนาคตของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยด้วยถ้าหากนักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดีที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยทั้ง ๕ ประการคือ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก โดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ต่าง ๆ จากระบบการศึกษา การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย เท่านั้นการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตาม อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา ระดับการศึกษาแผนกธรรม และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

ผู้วิจัย ได้ศึกษา เอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มี อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษาและระดับการศึกษาแผนกธรรม แตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ ๑ - ๔ ของภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ จำนวนทั้งหมด ๑๒๗ รูป และได้กลุ่มตัวอย่าง ๕๕ รูป โดยการเปิดตารางของเกรงจี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และทำการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัย ตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ได้ดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่ตอบแบบสอบถาม

พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี จำนวน ๔๕ รูป โดยคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ มีสถานภาพเป็นพระภิกษุ จำนวน ๗๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๘ ชั้นปีที่ศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๓๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖ และระดับการศึกษาแผนกธรรม นักธรรมชั้นเอก จำนวน ๖๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๔

๕.๑.๒ ด้านความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย โดยรวม พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕$) และจำแนกในแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

๑) ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๗๐$)

๒) ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๖๕$)

๓) ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๑.๕๘$)

๕.๑.๓ ด้านการทดสอบสมมติฐานการวิจัย และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตาม อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม มีรายละเอียดดังนี้

๑) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างอายุกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามอายุแตกต่างกัน พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

๒) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างสถานภาพกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำแนกตามสถานภาพที่แตกต่างกัน พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

๓) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างชั้นปีที่ศึกษา ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีชั้นปีที่แตกต่างกัน พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

๔) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษาแผนกธรรมกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมแตกต่างกัน พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๔ ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

มีดังนี้ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด ไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้รับแบบสอบถามนั้นกลับมา จำนวน ๘๑ ชุด ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยรวม และได้จัด เรียงลำดับ ดังนี้ (๑) นักการเมืองมีการคอร์รัปชัน และใช้อำนาจไปในทางผิดให้นักการเมืองทุกคนสาบาน ดื่มน้ำสัตยาบันต่อกัน โดยจะถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก (๒) นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน ควรให้นักการเมืองแต่ละคนนั้น แจ้งทรัพย์สินก่อน ที่จะมาเป็น ส.ส. หรือ ส.ว.เพื่อความโปร่งใส (๓) เมื่อมีการขัดแย้งทางการเมืองของคนบางกลุ่ม ย่อมทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ควรส่งเสริมให้ทุกคนทุกกลุ่มให้รู้จักสามัคคีและปฏิบัติตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเป็นห่วงประชาชนทุกคน (๔) การปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ได้เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

ควรปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง โดยประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพในการแสดงออก โดยไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น (๕) ระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเสมอกัน ไม่ควรบังคับหรือซื้อด้วยเงิน ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิหน้าที่ของตน ว่ามีประโยชน์มากน้อยแค่ไหน ไม่ควรขายสิทธิขายเสียงในแต่ละครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง (๖) ประชาชนส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจในระบบการเมืองว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวัน ควรให้ประชาชนเรียนรู้ระบบการเมืองว่ามีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น น้ำมันแพง ค่าครองชีพสูง ฯ (๗) นักการเมืองมีอำนาจมากเกินไป จนมองไม่เห็นประชาชนคนจน ๆ ควรชี้ให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองที่ดี ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และไม่ลืมประชาชนที่เลือกเขาเข้าไปเป็นส.ส. (๘) ประชาชนยังขาดความรู้ในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเห็นแก่อามิสสินจ้างรางวัล ควรให้ประชาชนเรียนรู้และหวงแหนสิทธิของตน โดยใช้สิทธิของตนได้โดยไม่ถูกซื้อด้วยเงินร้อยหรือเงินพันเท่านั้น สิทธิของตนมีคุณค่ามากกว่านั้น (๙) นักการเมืองไร้จรรยาบรรณทั้งระดับท้องถิ่น และระดับสูง ควรมีการลงโทษนักการเมืองประเภทนี้หรือมีบทลงโทษทางกฎหมายให้หนัก กว่าบุคคลธรรมดา (๑๐) นักการเมืองเมื่อมีอำนาจแล้ว มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางการเมืองและพวกพ้อง มากกว่าประโยชน์ของประชาชน ควรจะส่งเสริมให้นักการเมืองมีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม (๑๑) ประชาชนถือว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องที่ไกลตัว และเป็นเรื่องผลประโยชน์ของนักการเมือง ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ โดยมีการจัดสัมมนาหรืออบรมประชาชนให้รู้หน้าที่ และสิทธิของตน (๑๒) ประชาชนบางคนไม่เข้าใจในสิทธิเสรีภาพของตน ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิเสรีภาพของตน และเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วย (๑๓) ประชาชนยังไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีส่วนร่วมประเภทไหน รัฐควรสนับสนุนหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๕.๒.๑ การศึกษาวิเคราะห์ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๑) ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โดยรวมมีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ เนื่องจากนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้จะไม่มีสิทธิในการเลือกตั้งตาม กฎหมายบ้านเมืองก็ตาม แต่นักศึกษาที่เป็นพระภิกษุและสามเณรก็สามารถที่จะศึกษาหาความรู้ใน ด้านต่าง ๆ ได้ อันเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย หรือแม้แต่การติดตาม ข่าวสารบ้านเมือง การเป็นนักการเมืองที่ดีมีคุณธรรม นักศึกษาก็อาจเอามาเป็นแบบอย่างได้ ดังที่ ปรากฏอยู่ในรายละเอียดของแบบสอบถามเป็นรายชื่อที่ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เช่น ข้อที่ ๑ ระบอบประชาธิปไตยต้องเชื่อมั่นในหลักเหตุผลและหลักความเสมอภาคของมนุษย์เป็นสำคัญ จึง จะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้ ข้อที่ ๒ ประชาธิปไตยมีความเชื่อศรัทธาใน สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การนับถือศาสนา การแสดงออกอย่างเสรีภาพภายใต้ กฎหมาย ข้อที่ ๔ การเลือกตั้งอย่างเสรีและมีความยุติธรรม เป็นเครื่องมือที่สำคัญของประชาธิปไตย ที่ทำให้ประชาชนสามารถควบคุมการปฏิบัติของกลไกทางการเมืองและอำนาจรัฐ และข้อที่ ๕ รัฐบาลต้องทำงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เป็นสิ่งที่สำคัญของระบอบ ประชาธิปไตย เป็นต้น นี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในการใช้สิทธิเสรีภาพ ความ เสมอภาค ในการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง ว่ามีขนาดไหน ที่ จะไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน และต้องเคารพสิทธิของคนอื่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อานนท์ อาภา ภิรม ได้กล่าวถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการ ๓ ประการ คือ ๑) ปึงเจกชนนิยม ได้แก่ การยกย่องนับถือสิทธิเสรีภาพของบุคคล กล่าวคือ ปึงเจกชนมีสิทธิเสรีภาพในการพัฒนา บุคลิกภาพและความถนัด โดยรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงในกิจการของปึงเจกชน รัฐควรจะมีหน้าที่ ในการรักษาความสงบภายในรัฐและหน้าที่ในการตัดสินข้อพิพาทระหว่างบุคคล ๒) เสรีภาพ ซึ่ง หมายถึงเสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชน ได้แก่ เสรีภาพในการพูด และการแสดงความคิดเห็น การ นับถือศาสนา การประกอบอาชีพ การพิมพ์โฆษณา การศึกษา เป็นต้น และ ๓) ความเสมอภาค ได้แก่ ความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ อันได้แก่ ศักดิ์ศรี เกียรติยศ และความสำคัญในคุณค่าของ ความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคทางกฎหมาย ได้แก่ บุคคลพึงมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทาง กฎหมายโดยเสมอภาค ความเสมอภาคในโอกาส หมายถึง โอกาสอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันในการ ดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล และความเสมอภาคทางการเมือง หมายถึง การมีสิทธิทางการเมืองโดย เสมอภาคทั่วหน้ากัน ในการออกเสียง การเลือกตั้ง หรือการสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายหรือรัฐธรรมนูญของประเทศ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยเฉลี่ยมากที่สุด พบ

ในแบบสอบถามข้อที่ ๑ ระบอบประชาธิปไตยต้องเชื่อมั่นในหลักเหตุผลและหลักความเสมอภาคของมนุษย์เป็นสำคัญ จึงจะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ อานนท์ อภากิริม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๒) ด้านการศึกษาวิเคราะห์ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โดยรวม มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ถึงวิถีชีวิตระบอบประชาธิปไตย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคของทุกคน โดยมองว่าสังคมใดจะเป็นสังคมประชาธิปไตยนั้น บุคคลในสังคมจะต้องมีความเคารพสิทธิของกันและกัน สิทธิในการดำเนินชีวิตในแต่ละบุคคล เคารพกันและกันนี้มีความหมายไปถึงสมบัติสาธารณะและกฎหมายด้วยบุคคลในสังคมจะต้องมีการตกลงกันโดยสันติวิธี มีเหตุมีผล นอกจากนี้ยังเน้นถึงความยุติธรรมในสังคมซึ่งถือว่าเป็นหัวใจอันสำคัญอย่างยิ่ง อันหมายถึงความถูกต้องของระบบสังคม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม ดังที่ปรากฏอยู่ในรายละเอียดของแบบสอบถามเป็นรายชื่อที่ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เช่น ข้อที่ ๑๕ ประชาชนในสังคมประชาธิปไตย มีวิถีชีวิตที่จะแสวงหาความสุขได้อย่างเสรี โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ข้อที่ ๑๖ วิถีชีวิตของบุคคลในระบอบประชาธิปไตยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคของคนทุกคน เช่น เสมอภาคในชีวิต และทรัพย์สิน ข้อที่ ๑๔ ในทางปฏิบัติประชาชนผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายรับรอง มีสิทธิที่จะออกเสียงหรือรับสมัครเลือกตั้งในทางการเมืองได้ ข้อที่ ๙ กฎหมายรัฐธรรมนูญใช้รับประกันและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในเบื้องต้นของประชาชน เป็นต้น นี่แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคม เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้ มีเหตุมีผลในการตัดสินใจ และให้เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิสุทธิ โพธิ์แท่น ได้กล่าวถึงลักษณะของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย คือความมีเหตุผลหรือการกระทำที่มีเหตุผล การเคารพซึ่งกันและกัน การตกลงกันด้วยการถกเถียงประนีประนอม และอดกลั้นในความคิดเห็นที่แตกต่าง การดำเนินชีวิตอย่างเสรีภาพ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้กล่าวว่า การเปิดใจกว้างที่จะพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิจรรณญาณ อาศัยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันก่อนที่จะมีการตัดสินใจ รู้จัก

ประนีประนอม ไม่ใช่การตัดสินปัญหาด้วยความรุนแรง มีขันติธรรม อดทน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคของบุคคลด้วย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยเฉลี่ยมากที่สุด พบในแบบสอบถาม ข้อที่ ๑๕ ประชาชนในสังคมประชาธิปไตย มีวิถีชีวิตที่จะแสวงหาความสุขได้อย่างเสรี โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ วิสุทธิ โปธิ์แท่น และชัยอนันต์ สมุทวณิช ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๓) การศึกษาวิเคราะห์ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โดยรวมมีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยถึงรูปแบบการปกครองประชาธิปไตย เพราะพระภิกษุและสามเณรได้รับการศึกษามาตั้งแต่เรียนระดับประถมศึกษามาแล้ว ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน มีการเลือกตั้งตัวแทน โดยผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการไปทำหน้าที่แทนประชาชน ในด้านการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนตั้งอยู่ในขอบเขต ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสงบสุขทางสังคม ดังที่ปรากฏอยู่ในรายละเอียดของแบบสอบถามเป็นรายข้อที่ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เช่น ข้อที่ ๑๗ ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ข้อที่ ๒๒ ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยการใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการเลือกตั้ง ข้อที่ ๒๑ อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ข้อที่ ๑๕ การชุมนุมประท้วงรัฐบาลเป็นการแสดงออกทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถูกต้องตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น นี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในการใช้สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ในการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการใช้สิทธิเสรีภาพของตนเอง ว่ามีขนาดไหน ที่จะไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน และต้องเคารพสิทธิของคนอื่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้กล่าวว่า ประชาธิปไตย คือสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอ

ภาค สติธิประกอบด้วยการรู้จักหน้าที่ เสรีภาพจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่น และความเสมอภาค คือความเสมอภาคในโอกาสที่จะทำงานทุกชนิด ตลอดจนความเสมอภาคในการที่จะก้าวหน้าต่อไปในกิจการงานของตน ซึ่งสอดคล้องกับ พลาโน ได้กล่าวว่า ประชาธิปไตย คือระบบการปกครองแบบหนึ่งที่อำนาจทางการเมืองในที่สุดนั้นอยู่ที่ประชาชนในรัฐประชาธิปไตยพหุนิยมสมัยใหม่ตามปกติอำนาจจะถูกกลุ่มหรือสถาบันต่าง ๆ นำไปใช้ในระบบปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องถึงการประนีประนอมหรือต่อรองในกระบวนการตัดสินใจอุดมการณ์ประชาธิปไตย รวมถึงแนวความคิด ปึงเจกชนนิยม เสรีภาพ และความเสมอภาคภราดรภาพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยเฉลี่ยมากที่สุด พบในแบบสอบถามข้อที่ ๑๗ ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และ พลาโน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๕.๒.๒ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระได้แก่ อายุ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา และระดับการศึกษาแผนกธรรม ว่านักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะมียุเท่าไรก็ตาม มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่ขึ้นอยู่กับอายุ แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับนี้แล้ว ถือว่าเป็นปัญญาชน ที่พร้อมที่จะไปเป็นผู้นำในชุมชนเมื่อจบจากการศึกษา และพร้อมที่จะแนะนำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ สติธิ ของตนเอง ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และพร้อมที่จะแสดงออกในทางที่ควรจะเป็น และเหมาะสมในหน้าที่ของตน โดย

ไม่ละเมียดลิตของผู้อื่น ดังนั้น อายุ จึงไม่มีผลความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนภา นาผล ที่ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตปริญญาตรีมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง นิสิตปริญญาตรีที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุตุมพร วิชาทอง ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเรื่องการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนที่เพศแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเรื่องการเมืองการปกครองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสุณี ตักราษฎร์ ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเนื้อหาเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเนื้อหาเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๒) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์อย่างไร มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพ แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับนี้แล้ว ถือว่าเป็นปัญญาชน ที่พร้อมที่จะไปเป็นผู้นำในชุมชนเมื่อจบจากการศึกษา และพร้อมที่จะแนะนำหรืออบรมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ สิทธิของตนเอง ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และพร้อมที่จะแสดงออกในทางที่ควรจะเป็น และเหมาะสมในหน้าที่ของตน โดยไม่ละเมียดลิตของผู้อื่น ดังนั้น สถานภาพ จึงไม่มีผลความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมชัย ธีรปญฺโญ ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนโรงเรียนธรรมราชศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่เป็นฆราวาสมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองน้อย ส่วนนักเรียนที่เป็นบรรพชิตมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

๓) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะอยู่ในชั้นปีที่ศึกษาไหนก็ตาม มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่ขึ้นอยู่กับชั้นปีที่ศึกษา แต่ขึ้นอยู่กับ การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับนี้แล้ว ถือว่าเป็นปัญญาชน ที่พร้อมที่จะไปเป็นผู้นำในชุมชนเมื่อจบจากการศึกษา และพร้อมที่จะแนะนำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ สิทธิ ของตนเอง ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และพร้อมที่จะแสดงออกในทางที่ควรจะเป็น และเหมาะสมในหน้าที่ของตน โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ดังนั้น ชั้นปีที่ศึกษา จึงไม่มีผล ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกริช ใจดี ที่ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่อยู่ในชั้นปีที่ศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ กุลเรือง ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่แตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๔) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมแตกต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแผนกธรรมต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะศึกษาในระดับแผนกธรรมไหนก็ตาม ย่อมมีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย ไม่ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาแผนกธรรม แต่ขึ้นอยู่กับ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับนี้แล้ว ถือว่าเป็นปัญญาชน ที่พร้อมที่จะไปเป็นผู้นำในชุมชนเมื่อจบจากการศึกษา และพร้อมที่จะแนะนำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ สิทธิ ของตน ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และพร้อมที่จะแสดงออกในทางที่ควรจะเป็น และเหมาะสมในหน้าที่ของตน โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ดังนั้น ระดับการศึกษาแผนกธรรม จึงไม่มีผลความเข้าใจระบอบ

ประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

๕.๒.๓ ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

มีดังนี้ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิดไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้รับแบบสอบถามนั้นกลับมา จำนวน ๘๑ ชุด ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยโดยรวม และได้จัด เรียงลำดับ ดังนี้ (๑) นักการเมืองมีการคอร์รัปชัน และใช้อำนาจไปในทางผิด ให้นักการเมืองทุกคนสาบาน คัดน้ำสัตยาบันต่อกัน โดยจะถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก (๒) นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน ควรให้ นักการเมืองแต่ละคนนั้น แจ้งทรัพย์สินก่อน ที่จะมาเป็น ส.ส. หรือ ส.ว.เพื่อความโปร่งใส (๓) เมื่อมีการขัดแย้งทางการเมืองของคนบางกลุ่ม ย่อมทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ควรส่งเสริมให้ทุกคนทุกกลุ่มให้รู้รักสามัคคีและปฏิบัติตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเป็นห่วงประชาชนทุกคน (๔) การปกครองประชาธิปไตยไม่ได้เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ควรปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง โดยประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงออก โดยไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น (๕) ระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพเสมอกัน ไม่ควรบังคับหรือซื้อด้วยเงิน ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิหน้าที่ของตน ว่ามีประโยชน์มากน้อยแค่ไหน ไม่ควรขายสิทธิขายเสียงในแต่ละครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง (๖) ประชาชนส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจในระบบการเมืองว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวัน ควรให้ประชาชน เรียนรู้ระบบการเมืองว่ามีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน เช่นน้ำมันแพง ค่าครองชีพสูง ฯ (๗) นักการเมืองมีอำนาจมากเกินไป จนมองไม่เห็นประชาชนคนจน ๆ ควรชี้ให้ประชาชนเห็นว่า นักการเมืองที่ดี ต้องมีความรับผิดชอบหน้าที่ และไม่ลืมประชาชนที่เลือกเขาเข้าไปเป็น ส.ส. (๘) ประชาชนยังขาดความรู้ในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเห็นแก่อำมาตย์สินจ้างรางวัล ควรให้ประชาชนเรียนรู้และวางแผนสิทธิของตน โดยใช้สิทธิของตนได้โดยไม่ถูกซื้อด้วยเงินร้อยหรือเงินพันเท่านั้น สิทธิของตนมีคุณค่ามากกว่านั้น (๙) นักการเมืองไร้จรรยาบรรณทั้งระดับท้องถิ่น และระดับสูง ควรมีการลงโทษนักการเมืองประเภทนี้หรือมีบทลงโทษทางกฎหมายให้หนัก กว่าบุคคลธรรมดา (๑๐) นักการเมืองเมื่อมีอำนาจแล้ว มุ่งเน้นผลประโยชน์ทางการเมือง และพวกพ้อง มากกว่าประโยชน์ของประชาชน ควรจะส่งเสริมให้นักการเมืองมีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม (๑๑)

ประชาชนถือว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องที่ไกลตัว และเป็นเรื่องผลประโยชน์ของนักการเมือง ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ โดยมีการจัดสัมมนาหรืออบรมประชาชนให้รู้หน้าที่ และสิทธิของตน (๑๒) ประชาชนบางคนไม่เข้าใจในสิทธิเสรีภาพของตน ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้สิทธิเสรีภาพของตน และเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วย (๑๓) ประชาชนยังไม่เข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีส่วนร่วมประเภทไหน รัฐควรสนับสนุนหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

จะเห็นได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน ๘๑ รูป ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย โดยรวม เนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรีได้รับการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก และสามารถจำแนกปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ร้อยตำรวจเอกจักรกริช ใจดี ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการวิจัย พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความเข้าใจประชาธิปไตยในระดับสูง ทั้งในด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยในแง่ของวิถีปฏิบัติ ในภาพรวม โดยที่นิสิตที่มีตัวแปรด้านที่พักอาศัย ความสนใจในข่าวสารบ้านเมือง และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจประชาธิปไตยแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรด้านเพศ ภูมิลำเนาเดิม ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา วิชาที่ศึกษา รายได้ของครอบครัว ลักษณะการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมที่ต่างกัน มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนิสิตไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุหงา ทาระพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธรปีการศึกษา ๒๕๔๕” ผลการวิจัย พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับมาก ยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยในด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยให้มากขึ้น ต้องเชื่อมั่นในหลักเหตุผลและหลักความเสมอภาคของมนุษย์เป็นสำคัญ จึงจะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคม และประเทศชาติได้และควรปรับปรุงแก้ไขคือ รัฐบาลต้องทำงานอย่างโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เป็นสิ่งที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้นไป

๒) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย คือประชาชนในสังคมประชาธิปไตย มีวิถีชีวิตที่จะแสวงหาความสุขได้อย่างเสรีโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และควรให้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมายรัฐธรรมนูญที่ใช้รับประกันและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพในเบื้องต้นของประชาชนให้มากขึ้น

๓) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีความเข้าใจด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย จะต้องมียุทธธรรมเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศให้มากขึ้นไป และควรให้ความเข้าใจในการชุมนุมประท้วงรัฐบาลซึ่งเป็นการแสดงออกทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถูกต้องตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นไป ว่าการประท้วงต้องอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมืองเป็นสำคัญ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ในด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้รับทราบถึงความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา

๒) ควรศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ กับวิทยาเขตอื่น ๆ เพื่อให้มีความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

๓) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อจะได้ทราบถึงคุณลักษณะความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือ

กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.

กรมพล ทองธรรมชาติ. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๑๕.

กัลยา วาณิชบัญชา. การใช้ SPSS FOR WINDOWS ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

_____ . สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. รัฐศาสตร์กับการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ตะเกียง, ๒๕๓๔.

กีกฤทธิ ปราโมช, หม่อมราชวงศ์. และคณะ. ประชาธิปไตยของชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์แมศ, ๒๕๑๘.

จรูญ สุภาพ. ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๘.

_____ . ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย. เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๓๑.

จันทิมา เกษแก้ว, ผู้ช่วยศาสตราจารย์. การเมืองการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. อุดมการณ์ทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, ๒๕๑๗.

_____ . ลัทธิการเมือง. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์, ๒๕๒๕.

ชวงค์ ฉายะบุตร. ขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, ๒๕๓๕.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิต, ๒๕๔๑.

- ทิตยา สุวรรณชฎ และคณะ. วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิจัยสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๗.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. สังคมกับการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๒๐.
- ชานินทร์ ทรัพย์วิเชียร. ระบอบประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนสงคราม
จิตวิทยา กรมยุทธการทหาร กระทรวงกลาโหม, ๒๕๑๘.
- นิภา เมธาวีชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทักษะคิด : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ คู่มือการศึกษา.
จังหวัดนครปฐม : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๔๔.
- พระสุธีวรญาณ. พุทธศาสตร์ปริทรรศน์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๔๑.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : นานมี
บุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.
- สงศรี ชมภูวงศ์. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗.
- ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
๒๕๔๐.
- วิทยากร เชียงกุล. พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลึก,
๒๕๓๒.
- วิสุทธิ โพธิ์แท่น. ประชาธิปไตย : แนวความคิดและตัวแปรแบบประชาธิปไตยในอุดมคติ. กรุงเทพ-
มหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.
- _____ อะไรนะ . ประชาธิปไตย ? กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๓๘.
- วุฒิชัย จำนงค์. แนวคิดเรื่องพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : เจริญรัตนการพิมพ์, ๒๕๒๐.
- สนธิ เตชานันท์. พื้นฐานทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พื้นที่พับลิชชิง, ๒๕๔๐.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๓๘.
- สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. การเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

อมร รักษาสัตย์ และคณะ. ประชาธิปไตย : อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลาย

ประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

อานนท์ อาภาภิรม. รัฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘.

๒) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / วิจัย

กฤษฎางค์ จิตตรีพล. “อุดมการณ์ประชาธิปไตยของนักเรียนนายร้อยตำรวจ”. วิทยานิพนธ์ศิลป-

ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๕.

จักรกริช ใจดี, ร้อยตำรวจเอก. “ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.

เจน รัตนพิชญอุทัย. “ความรู้ของกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับประชาธิปไตย : ศึกษากรณีอำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๘.

ชูชาติ หอมจันทร์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษากรณีครู

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร

มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

ธีระวัฒน์ มอนโรสง. “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตาม

รัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๕๔๐ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา”.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,

๒๕๔๖.

เนตรนภา นาสล. “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะนิสิตปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘.

บุหงา ทาระพันธ์. “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ :

ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธรปีการศึกษา

๒๕๔๕”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหา

มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

- พระมหาสมชาย ธีรปญฺโญ (ไภยร). “ความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียน โรงเรียนธรรมราชศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- มงคล มั่นเจริญโชติ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิต : ศึกษากรณีนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๕.
- มรกต พรพิบูลย์. “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตามแนวทางการดำเนินโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- สมชัย ไตรพิทยากุล. “ทัศนคติของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.
- สายสุณี ศักการกูร. “ความรู้ความเข้าใจรูปแบบและเนื้อหาเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ศึกษาเฉพาะ : กรณีโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.
- สาธิต ตีมี. “ความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทพศิลา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.
- สุรศักดิ์ กุลเรือง. “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.
- อรินทร์ นิตีเศรษฐ์. “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

เอนก ทองสมบูรณ์. “ทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘.

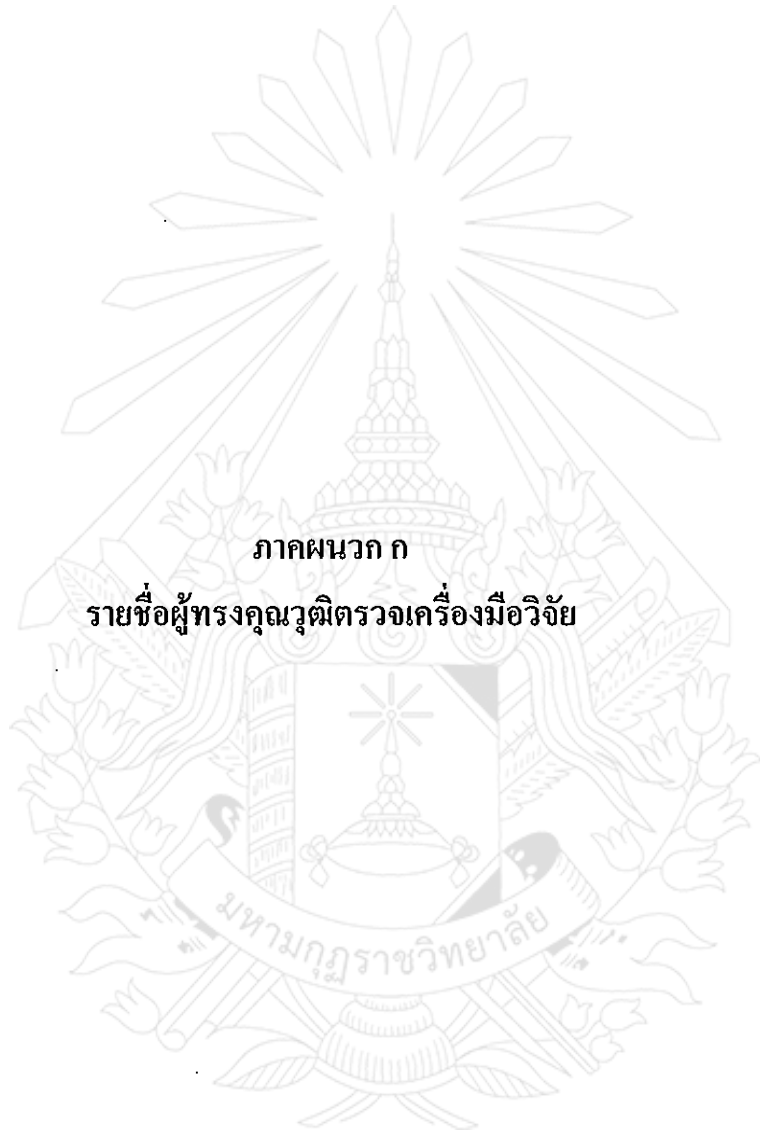
อุทุมพร วิลาทอง. “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเรื่องการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.

อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา. “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

๑. พระมหาเมธี คุปตรัตน์

- วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (ปรัชญาการเมืองและเศรษฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยเกริก
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

๒. พระมหาเหรียญชัย อติวีโร

- วุฒิการศึกษา ค.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ศูนย์บริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

๓. นายพนัด ต้วงคิติ

- วุฒิการศึกษา รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกริก
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศษ ๖๐๑๑ (๒.๘)/ ๖ ๐๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๘ ต.ชัยมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๙๓๖๖๐
โทร (๐๒) ๕๕๙-๖๖๖๓, ๕๒๙-๑๒๙๒ FAX ๕๒๙-๖๓๙๑

๒๔ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระมหาเมธี กุปตรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างสารนิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายกิจเกษม สุขเหลือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๑/๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา
เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจระบอบ
ประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน
ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๐” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหา
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พระประพาส จารุภาโส (ดร.)
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์
จึงใคร่ขอเรียนให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยดังกล่าวแก่นักศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา ขอขอบใจมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระวิบูลธรรมภรณ์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๑๖

ที่ ศร ๖๐๑๑ (๒.๘)/ ๖๐๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๘ ต.อ้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๙๑๑๖๐
โทร (๐๒) ๕๖๙-๑๖๖๓, ๕๖๙-๑๒๕๒ FAX ๕๖๙-๑๒๕๑

๒๔ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอนิมนต์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระมหาเหรียญชัย อติวิโร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างสารนิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายกิจเกษม สุขเหลือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๑/๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยา
เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจระบอบ
ประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริ
นธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๐” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหา
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พระประภาส จารุภาโส (ดร.)
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์
จึงใคร่ขอเรียนให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยดังกล่าวแก่นัก
ศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา ขอขอบใจมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระวิบูลธรรมภรณ์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๑๖

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒.๘)/ ๖ ๐๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๘ ต.อ้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๖๐
โทร (๐๒) ๕๒๙-๑๖๖๓, ๕๒๙-๑๒๕๒ FAX ๕๒๙-๑๒๕๑

๒๔ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายพนัด ค้วงติลี

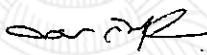
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างสารนิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายกิจเกษม สุขเหลือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๑/๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา
เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจระบอบ
ประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน
ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๐” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหา
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พระประพาส จารุภาโส (ดร.)
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์
จึงใคร่เชิญให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยดังกล่าวแก่
นักศึกษา

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระวิมลธรรมภรณ์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๑๖

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒.๘) / ๐๓๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๘ ต.ห้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๑๑๖๐
โทร (๐๒) ๕๒๙-๑๖๖๓, ๕๒๙-๑๖๕๒ FAX ๕๒๙-๑๖๕๑

๒๔ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

กราบเรียน พระเทพปริยัติวิมล รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างสารนิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายกิจเกษม สุขเหลือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา รุ่นที่ ๑/๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
สิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจระบอบ
ประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน
ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๐” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหา
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พระประภาส จารุภาโส (ดร.)
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์เพื่อแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาใน
สังกัดของท่าน จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อทดลองเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบใจมา ณ โอกาสนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระวิบูลธรรมภรณ์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๑๖

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒)/ ๐๗๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๗ ต. อ้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๖๐
โทร.(๐๒) ๕๒๙-๑๖๖๓, ๕๒๙-๑๖๕๒ FAX ๕๒๙-๑๒๔๖

๒๔ กันยายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๕๕ ชุด

ด้วยนายกิจเกษม สุขเหลือง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๑/๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา
เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจระบอบ
ประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิริน
ธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๐” บัณฑิตวิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ใช้
พื้นที่เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติชั้นปีที่ ๑-๔ ในมหาวิทยาลัย
ของท่าน เพื่อนำไปประกอบการดำเนินการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือเคารพ

(พระวิบูลธรรมภรณ์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๑๖

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

คำชี้แจง

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อการทำวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย	
เลขที่แบบสอบถาม		
๑. อายุ	๑ ☐ ๒ ☐ ๓ ☐	
( ) ๒๐ ปีลงมา	( ) ๒๑ - ๒๕ ปี	
( ) ๒๖ - ๓๐ ปี	( ) ๓๑ ปีขึ้นไป	๔ ☐
๒. สถานภาพ		๕ ☐
( ) พระภิกษุ	( ) สามเณร	
๓. ชั้นปีที่ศึกษา		๖ ☐
( ) ชั้นปีที่ ๑	( ) ชั้นปีที่ ๒	
( ) ชั้นปีที่ ๓	( ) ชั้นปีที่ ๔	
๔. ระดับการศึกษาแผนกธรรม		๗ ☐
( ) นักธรรมชั้นตรี	( ) นักธรรมชั้นโท	
( ) นักธรรมชั้นเอก		

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

ข้อที่	ด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย	ระดับความเข้าใจ		สำหรับผู้วิจัย
		ใช่	ไม่ใช่	
๑	ระบอบประชาธิปไตยต้องเชื่อมั่นในหลักเหตุผล และหลักความเสมอภาคของมนุษย์เป็นสำคัญ จึงจะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้			☐ ๘
๒	ประชาธิปไตยมีความเชื่อศรัทธาในสิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น การพูด การนับถือ ศาสนา การแสดงออกอย่างเสรีภาพภายใต้ กฎหมาย			☐ ๙
๓	การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองหรือข้าราชการ ระดับสูง ประชาชนธรรมดาไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว			☐ ๑๐
๔	การเลือกตั้งอย่างเสรีและมีความยุติธรรม เป็น เครื่องมือที่สำคัญของประชาธิปไตยที่ทำให้ ประชาชนสามารถควบคุมการปฏิบัติของกลไก ทางการเมืองและอำนาจรัฐ			☐ ๑๑
๕	รัฐบาลต้องทำงานอย่างโปร่งใส ประชาชน สามารถตรวจสอบได้ เป็นสิ่งสำคัญของระบอบประชาธิปไตย			☐ ๑๒
๖	รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องมีอำนาจที่ จำกัด มีการแบ่งและกระจายอำนาจ มีการ ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน			☐ ๑๓
๗	ระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องมีส่วนร่วม ในการปกครองประเทศ เฉพาะใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้แทนเท่านั้น			☐ ๑๔
๘	หลักเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยนั้นหมายถึง บุคคลจะทำอะไรก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องสนใจว่า จะไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น			☐ ๑๕

ข้อที่	ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	ระดับความเข้าใจ		สำหรับผู้วิจัย
		ใช่	ไม่ใช่	
๑	กฎหมายรัฐธรรมนูญใช้รับประกันและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในเบื้องต้นของประชาชน			☐ ๑๖
๒	ประชาชนไม่จำเป็นต้องมีโอกาที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในด้านใด ๆ โดยผ่านกระบวนการตามที่ตรงกันไว้			☐ ๑๗
๓	การควบคุมการตัดสินใจของรัฐบาล ทางค่านโยบายนั้น รัฐธรรมนูญต้องกำหนดให้อยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการแต่งตั้งมา			☐ ๑๘
๔	ประชาชนจะใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในทางการเมือง โดยไม่มีเหตุผลไม่ได้ ต้องถูกลงโทษ			☐ ๑๙
๕	ในการตัดสินใจพิพาทหรือข้อขัดแย้งทางความคิดเห็น ตลอดจนผลประโยชน์ต่าง ๆ นิยมใช้การบังคับด้วยกำลัง			☐ ๒๐
๖	ในทางปฏิบัติประชาชนผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายรับรอง มีสิทธิที่จะออกเสียงหรือรับสมัครเลือกตั้งในทางการเมืองได้			☐ ๒๑
๗	ประชาชนในสังคมประชาธิปไตย มีวิถีชีวิตที่จะแสวงหาความสุขได้อย่างเสรี โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน			☐ ๒๒
๘	วิถีชีวิตของบุคคลในระบอบประชาธิปไตยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคของคนทุกคน เช่น เสมอภาคในชีวิต และทรัพย์สิน เป็นต้น			☐ ๒๓

ข้อที่	ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ระดับความเข้าใจ		สำหรับผู้วิจัย
		ใช่	ไม่ใช่	
๑	ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ			☐ ๒๔
๒	การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือเสียงข้างมากในการปกครอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องสนใจเสียงข้างน้อย			☐ ๒๕
๓	การชุมนุมประท้วงรัฐบาลเป็นการแสดงออกทางการเมืองอีกรูปแบบหนึ่งที่ถูกต้องตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย			☐ ๒๖
๔	การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยเน้นการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของนายกรัฐมนตรีและพวกพ้องเป็นส่วนใหญ่			☐ ๒๗
๕	อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศซึ่งประกอบ ฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ			☐ ๒๘
๖	ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยการใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการเลือกตั้ง			☐ ๒๙
๗	การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ เป็นรูปแบบหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน			☐ ๓๐
๘	การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามอำนาจของคนหมู่มาก โดยไม่เห็นแก่กฎหมายใด ๆ ทั้งสิ้น			☐ ๓๑

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

๑) ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

๒) แนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

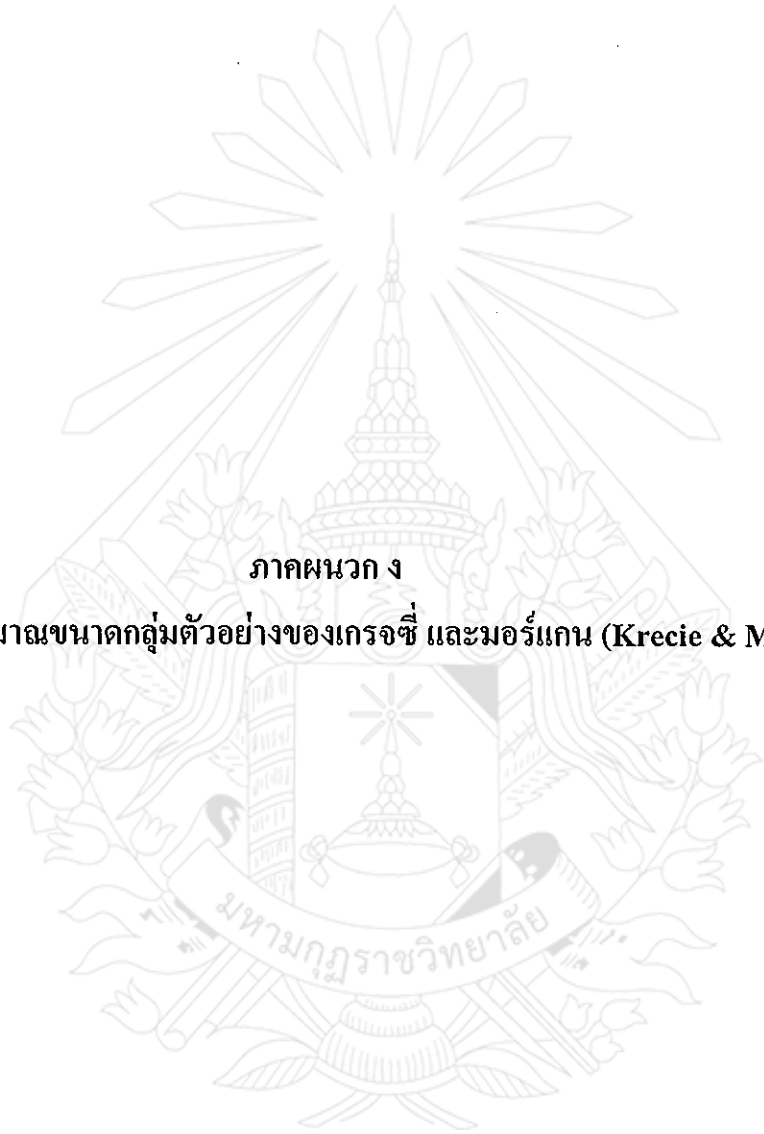
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือ

นายกเกษม สุขเหลือง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

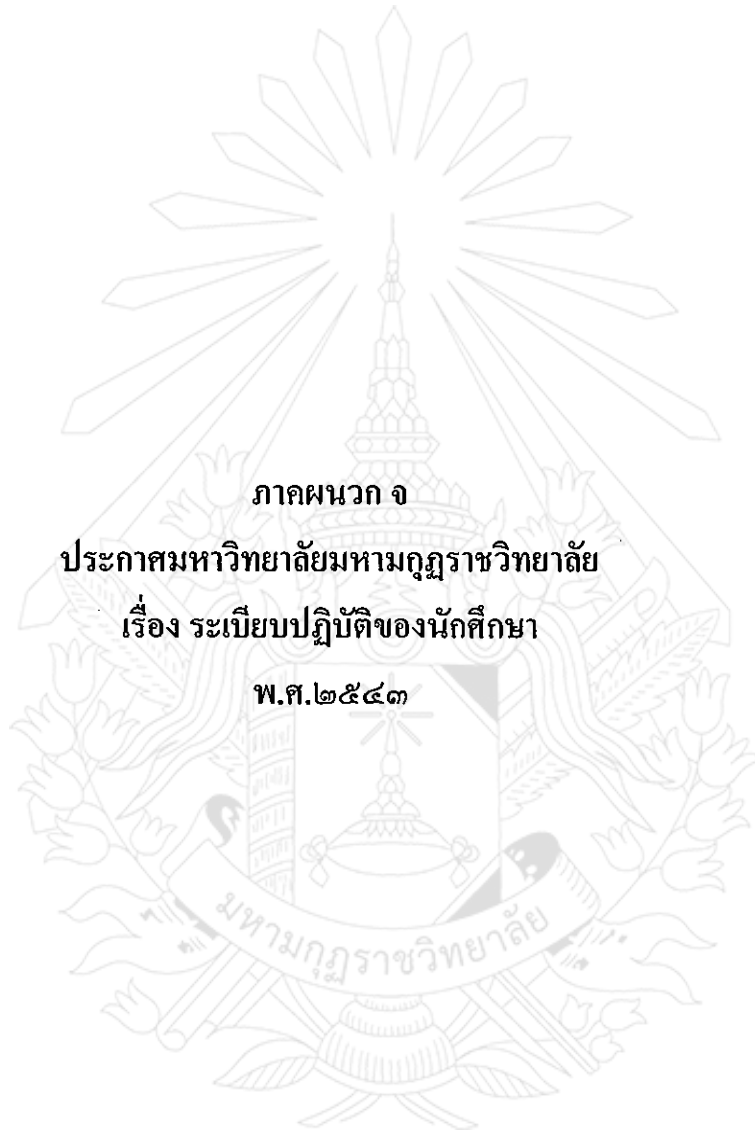

ภาคผนวก ง

ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกรจซี่ และมอร์แกน (Krecie & Mogan)

ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan

ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1,200	291
15	14	230	144	1,300	297
20	19	240	148	1,400	302
25	24	250	152	1,500	306
30	28	260	155	1,600	310
35	32	270	159	1,700	313
40	36	280	162	1,800	317
45	40	290	165	1,900	320
50	44	300	169	2,000	322
55	48	320	175	2,200	327
60	52	340	181	2,400	331
65	56	360	186	2,600	335
70	59	380	191	2,800	338
75	63	400	196	3,000	341
80	66	420	201	3,500	346
85	70	440	205	4,000	351
90	73	460	210	4,500	354
95	76	480	214	5,000	357
100	80	500	217	6,000	361
110	86	550	226	7,000	364
120	92	600	234	8,000	367
130	97	650	242	9,000	368
140	103	700	248	10,000	370
150	108	750	254	15,000	375
160	113	800	260	20,000	377
170	118	850	265	30,000	379
180	123	900	269	40,000	380
190	127	950	274	50,000	381
200	132	1,000	278	75,000	382
210	136	1,100	285	100,000	384

ภาคผนวก จ

ประกาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรื่อง ระเบียบปฏิบัติของนักศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๓

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรื่อง ระเบียบปฏิบัติของนักศึกษา

พ.ศ.๒๕๔๓

เพื่อให้กิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๒ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ จึงประกาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เรื่อง ระเบียบปฏิบัติของนักศึกษา ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๓”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบปฏิบัตินี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบปฏิบัติของนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๑) หรือระเบียบอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบปฏิบัติดังนี้ แล้วให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบข้อปฏิบัตินี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รวมถึงวิทยาเขต

“นักศึกษา” หมายความว่า พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ที่ลงทะเบียนเป็นนักศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และได้รับอนุมัติให้เข้าศึกษาอบรมในมหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นใดชั้นหนึ่ง และนักศึกษาที่อธิการบดีมีคำสั่งพักการเรียน หรือลาพัก และที่ถูกลงโทษใด ๆ ที่มีเหตุจำเป็นอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องพักการเรียน แต่ในกรณีที่ขอพักการเรียนต้องไม่เกิน ๖ เดือนของปีการศึกษา

ข้อ ๕ ให้รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและรองอธิการบดีประจำวิทยาเขต รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๒

ห้อง คณะและชั้นเรียน

ข้อ ๖ คำว่า ห้องเรียน คณะ และชั้นเรียน ในระเบียบนี้มีความหมาย ดังต่อไปนี้

“ห้องเรียน” หมายความว่า ชั้นที่แบ่งเป็นห้อง ก. ข. ค. ง. เป็นต้น

“คณะ” หมายความว่า

- คณะศาสนาและปรัชญา
- คณะสังคมศาสตร์
- คณะมนุษยศาสตร์
- คณะศึกษาศาสตร์

“ชั้นเรียน” หมายความว่า

- ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๑
- ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๒
- ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๓
- ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๔

หมวด ๓

สิทธิ และหน้าที่นักศึกษา

ข้อ ๗ การกระทำหรือการแสดงออกใด ๆ ของนักศึกษาจะกระทำได้โดยที่การกระทำหรือการแสดงออกนั้นเป็นไปเพื่อสร้างสรรค์มหาวิทยาลัยหรือสังคมส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบปฏิบัตินี้

ข้อ ๘ นักศึกษาต้องมีสิทธิที่จะพึงมีพึงได้ทัดเทียมกันตามระเบียบนี้

ข้อ ๙ นักศึกษาต้องช่วยกิจกรรมทุกอย่างที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย หรือภายนอกมหาวิทยาลัย และกิจกรรมที่กองพัฒนานักศึกษาหรือวิทยาลัยศาสนศาสตร์หรือคณะกรรมการนักศึกษาขอความช่วยเหลือ

ข้อ ๑๐ นักศึกษามีหน้าที่ต้องชำระค่ากิจกรรมนักศึกษาตามระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๑ นักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๒ มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นรองประธานนักศึกษาในปีการศึกษาต่อไปได้

ข้อ ๑๒ นักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ ๓ มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นประธานนักศึกษาในปีการศึกษาต่อไปได้

ส่วนวิธีการ หลักการสรรหาให้เป็นไปตามข้อ ๑๕ แห่งระเบียบนี้

ข้อ ๑๓ นักศึกษามีสิทธิเลือกเรียนคณะใดก็ได้ ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับระเบียบมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๔ ให้มีหัวหน้าห้อง หัวหน้าคณะ หัวหน้าชั้น รองหัวหน้าห้อง รองหัวหน้าคณะ รองหัวหน้าชั้น ดังนี้

(๑) ให้นักศึกษาแต่ละห้อง แต่ละคณะ แต่ละชั้น เลือกหัวหน้า รองหัวหน้า

ตามลำดับ

(๒) ในกรณีที่ชั้นเรียนไม่ได้แบ่งเป็นห้องหรือคณะ ให้แต่ละชั้นเลือกหัวหน้าชั้น และรองหัวหน้าชั้น

ข้อ ๑๕ นักศึกษามีหน้าที่ต้องเข้าห้องประชุมประจำวันไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อ ๑ ภาค การศึกษา เพื่อแสดงความคิดเห็น รับฟัง โอวาทและไหว้พระสวดมนต์ประจำวัน ณ ห้องประชุมใหญ่หรือสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และเพื่อแสดงออกถึงความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และนักศึกษาจะต้องลงชื่อการเข้าประชุมทุกครั้ง ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาการเสนอรับทุนการศึกษา และทุนอื่น ๆ ตลอดจนประเมินผลการเรียนในใบแสดงผลการเรียน (Transcript) เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยด้วย หากนักศึกษามีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถจะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ ให้ทำหนังสือขออนุญาตลาเป็นลายลักษณ์อักษรถึงประธานนักศึกษาหรือคณะกรรมการนักศึกษา โดยให้กองพัฒนานักศึกษาและผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ จัดทำบัญชีควบคุมในเรื่องนี้

ข้อ ๑๖ ห้ามนักศึกษาแสดงอาการอันไม่เคารพและเหมาะสมต่อสถานที่ เช่น สูบบุหรี่ เดินเคียงของขบเคี้ยว ส่งเสียงดัง นุ่งห่มอันไม่สมควร บริเวณมหาวิทยาลัยโดยเด็ดขาด

ข้อ ๑๗ หัวหน้าห้อง หัวหน้าคณะ หัวหน้าชั้น มีหน้าที่ควบคุมดูแลนักศึกษาภายในห้องหรือคณะ หรือชั้นของตนเท่านั้น และมีหน้าที่รับนโยบายจากกองพัฒนานักศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ หรือคณะกรรมการนักศึกษามอบหมายให้ไปปฏิบัติ

ในกรณีหัวหน้าห้อง หัวหน้าคณะ หัวหน้าชั้น ไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่อาจจะปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองหัวหน้าห้อง รองหัวหน้าคณะ รองหัวหน้าชั้นปฏิบัติหน้าที่แทน

ในกรณีหัวหน้าและรองหัวหน้าตามวรรคสองไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นักศึกษาในห้อง คณะหรือชั้นนั้น ๆ เลือกตัวแทนขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่แทน

ข้อ ๑๘ ให้นักศึกษาเคารพเชื่อฟังคำสั่งของประธานและรองประธานนักศึกษาที่ประกาศหรือขอความร่วมมือในแนวทางที่ถูกต้องและเป็นธรรม

หมวด ๔

ประธานและรองประธานนักศึกษา

ข้อ ๑๕ ความเป็นประธานและรองประธานนักศึกษา และวิธีการเป็นประธานและรองประธานนักศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการสรรหา หรือประกาศของมหาวิทยาลัย แต่ต้องกระทำก่อนสอบปลายภาคเรียนที่ ๒ ภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๒๐ ให้มหาวิทยาลัยและวิทยาเขตมีประธานนักศึกษาแห่งละ ๑ ตำแหน่ง รองประธานนักศึกษาแห่งละ ๒ ตำแหน่ง เลขานุการแห่งละ ๑ ตำแหน่ง โดยได้รับคำตอบแทนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๒๑ ประธานนักศึกษามีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ควบคุม ดูแล รับผิดชอบ และสั่งงานในนามประธานคณะกรรมการนักศึกษา
- (๒) เป็นผู้ตรวจการ หรืออาจจัดตั้งบุคคล หรือคณะกรรมการในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักศึกษาทุกชั้น ทุกคณะ และทุกห้อง
- (๓) เมื่อพบพฤติกรรมที่เห็นว่าไม่เหมาะสม อันขัดต่อพระธรรมวินัย และประเพณีอันดีงาม อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่นักศึกษาและมหาวิทยาลัย ให้ประธานนักศึกษารายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาโทษ
- (๔) มีอำนาจยับยั้ง ชกเลิก การประกอบกิจกรรมของแผนก ชมรมหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนักศึกษา ให้งดจัดตั้ง เว้นไว้แต่กิจกรรมที่ได้รับการอนุมัติจากอธิการบดี
- (๕) ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลประโยชน์ของนักศึกษาโดยตรง
- (๖) เป็นหัวหน้าแผนกพระธรรมวิทยากรโดยตำแหน่ง
- (๗) สามารถรับคำร้องเรียน คำเสนอแนะ ที่เห็นสมควรหรือเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา และดำเนินการในสิ่งที่เห็นเป็นประโยชน์ แก่นักศึกษาและมหาวิทยาลัย
- (๘) มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการนักศึกษาทั้งคณะ
- (๙) มีอำนาจถอดถอนคณะกรรมการท่านใดท่านหนึ่งได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนักศึกษา
- (๑๐) มีหน้าที่เสนอรายรับรายจ่ายของคณะกรรมการนักศึกษาต่อกองพัฒนานักศึกษา
- (๑๑) มีอำนาจลงนามในหนังสือต่าง ๆ ที่ออกในนามคณะกรรมการศึกษา
- (๑๒) เป็นผู้เสนอผลงานของคณะกรรมการนักศึกษาต่ออธิการบดี

(๑๓) สามารถเบิก-จ่ายเงินในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการนักศึกษาได้ โดยตรง จากกองทุนพัฒนานักศึกษา ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบจากกองทุนพัฒนานักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษา

(๑๔) เป็นตัวแทนในการเรียกร้องสิทธิของนักศึกษา หากเห็นว่าไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนักศึกษา

ข้อ ๒๒ หน้าที่ของรองประธานนักศึกษา

- (๑) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานนักศึกษามอบหมายโดยในภารกิจนั้น ๆ
- (๒) ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานนักศึกษา เมื่อประธานนักศึกษาไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติงาน
- (๓) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

หมวด ๕

คณะกรรมการนักศึกษา

ข้อ ๒๓ คณะกรรมการนักศึกษาประกอบด้วย

- (๑) ประธานนักศึกษา และรองประธานนักศึกษา หัวหน้าห้อง หัวหน้าคณะ หัวหน้าชั้น เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง
- (๒) ให้แต่ละห้อง คณะ ชั้น คัดเลือกตัวแทน เป็นกรรมการนักศึกษาโดยแต่งตั้ง
- (๓) ให้ประธานนักศึกษา รองประธาน และหัวหน้าแผนกคัดเลือกกรรมการมาให้ครบ ทั้งนี้ เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกิน ๖๐ ท่าน โดยไม่รวมกับกรรมการที่ปรึกษาและอุปถัมภ์

ข้อ ๒๔ สมาชิกภาพของคณะกรรมการนักศึกษาจะหมดวาระเมื่อ

- (๑) ออกตามวาระ
- (๒) มรณภาพ/ตาย
- (๓) ลาออก และได้รับอนุมัติ
- (๔) พ้นสถานภาพความเป็นนักศึกษา
- (๕) คณะกรรมการนักศึกษามีมติ ๓ ใน ๔ ให้ออก โดยส่งเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชา
- (๖) อธิการบดีมีคำสั่งให้ออก

หมวด ๖

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนักศึกษา

ข้อ ๒๕ คณะกรรมการนักศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

- (๒) ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
- (๓) วางระเบียบต่าง ๆ ไว้สำหรับปฏิบัติร่วมกันของนักศึกษาทั่วไป
- (๔) จัดตั้งอนุกรรมการต่าง ๆ หรือเจ้าหน้าที่ตามความเหมาะสม
- (๕) ริเริ่มดำเนินการต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อมหาวิทยาลัยและส่วนร่วม

ข้อ ๒๖ คณะกรรมการนักศึกษอาจแบ่งเป็นแผนกต่าง ๆ ดังนี้

- (๑) แผนกเลขานุการ
- (๒) แผนกพระธรรมวิทยากร
- (๓) แผนกวิชาการ
- (๔) แผนกปฏิคมและสวัสดิการ
- (๕) แผนกกวาศิลป์
- (๖) แผนกเหรียญกษาปณ์
- (๗) แผนกประชาสัมพันธ์
- (๘) แผนกธุรการ-สถานที่
- (๙) แผนกศิลปกรรมและวรรณศิลป์

ข้อ ๒๗ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของแผนกนั้น ๆ คณะกรรมการแต่ละแผนกมีอำนาจวางกฎระเบียบขึ้นมาใช้ในแผนกของตนได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนักศึกษา และให้ประธานนักศึกษานำเสนอใช้ระเบียบนั้น ๆ ต่อกองพัฒนานักศึกษาหรือวิทยาลัยศาสนศาสตร์ เพื่อนำเสนอรองอธิการบดีผู้รับผิดชอบ หัวหน้าแผนกต้องรายงานผลการปฏิบัติงานในแผนกเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาทุกครั้งที่มีการประชุมสามัญประจำเดือน หรือเมื่อคณะกรรมการนักศึกษาต้องการทราบหรือสอบถามมา

ข้อ ๒๘ คณะกรรมการนักศึกษาต้องแถลงกิจกรรมและผลงานที่ได้ดำเนินไปให้นักศึกษาทราบทุกครั้งที่มีการประชุม โดยให้ประธานนักศึกษาหรือเลขานุการเรียกประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๒๙ ในกรณีเห็นสมควรที่จะแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการประจำแผนกก็ได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากประธานนักศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้ประธานนักศึกษารายงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่คณะกรรมการนักศึกษาได้ดำเนินไปให้อธิการบดีทราบ ปีละ ๒ ครั้ง หรือ เมื่ออธิการบดีต้องการทราบ

ข้อ ๓๑ เมื่อตำแหน่งของคณะกรรมการนักศึกษาว่างลง เพราะเหตุใดก็ตาม นอกจากออกตามวาระ ให้ประธานนักศึกษาแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสม เป็นคณะกรรมการนักศึกษาแทนภายใน ๑๐ วัน

ข้อ ๓๒ วาระประธานและรองประธานนักศึกษาพร้อมทั้งคณะกรรมการนักศึกษาสิ้นสุดลงในวันทีอธิการบดีลงนามแต่งตั้งประธานและรองประธานนักศึกษาชุดใหม่ และให้คณะกรรมการนักศึกษาชุดเก่ามอบหมายงานให้คณะกรรมการชุดใหม่ภายใน ๑๕ วัน

การประกาศแต่งตั้งประธานและรองประธานนักศึกษาต้องประกาศในวันสอบสุดท้ายของการสอบปลายภาคที่ ๒ ของปีการศึกษานั้น ๆ เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่และดำเนินงานในกิจกรรมของคณะกรรมการนักศึกษาต่อจากประธานและรองประธานนักศึกษาชุดเดิมที่หมดวาระลง

หมวด ๓

การประชุม

ข้อ ๓๓ คณะกรรมการนักศึกษาต้องเข้าประชุมปรึกษาหารือในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ประธานนักศึกษาหรือเลขานุการ เป็นผู้นัดประชุม โดยมีหนังสือไปถึงผู้ต้องการให้เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เว้น ไว้แต่กรณีเร่งด่วน หากมีกรณีพิเศษหรือคณะกรรมการเข้าชื่อไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งขอให้เปิดการประชุม ประธานนักศึกษาอาจเรียกประชุมก็ได้

ข้อ ๓๔ การประชุมคณะกรรมการนักศึกษา ต้องมีกรรมการ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเข้าประชุม จึงจะนับเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดพูดจาต่อเสียด ก้าวร้าวประธานหรือสมาชิกในที่ประชุม

ข้อ ๓๖ ถ้าประธานในที่ประชุมเห็นว่าสมาชิกในที่ประชุมไม่เคารพต่อที่ประชุม ก็อาจนิมนต์หรือเชิญออกจากห้องประชุมก็ได้

ข้อ ๓๗ ห้ามผู้ที่มีได้รับนิมนต์/เชิญ เข้าร่วมประชุม เว้น ไว้แต่ได้รับอนุญาตจากประธานที่ประชุม

ข้อ ๓๘ ผู้เข้าร่วมประชุมต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และรักษาภิรียมารยาทของที่ประชุม

ข้อ ๓๙ เมื่อสมาชิกในที่ประชุมต้องการแสดงความคิดเห็น ให้ยกมือขออนุญาตก่อน เมื่อได้รับอนุญาตจากประธานที่ประชุมแล้วจึงจะสามารถแสดงความคิดเห็นได้

หมวด ๔

กรรมการที่ปรึกษาและอุปถัมภ์

ข้อ ๔๐ กรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วย

(๑) รองอธิการบดีฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา หรือรองอธิการบดีประจำวิทยาเขต เป็น

กรรมการ

ที่ปรึกษาโดยตำแหน่ง

(๒) หัวหน้ากองพัฒนานักศึกษา หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยสาสนศาสตร์ เป็น
กรรมการที่
ปรึกษาโดยตำแหน่ง

ข้อ ๔๑ ให้คณะกรรมการนักศึกษานิมิต์/เชิญ บุคคลที่มีความเหมาะสมเป็นกรรมการที่
ปรึกษาและอุปถัมภ์ เฉพาะกรรมการที่ปรึกษา ให้ประธานนักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษา
พิจารณาแต่งตั้ง โดยคัดเลือกจากคุณสมบัติของนักศึกษาในชั้น/คณะ และปีที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่
ตามลำดับอาวุโส ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและการประสานงานในการบริหารของ
คณะกรรมการนักศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ข้อ ๔๒ ให้ประธานนักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือก
บุคคล ทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย แต่งตั้งเป็นกรรมการ
อุปถัมภ์ ทั้งนี้ต้องพิจารณาความเหมาะสมว่า มีคุณสมบัติเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมของ
คณะกรรมการนักศึกษาโดยรวมหรือไม่

ข้อ ๔๓ สถานภาพของกรรมการที่ปรึกษาและอุปถัมภ์ จะสิ้นสุดลงต่อเมื่อวาระการทำงาน
ตามระเบียบของคณะกรรมการนักศึกษา หรือในกรณีมีความจำเป็น สามารถถอดถอนสถานภาพ
จากการเป็นกรรมการที่ปรึกษาและอุปถัมภ์ได้ โดยความเห็นชอบของประธานนักศึกษาและ
คณะกรรมการนักศึกษาเป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ การพิจารณาแต่งตั้งและการถอดถอนสถานภาพในการ
เป็นกรรมการที่ปรึกษาและอุปถัมภ์ ต้องผ่านความเห็นชอบของรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
หรือรองอธิการบดีประจำวิทยาเขต โดยให้หัวหน้ากองพัฒนานักศึกษาหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยสา
สนศาสตร์เป็นผู้นำเสนอ

ข้อ ๔๔ หน้าที่ของกรรมการที่ปรึกษาและอุปถัมภ์ เฉพาะกรรมการที่ปรึกษามีหน้าที่ในการ
ให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษารวมทั้งการให้ความร่วมมือ
ประสานงานในแผนกต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในการทำงานระหว่างคณะกรรมการ
นักศึกษา กับสำนักงานอธิการบดีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ
ต่อการบริหารงานของคณะกรรมการนักศึกษา

หมวด ๕

การเงินและงบประมาณ

ข้อ ๔๕ การควบคุมรายรับ/รายจ่าย ของคณะกรรมการนักศึกษาให้ขึ้นตรงต่อประธาน
นักศึกษา คือ

(๑) การขอความอุปถัมภ์ในนามของคณะกรรมการนักศึกษา หรือแผนก ๆ ชมรม ๆ ต่าง ๆ ให้เจ้าของโครงการนำเรื่องเข้าชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการนักศึกษาทราบก่อน ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๒) ให้แต่ละแผนก เสนอผลงาน และรายรับ/รายจ่าย ต่อประธานนักศึกษา เมื่อกิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ สิ้นสุดลงอย่างน้อย ภายใน ๑๕ วัน

(๓) ให้ประธานนักศึกษา แจงผลรายรับ/รายจ่าย ต่อคณะกรรมการนักศึกษาเมื่อมีการประชุมสามัญประจำเดือน แล้วรายงานให้กองพัฒนานักศึกษาหรือวิทยาลัยศาสนศาสตร์ทราบตามลำดับ

หมวด ๑๐

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๔๖ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักศึกษา ในกรณีที่มีการใช้อำนาจหน้าที่ตามข้อระเบียบปฏิบัติหรือข้อบังคับนั้น ชัดข้องมีนัยไม่ชัดเจน หรือเพราะเรื่องอื่นใด ให้คณะกรรมการนักศึกษาโดยประธานนักศึกษาประชุมพิจารณาตามหน้าที่นั้น ๆ โดยผ่านความเห็นชอบของหัวหน้ากองพัฒนานักศึกษาหรือวิทยาลัยศาสนศาสตร์ นำขึ้นเสนอต่อรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาหรือรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตพิจารณาความเหมาะสมถูกต้อง แล้วจึงนำเสนออธิการบดีมหาวิทยาลัยเป็นผู้ลงนามอนุมัติ

ข้อ ๔๗ กิจกรรมใด ๆ ของนักศึกษาที่จัดขึ้น ต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติโดยอธิการบดี

ข้อ ๔๘ การรื้อถอนสิทธิหรือการลงโทษนักศึกษาผู้ไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ จะทำได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนักศึกษา ให้ประธานนักศึกษาเสนอเรื่องพิจารณาโทษไปยังแผนกที่เกี่ยวข้องตามลำดับ

ข้อ ๔๙ อธิการบดีสามารถลงโทษนักศึกษาที่ละเมิดต่อข้อระเบียบบังคับ หรือการกระทำผิดอื่นใด อันเข้าข่ายละเมิดระเบียบข้อบังคับนั้น ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕๐ การลงโทษผู้กระทำความผิดต่อระเบียบปฏิบัตินี้ คือ

(๑) ตักเตือน

(๒) ภาคทัณฑ์

(๓) สั่งพักการเรียน

(๔) ให้พ้นสถานภาพนักศึกษา

การลงโทษต่อคณะกรรมการนักศึกษาหรือนักศึกษารูปใดรูปหนึ่ง ที่มีพฤติกรรมเป็นการบ่อนทำลายศาสนาหรือทำความเสียหายให้แก่คณะกรรมการนักศึกษา รวมทั้งมหาวิทยาลัยในเรื่อง

ใดเรื่องหนึ่ง การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกมหาวิทยาลัยก็ตาม สามารถลงโทษ
นักศึกษาที่กระทำผิดนั้นตามระเบียบข้อบังคับอย่างเด็ดขาด โดยกองพัฒนานักศึกษาหรือวิทยาลัยศ
สนศาสตร์ เป็นผู้นำเรื่องเสนอในการลงโทษต่ออธิการบดี

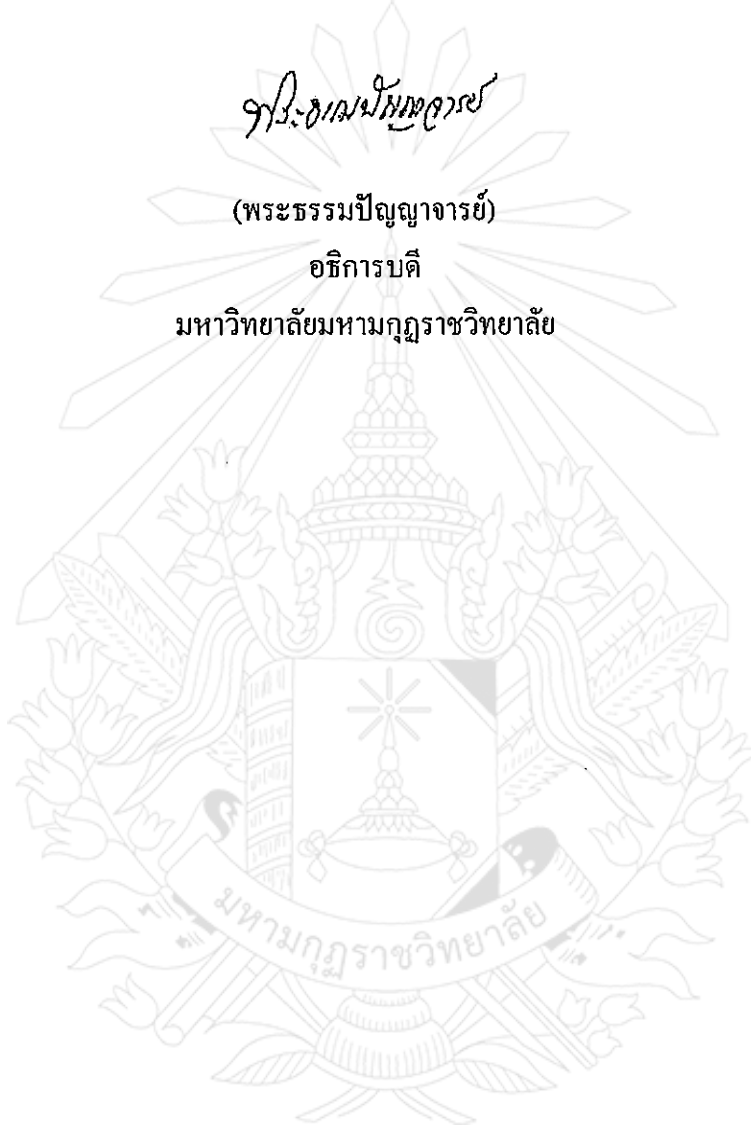
ประกาศ ณ วันที่ ๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๓

พระธรรมปิฎกจรรยา

(พระธรรมปิฎกจรรยา)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล นายกิจเกษม สุขเหลือง
- วัน เดือน ปี ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๑๐
- ภูมิลำเนาเดิม บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๘ บ้านปลาเค็ดใหญ่ ตำบลโคด อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ (๓๓๑๒๐)
- ที่อยู่ปัจจุบัน วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ เลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (๗๓๑๖๐)
- วุฒิการศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๔๖ ธรรมศึกษาชั้นเอก
  - พ.ศ. ๒๕๔๘ รัฐศาสตร์การปกครอง (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
- ตำแหน่งหน้าที่การงาน
- พ.ศ. ๒๕๔๔ นักการภารโรง ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ เลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (๗๓๑๖๐)
  - พ.ศ. ๒๕๕๑ จนปัจจุบัน